www.dengekan.com

ڕۆمان

نه فخ و وێنه كانی با

صلاح جلال

چاپی یەکەم 2007

کفن پۆش لــــه فــــەزایــــەکی ناشێوەییەوە ڕوبەڕوی تەکنەلۆژیای جیهان دەبێتەوە ... بە گێژەنگی بایەکی ناوەختەوە کفنەکەی ((مارتـان هیدجر)) شەق دەبێت و پێکەوە (ئیمپریالیەتی ئەنتۆلۆژی) پێك دەهێنن .. لەو فەزایەی (نەفخ و وێنەکانی با) لە دەرەوەی جوگرافیایی جیهان چاپ کرا .. چونکە هیچ کام لەو حکومەتانەی لە واقیعدا هەن چا پیان نەکرد .. بۆیەش بە گێژەڵــــۆکەی کۆچی وەهمی جیهانەوە ژمارەی مەرگێکی نادیارمان بۆ وەرگرت

****

پێشکەشە :

بە مەرگی صلاح جلال

ئەم ڕۆمانە

،ناگەڕێتەوە چۆن ئەم ڕۆمانە برادەرێك چاپی کرد ،بە داخەوە چەند جار بەو جۆرە داخیان ناوە بە دڵمدا ، کتێبێکم چاپ نەکرد بڵێم ئۆخەی ، سەد داخ تا ئێستا چاپکراوێکی خۆمم بۆ نەخوێندۆاوەتەوە

بریا هەر ئەو نوسخانەیشم لێ نەکردایە ، چونکە بو بە برینێك سارێژ بونی کەمێك بەوە بو کە دوای تایپ کردنەوەی نوسخەکەم پارچە پارچە کرد ،ئێستا زانیمان چی هەڵەی تری تیا کرد بو

خۆیشم جارێکی تر مردم بە ئیش تیا کردنەوەی و هەڵەچنی،بە تایبەتی (وو) کە زۆر خراپ هاتۆتە ناو زمانی کوردی ، من لە جێگەیەك وەکو (کوڕ) (کووڕ) نەبێت هیچ بە پێویستی نازانم و هەرگیز دو (وو) نانوسم ، جگە لەوەش لەهەر شوێنیکیش بە پێویستم زانیبێت جوانکاریم تێدا کردوە. بۆیە ئەمە بە چاپی یەکەمی دادەنێم ، ئیتر هەمو ئەو کتێبانەم کە چاپم کردون لەوە بەر هیچی چاپ نەبون و تەنیا نەگبەتی من بون و هیچی تر ،بۆیەش ئیتر بە چاپی یەکەم بلاَویان دەکەمەوە.

جێگەی خۆیەتی

سوپاسی کاك (سیروان رشید رشید) کە بەخۆ بەخشی بۆی تایپ کردم

هەردو سایتی (دەنگەکان و پەرتوك) ی خۆشەویست بکەم کەدەبنە پەناگای نوسەرانی بێ دایك و باوکی وەك من،وە ئەنتەرنێتی شار و کە تەواو یارمەتیان داوم لە فێرکردنی کۆمپیتەر و ئەنتەرنێت و ناردنی نوسینەکانم،هەتا ڕۆژێك دێت نەوەی ئایندە چاپیان دەکەنەوە ، چونکە ئەمڕۆ لەبەر چاپ کردنی زۆرینەی شیعری تورەهاتی زۆرێك لەوانەی بە فێڵ بە زۆر خۆیان کردوە بە شاعیر و پێگە ترسناکەکانیان بۆ ئەو مەبەستە گرتوە، ، با ئەم نوسینانەم ببنە شاهیدی ڕاستی و ناڕاستی ،..

صلاح جلال 2007/7/10

1

(ئێستا جیهان وێنەی بێشکەیەکی بەر (با) یە .. پێدەچێت ساتە وەختی تەقینەوە بێت و گەردون بە (با) ی نەفخی سورەوە کۆتایی پێ بێت .. وێنەکانی (با) شێوەی هەناسەی دوا چرکەی ژیانیان تیایە . پێدەچێت ئەم ساتە کۆتایی بون بێت .)

کفن پۆش وشەکانی تێکەڵاوی ئەو شەپۆلە سامناك و شێدارە دەبو کە لە گۆڕستانەکەوە تۆڕێکی ئەفسوناویان بەسەر ناوچەکەدا کێشا بو ،ئەو پۆپەشمینە گوڵدارەی دەخوێندەوە کە تەمی تاریکی ڕۆژگار بە خوێنی ئاڵ و وا جوگرافیایان پێ ڕەنگاڵە کردبو .. بەو وێنە جۆرا و جۆرانەوە بە قوڵـی چاوی بڕییە دەشت و دەر .. لوتکە و بنار و گرد و پێدەشت و فەزای ئاسمانی بەسەر دەکردەوە .

بێدەنگی سروشتی گرتبو .. تۆڕێکی ترســناك دەنگ و وشەی پێچا بووەوە ، هەر لەگەڵ بڵاو بونەوەی ((کوللە)) زمانی بێدەنگی پژا ، لە ژێر تیشکی گزنگەوە هەڵـدەفڕین و دەنیشتنەوە ، بە سەر لق و چڵ و گژ و گیاوە یاریان دەکرد و وێنەی چرکە کۆتاییەکانی بون یان لێ دەردەکەوت .بەچەرچەفە خوێناویەکانەوە تێکەڵاو دەبون و لەگەڵ دەنگ و زرمە و ناڵە سەربازیەکاندا کە لە هەمو لایەکەوە دەهات دەبونە موروی ئاوداری مەرگی ناوچەکە .

لــە ڕۆژهەڵاتەوە بۆ خۆرئاوا ، لە باکورە وە بۆ باشور زمانی سروشت لە زمانی مەرگدا بەر جەستە ببو ، ڕەنگی مردن لە دار و درەخت و جەنگەڵ و شاخ و دەشت و دۆڵ و مەل و باڵـندە و مرۆڤەوە دەردەکەوت ، دەنگی (با) تەزویەکی مەرگاوی دەبەخشی ، وێنەی مارشی سەربازی پەخش دەبووەوە .. تۆڕی ژیانێکی سەخت بە گەردەلولی ئەو چرکە ساتەوە جەستەی دەگرتەوە بە جۆرێك جگە لە وێنەی مەرگ هیچ وێنەیەکی تر لەو سروشتەدا نە دەبینرایەوە .

ئەو وێنانە لەگەڵ دیمەنی دێیەکەدا دەردەکەوتن ، کەڵـبەی سەگەل لەسەر کەلاکی سەرە ڕێگا و لەگەڵ شێوازی کەلاوە سوتاوەکان بە جێگە زنجیری زری پۆش و ناپاڵـم و تۆپ لە دەشت و کێو هەمو بەیەکەوە نیگایان دەپۆشی و مرۆڤیان دەخستە سەر بیرکردنەوەی مەرگێك کە هەمو ساتێك چرکەکانی ژیانی دەگرت .

لەم ساتەشدا کفن پۆش بەو وێنە کوشندانەوە ڕوانینی پۆشرا بو ، بە تیژی چاوی بڕییوە کوللەی دەشت و دەر ، جەستەی بەو بیر و خەیاڵە ترسناکانەوە مۆمیا ببو، زەنگێکیان بە مێشکیدا دەهێنا لەگەڵ خولانەوەی زەوی و پارچەکانی تری گەردوندا پێکەوە وێنەی کۆتا بیان دەکێشا و گۆڕستانە هەتاییەکانیان هەڵـدەدایەوە ، لەو ڕوانینە ئەفسانییەوە لەسەر لوتکەی شاخەکەوە ڕۆشنایی لەسەر منارە و کۆشکە بەرزەکانی شاردا بەرجەستە دەبو ، بەندیخانە و شەقامە گشتییەکانی دەدیەوە ، لە وێنەیەکی فۆتۆییدا ئاوێنەی جەنگ و مەرگ و برسێتی و وشك بونەوە و ئاڵای خوێناوی کراس سور و کراس سپیی دەدی و ڕەنگی خوێنی بە سەر شەقامەکانی شارەوە دەبینیەوە.. دەیزانی لەو ساتەدا چەندە بە گوللەی نارەوا دەکوژرێت .. هەمویان لە مێشکیدا مۆسیقایەکیان دەسازاند .. بە پەتە ئەزەلیەکانی نەبونەوە تێکەڵاو دەبون وێنەی تەقینەوەی فۆتۆناتیان دەکێشا .

ئەو وێنانە لە سەرەتای ژیانیەوە ڕوانینیان گرتبو ، بە تەمی قەسابخانەکانی شار و تەرمی کوڕەکانیەوە نیگایان دەپۆشی و دەماری مێشك و جەستەی هەڵـدەکفا و بیر و هۆشی تێکەڵاو دەبون ، هەتا دوا سات ، دوا نیگا لەگەڵ کاول کردنی گوندەکەدا بە یەکجاری هەمو بیر و هەست و ڕوانینێکی تێکەڵاو بون ، وەکو مەلێکی ئەفسوناوی لە زەریای گومانەکانی بوندا کەوتە گەڕان ، بە قوڵایی نهێنیەکانی جیهاندا ڕۆ دەچو .. مێشکی ببوە تاریك خانەی وێنە سوتاوەکانی ..جگە لە وێنەی مەرگ و سەرە و ژێر بونی زەوی و کەوتنە خوارەوەی گەردون هیچ وێنەیەکی تری نەدەدیەوە ... ئەوەش بە جۆرێك ئارامی لەبەر بڕی بو لە هیچ جێگەیەك ئۆقرەی نەدەگرت .

هەر ڕۆژە لە بن بەردێکدا پەتی خەیاڵی ڕادەکێشا و تاقە ساتێك لەو جەنجاڵیە ڕزگاری نەبو ، هەر ئەوەش بەرە و کەناری دورە پەرێزی و تەنیایی برد و لە هیچ شار و شارۆچکەیەك نەمایەوە و گوند و ئاوەدانی لەبەر چاو کەوت ، هەمیشە کۆلارە

نهێنیەکانی ژیانی بە دەستەوە دەگرت و بە خەیاڵ جیهانی دەگواستەوە و جەنگی گەردونی خەیاڵــی دەکرد و هەر ساتە شارێکی کاول دەکرد و شارێکی تری وەهمی دروست دەکردەوە ، تاڵە دەزوی زەمەنی ڕادەکێشا و ئێستای دەبردەوە بۆ سەرەتا و ناوەڕاست و ئایندەی دەشێواند، لەگەڵ ئەوانەشدا بۆ تاقە ساتێك پشوی نەدا و بورکانەکانی ڕۆحی خامۆش نەبونەوە و هەمیشە لە تەقینەوەی کارەساتەکاندا بون و بۆ ساتێك لە چرکەکانی زەمەندا نەکوژانەوە و مێژویەکیان بەر جەستە نەکرد .لەم ساتەشدا لەگەڵ کزە ی   با و لەرینەوەی لق و چڵی دارەکان لە فەزایەکی بەرین ورد دەبووەوە ، ئەو وێنەیەی لەسەر ڕوبەری گوندەکە دەدیەوە ، وەك ئەو ساتەی بۆمبا ماڵەکانی دەتەقاندەوە و پاش کوشتارێکی زۆر زرێ پۆشەکان قەفەزی ڕۆحی جەستەیان بە جێ هێشت و گەڕانەوە .

ئەو تەلیسمە خوێناویە بو بە دەزولەی ڕوانینی و هەرگیز لە ڕۆشنایدا بزر نەدەبون ، هەمیشە وێنەی ئەو سەرباز و چەکانەی دەخستە بەر چاو کە نیشتمان پەروەران دژی یەکتر دەیانهێنا و خاکەکەیان پێ کاول دەکرد ، هەر ئەو دیمەنەش خستیە گەرداوی نهێنیەکان و بە دوای بۆشاییەکانی ڕۆح دا دەگەڕا ، هەتا بۆ دوا جار مەرگی ئەو پرسیارە خستیەوە گەرداوی گوندەکە ، فەزای ماڵەکانی تۆڕی نهێنیەکانی بونیان بۆ هەڵدایەوە ، وەکو ئەو گوندە چەقی ناوەڕاستی زەوی و بورکانی کارەساتەکانی ڕۆح بێت و نهێنیەکان لێرەوە سەرچاوە بگرن و کلاو ڕۆژنەی هەرەسهێنانی مێژو بێت .

ئەو ڕوانینەی بە کۆتایی مێژو تەقینەوەی گەردونەوە لە مێشکیدا بەر جەستەی دەکرد و بە مەڵۆی جەستە سوتاوەکانی بونەوە گەردونی شیدەکردەوە ، جوڵە و دەنگ و خشە و تاریکی بە تەقینەوەی فۆتۆنات دەزانی و هەمیشە بە بای نەفخەوە گوێی دەزرنگایەوە ، ئەو گومانەیشی تەنیا لە گەرداوی ئەو خاکەدا بەرجەستە دەبو هەمیشە وێنەکانی ناو بای تیا دەدیەوە ،

ئەو وێنانە ببونە شەپۆلی ڕۆشنایی و بە تێکەڵی ئاسمانیان دەپۆشی و جەستە و ڕۆح لە فەزادا یاریان دەکرد ، جیا دەبونەوە و گەردونیان قفڵ دەدایەوە .

لەم ساتەشدا ئەو ڕەنگاڵەیەیان لە نیگایدا دەکرد، ڕەنگی ئەو ڕۆژە خوێناویەیان دەدایەوە ، بەو دیمەنەوە وشەکان لە ناخیدا دەتوایەوە .. وەکو تەمەن و مێژو لە چرکەی مەرگی کۆمەڵ و بای نەفخی سوردا بەرجەستە بو بێت ، لەگەڵ کزەی (با) و دیمەنی سروشت و جریوەی مەل و باڵندە و ڕەنگاڵە تێکەڵاوەکانی سروشتدا ئەو وێنەیەی دەدیەوە و ڕوانینەکانی ژیانیان پێك دەهێنا ، هەر بەو نیگا جۆرا و جۆرانەشەوە مێژوی خۆی و هەمو گوندەکەی بە مەرگی جیهانەوە بە گشتی دەنەخشاند !!

*****   *****   *****

لەگەڵ چێشت هەنگاودا گوندەکە ترسناکی گرتی لە هەمو لایەکەوە وێنەیەکی مەرگاوی دەردەخست ، کوللە بە ناوچەکەدا بڵاو بونەوە.. پۆل پۆل هەڵدەفڕین و دەنیشتنەوە ، کفن پۆش بە دیمەن و جوڵەیان ترس دەیگرتەوە و ڕۆشنایی بە وێنە و نیشانەی ترسناك دەپۆشرا ،ئەوانە ی کردبوە ئاماژەی هەرەسهێنان ڕەنگی بکوژ و دایناسۆرە کانی تیادا دەبینینەوە، لە پێش هاتی مەرگی گوندەکە و جیهان دەترسا ، ئەوەش ڕقێکی گەورەی بۆ دروست کرد بو دەیگرتن و توند بە پەنجەکانی دەیفلیقاندنەوە ، وەکو کوللە بە دوا ناسنامەی بون بزانێت ، بەو ڕوانینەشەوە مێشکی بە دوا وێنەوە دەپۆشرا :

* پێدەچێت کۆتایی ژیان بێت کوللە سوپایەکی گەورەیان پێك هێناوە ... دەیانەوێت ڕەگی مرۆڤایەتی هەڵـتەکێنن و ڕەنگە بای نەفخ لە دوای کۆتایی جەستەوە هەڵبکات ؟!.

بەو قسەیەوە خولایەوە :

* ئەمڕۆ هەمو وێنەیەك هاو شێوەی مەرگە .. هەمو دەنگێك بە بای نەفخەوە ئاوێتە بوە .. گوێیەکانم بەو گەردەلولەوە دەزرنگێنەوە .

بەو بروسکەیەوە بێ ئارامی گرتی هێزی خستە سەر زەویەکە :

* لێرەوە جیهان قڵپ دەبێتەوە .. ئەم گوندە موروی ئاوداری مەرگی عالەمە ، ئێرە فۆتۆی شتنەوەی دوا وێنەی بونە .

بەو وشانەوە جەستەی لەرزی بەبێ ئارامی بەسەر ژان و دەردی گوندەکەدا چووە ، لە وێنەی تەزوی ژانی جیهانەوە شیرازەی گەردونی دەدی ، هەر لە مەرگی منداڵێکەوە هەتا مردنی کۆمەڵی و دوا هەناسە بە تۆڕی کفنێکی نەبینەوە بە فەزای گەردونەوە پەرش دەبونەوە و دەشۆرانەوە .

ئەو شاڵاوە ڕوانینی گۆڕییو بە جە نجاڵیەوە لە ناو پەرێزەکانەوە گەیشتەوە ناو ماڵەکان بە وردی لە پێکهاتە و جوگرافیای خاکەکە ورد دەبووەوە .

کەڵەشێرێك قوقاندی لە ناو ماڵەکاندا دەنگی دایەوە ، ئەوە بە یەکجاری لەرزی خستە دڵیەوە و لە جێگەی خۆیەوە وەستا.. زرمەی تەقینەوەی تۆپێکیش هاتە گوێیەوە .. ساتێك بەو دەنگەوە لە جیهانی ڕوانی ... ئەوسا تۆڕی گومانەکانی دەکشان لە دەزولەکانی چاویەوە وێنەی پێشهاتێك ڕەنگی دەدایەوە بە یەکجاری جیهانیان قفڵ دەکرد :

* هەمو دەنگ و زمان و وێنە و شێوازێك لەم خاکەدا ڕەمزی مەرگیان هەڵگرتوە .. ئەمڕۆ مەرگ زمانی عالەم و فەزای گەردونە .

ئەو وێنەیە لەبەر چاوی پەرش دەبووەوە ، لەگەڵ ڕەگی گومانەکیدا یەکیان دەگرتەوە ، لەگەڵ جوڵەی قاچیشیدا دادەبڕانەوە و بەردەوام وێنەی کارەساتێکی گەردونیان دەکێشا ، کاتێکیش خوێنی کەڵەشێرەکەی دی ئەوەندەی تر پەرەیان دەسەند وردە وردە گەردونیان دەپێچایەوە ، بەو ترسەوە کەوتە گەڕان .

سروشت کەوتبوە سەر پشو ، هەمو شتێك لە نیگایدا قفڵ ببو ، وەکو لەو ساتەدا زەمەن خۆی بشوات ، بەو شێوەیەش چاوی بە قوڵایی جیهاندا هەتەر دەدا ، وێنەی ڕەنگا و ڕەنگ ڕوانینی دەگرتەوە ، چەند دەنگێکیش لە گوێیدا دەزرنگایەوە وایدەزانی زەنگی کۆتاییە .

ساتێك بە چوار دەوری خۆیدا سوڕایەوە ، ئەو زەنگە بەردەوام گوێی دەزرنگاندەوە ، تاقە وێنەیەکیش نەهاتە بەر چاوی ناچار کەوتەوە ڕۆیشتن ، لە پڕ تەلیسمێك بەرچاوی گرت سات بە سات پەرەی دەسەند ، ئەوە توشی گومانێکی کت و پڕی کرد.. وێنەکەش گەورەتر دەبو وەکو کفنی جیهان دەردەکەوت دەپێچرایەوە و بلاو دەبووەوە .

ئەو دیمەنە هەمو ڕوانینێکی گۆڕی ، کفنێکی سپی والا دەبووەوە هەموی بە جەستەی کوللە گوڵ ڕەنگ کرابو ، ساتێك بە گومانەوە چاوی بڕییە دار و بەرد.. لوتکە و دەشت و کانیاو و لاپاڵ و شیو و دۆڵی بەسەر کردەوە ، گەلا و لق و چڵ و بەرد و خۆڵ هەموی ئەو وێنەیەیان دەدایەوە ، بەو دو دڵییەوە بەرە و ژور کشا چاوی بە ڕەنگێکی ترسناك پۆشرا بو ، جگە لەوە هیچ شتێکی تری نەدەدی ، بەو ڕوانینەوە چوە پەرێزی گوندەکانی تر بە هەمو لایەکدا چاوی هەتەر دەدا ، نیگای بە فلیمێك پۆشرا بو تەنیا کوللەی نیشان دەدا ، ئەوە بە یەکجاری جەستەی خستە سەر لەرز بەو لەرزەوە چاوێکی بە ئاسماندا گێڕا ...

ئەوسا فەزای شاری بەسەر کردەوە ، کارگە و دوکەڵ و منارە و باڵاخانە و شەقامەکانی دەدیەوە ، هەموی بە کوللە پۆشرا بون ، سات بە ساتیش پۆل پۆل دەچونە ناوی ، ئاسمانی شارەکە ببوە شاڵاوی کوللە و جوگرافیای شارەکەیان دەگۆڕی ، بەو گومانەوە ماوەیەك بە قوڵی لێی ڕوانی ئەوسا لە جێی خۆیەوە سوڕێکی خوارد و دەستی چەپی بەرز کردەوە .

دار بڕێك کۆتەرەیەکی دەقلاشت ، بە بینینی ئەو هێزی نەبو تەورەکەی دەربکێشێتەوە ، ئەمیش کت و پڕ بانگی کرد ، ئەویش ترسا یەکسەر سەر بەرەو خوار دایکێشا ، ئەمیش بانگی کردەوە ، ئەویش ئەوەندەی تر هێزی دایە بەر خۆی و هەتا ناو گوندەکە نەوەستایەوە .

ئەوە ئازارێکی گەورەی پێ بەخشی بە دەم هێڵنجی مەرگەوە تفی لە جیهان دەکردەوە ، دەیویست بمرێت و بۆ دواجار لە گۆڕێکدا وێنەکانی مرۆڤایەتی بشواتەوە ، بەو وێنەیەوە هەردو دەستی ڕاست و چەپ کرد ، دەنگی بۆ قوڵایی فەزا بەرز کردەوە :

- هەمو ڕۆژێك چەند جار ئەم جیهانە دەگوێزمەوە و سەرکردەکان دەکوژم کەچی هەر وەکو خۆیەتی ، کۆمەڵێکی تر دێنەوە و پۆل پۆل جێگەی یەکتری دەگرنەوە ، کۆتاییان نایەت و ڕەگی مرۆڤایەتییان هەڵتەکاند .

بەو قسەیەوە کولارە خەیاڵییەکەی هەڵدا بە کۆڵانەکانی شاردا گێڕای پارێزگاری شاری بە ئوتومبیلەکەیەوە ڕاکێشا لەژور سەری گرتی :

- وەرە وەکو مشك دەتکوژم .. ئەمە تۆڵەی تاوانەکانتە .

دانی جیڕ کردەوە و فڕێی دایە ناو دۆزەخی ڕوانینیەوە,. ئەوسا بێشکەی ساواکانی بەرز کردەوە :

*ئێوە ئایندەی ئێمەن .. گریەتان دەبێتە فلیمی مێژوی نەزانراو.. هەمو تاوانەکانی ئەم ڕۆژگارە بنوسنەوە ..ئەوانەشتان کە بەبێ گوناهی جەلادەکان دەتانکوژێت هەناسەتان دەگاتە لای خوا ئەم چیرۆکانەی بۆبگێڕنەوە .

بەووش شالاوێکی تۆقێنەر گرتی و کەوتە ڕێ .. لەگەڵ هەنگاوەکانیدا وایدەزانی گەردەلول جەستەی گرتوە ، سات بە سات پتر تۆری گومان دەیگرتەوە هەتا گەیشتەوە ناو گۆڕستانەکە یەکراست لەسەر قسنەکە کەوت و لە گومانەکانی بوندا چوە جیهانی نەستەوە و بە دەم هێرشی کوللە و هەوری خوێناوەوە چاوەکانی لێك نا ..

گوندەکە شلەژانی تێکەوت وێنە و پێشهاتەکانی دوا ڕۆژ لە هەمو زمانێکەوە دەگوترایەوە و هەمو چاوێك ئەو وێنەیەی هەڵگرتبو . ژن و پیاو و منداڵ سەرجەم زمانیان بە وشەی مەرگەوە مۆمیا ببو ، ڕوانینیان تەنیا ڕوبەرەکەی کفنێکی سپی بو .

ئەو کفنە لە بەر چاوی هەموویاندا دەکشا ، جەستەی خۆیان و جیهانی دەپێچایەوە ، لە کاتێکدا لە سێیەم ڕۆژی مەرگێك دا کۆببونەوە سەرا پا بەرەو گۆڕستان هەنگاویان دەنا ، لەگەڵ جوڵەی دەست و قاچیاندا بیری مەرگێکی تر چاوی دەگرتنەوە ، دواجار دوا گەردەلول و دوا بای کۆتایی جەستە و مێشکی دەگرتنەوە .

با یەکی بەهێز گۆڕستانەکەی گرتبو ... گەڵای وشکی دارەکان بە کۆتەڵی مەرگەوە دەوەرین .. لەگەڵ هەر هەنسك و گریانێکدا بە ئاهەنگی کەوتنە خوارەوەی گەڵاکانەوە مۆسیقای دوا چرکەیان لێدەدا ... بە جەستەی کفن پۆشیشەوە کەشێکی ئەفسانەیی سازا بو ... بە جزداشە سپییەکەوە وەکو سۆپرمانی مەرگ ڕەنگی دەدایەوە ... هەر کەسە لەلای خۆیەوە بە تیژی لێی دەڕوانی و ترس جەستەی دەگرتنەوە .. ئەویش بە جۆرێك وەستا بو وەکو ها ئێستا ها ساتێکی تر دەفڕێت و تونێلەکانی بون تاقی دەکاتەوە و جوگرافیای جیهان دەگۆڕێت .

ئەوە بە یەکجاری زمانی لە گۆخستن ، تاقە کەسێك تواناى نەبو وشەیەك بڵێ .. تێکرا بە دەم هێڵنجی مەرگەوە لەو ڕوخسارە ئەفسانەییە ورد دەبونەوە ، هەر بەو بێدەنگیەش مەرێکیان لەسەر قسنەکە سەر بڕی ، دەنگێك لە دوا هەناسەی هاتە دەر ، لە گوێیاندا گۆڕا بو بە دەنگی مرۆڤ ، ئەوسا گریەی ساوایەك ، دوایی گۆڕا بە حەپەی سەگێك دوایی بو بە میاوەی پشیلەیەکی کێوی ... هتد .

ئەو دەنگە جەستەی شی دەکردنەوە و ڕوانینی دەگۆڕین و جیهانی دەشتەوە . تەزوی با یەکەش وەکو تونێلی خەففە بو چەند دەنگێکی دەدایەوە ..لەو ساتەشدا کفن پۆش ڕا پەڕی پاش ئەوەی چاوی هەڵــگـــــوڤت و ڕوی وەرگێڕا ساتێك بە قوڵی لە خەڵکەکەی ڕوانی ، پاشان دانەویەوە و کێلی قسنەکەی ماچ کرد :

* شێخە تاقانە لەلای خوا تکامان بۆ بکە .. گوندێك تەنیا تۆ شك دەبات لە دەسەلآت و پیاو چاك و یاسا و حكومەت و گەورە ... ئەوەتا گوندێك لەبەر ئاگردایە .. كراس سور و سپی و حكومەت هەموی لێمان دەكوژن .. كەس نییە خۆی بە خاوەنی بزانێت .

كزە بایەك بە تیژی كشا ، هەمو جەستەیەك موچڕكە گرتی ، لەگەڵ لەت و پەت كردنی گۆشتەكەشدا وێنەی مەرگ هەمو چاوێكی دەگرت ، هەر یەكە لەلای خۆیەوە نامەی مردنی خۆی دەخوێندەوە ، لەگەڵ هەناسەكانیشیاندا وشەی سەر زمانی خۆیان دەخواردەوە هەتا مەرگیان لە بیر بچێتەوە .

كفن پۆش لەو ڕوانینەوە چاوی بە ئاسماندا گێڕا ، شە پۆلی شارەكەی بەسەر كردەوە ، جەستە و ڕۆح یارییان تیادا دەكرد ، ئەو وێنەیە مێشكی هەژاند ، بەو بیرەوە دەستی بەرزكردەوە ڕوی كردە جیهان و گریا :

* ئەم جوگرافیایە بە خوێن تۆمار بوە .. كەس نازانێت باكور و باشورمان كوێیە .. ڕۆژهەلآت و ڕۆژئاوامان هەیە یان نـــا ... دەسەلآت و حكومە تمان بوە یا نیمانە .. ناو و نیشتیما نمان هەیە یـــان نەمان بوە ؟!

ئەوەی گوت دەستی ڕاكێشا ڕاست و چە پی نەخشاند :

* نەخشەی ئەم گوندە لە خوێن هەڵكێشراوە .. وەرن ئەم گۆماوی ئەم خوێناوە ببینن بزانن ئەم دێیە كوێیە ؟!.. چەقی نیوەی گەردونە یان تونێلی یەئجوج و ماجوجە یا هەوێنی دەردەكانی جیهانە ؟.. بزانن تاقە كەسێك دەوێرێت پێ بخاتە ناوی و بێت ناو و شێوە و وێنە و جەستەمان بدۆزێتەوە ، ئایا ئێمەش مرۆڤین ؟! دەبێت وەكو ئەوان خۆشەویستی و نا ز و هیوامان هەبێت ؟ .

ئەوەی گوت گریا ئەوسا تفێكی كردە جیهان :

* ئێوە هیچ درەختێكتان بۆ ژیان نەناشت .. بڕۆن بە خۆتان و تەورەكانتانەوە نەیەنە ئێرە ، نەوەك ئەم گوندەش وەكو جیهان گلآو بكەن .. لێرەوە كارەساتێكی جیهانی بەڕێوەیە وێنەی دوا زەنگی كۆتایی جیهان لێرەدا لێدەدرێت و زەوی بە تەواوی كاول دەكرێت لێرەوە سوپای گێژەڵوكە خۆتان و جیهانتان قلـــپ دەكاتەوە .

بە دوا وشەوە چاوی بڕییە جیهان ، كۆلارە خەیاڵیەكانی خۆی دەبینی بە فەزای ئاسماندا دەخولانەوە ، لەو ساتەدا بە گریەی خەڵكەكە لەرزی ئەو بیرەی پچڕاو لە ناو چاوانی ئەوانەوە وێنەی تەرمی حەمە تاڵی دەدیەوە ، وەك ئەو ساتەی لەسەر گردەكەوە بۆ ناو دێ تل كرایەوە .

لەو ساتەشدا لەسەر گۆڕەكەی ئەو وێنەیە زیندو دەبوەوە ، هەمو هێز و بڕستیان لێ بڕا بو چاوەڕوانی گوللەی كراس سورەكان بون وەكو ئەو جەستەیان دابێژێت .

بەو دیمەنەوە هەمو لە یەكتریان دەڕوانی و زمانیان تواناى داهێنانی تاقە وشەیەكی نەبو، گریان حەرفەكانیانی دەشێواند ... هەتا كاتێك بەشە گۆشتەكانیشیان وەرگرت هەر گریان ، بەو دەرونەشەوە بۆ ناو دێ گەڕانەوە ، كفن پۆشیش لە دواوە سەیری دەكردن ، لە جوڵە و خشپە و ڕەنگ و ڕویان ورد دەبوەوە ، هەتا دوا كەسیان چوە ژورەوە هەر بەو نیگایەشەوە لێی دەڕوانین ،كاتێكیش ئاگر لە ماڵەكاندا كرایەوە بەدەم دەنگێكی غەیبییەوە هەستا و لەگەڵ میاوەی پشیلەی گوندا هەنگاوی دەنا و بەو هێزەوە بۆ ناو ژورەكەی گەڕایەوە ، ئەوسا ئاگرێكی كردەوە و گۆشتەكەی برژاند ...

لەگەڵ دوكەڵی ئاگرەكەدا بە قوڵی لە تونێلە قوڵەكانی گەردونی دەڕوانی ، بەو ڕوانینەشەوە دوا پاروی خستە دەمیەوە و بەبێ ئارامی بۆ دەشتەكە كەوتە ڕێ .

دەشتەكە پانتاییەكی بەرینی لە خەیاڵی كفن پۆشدا هەبو ، هەمیشە وێنەكانی نا و با ی تیادا دەدیەوە ، هەر كاتێك بە پێلآوە قورسەكانی پوش و پەلآشی دەكوتییەوە وایدەزانی جەستە كەوتوەكانی (با) سەر لە نوێ زیندو دەبنەوە ... ڕێگا باریك و جادە گشتییەكەی كە بەرە و ڕوبەری شارەكە دەیڕوانی لەلای ببوە جۆلانەی پەیوەندیەكانی مەرگ ، وای دەزانی لە

ویوه بانگەوازی مەرگی جیهان دەکرێت و هەمیشە بۆ بای نەفخ لە دەشتەکەدا گوێی هەڵدەخست ، لەو ساتەشدا بەو شالاوەوە لە مادە و گیاندار و بێ گیان و مەل و باڵندە ورد دەبووەوە ، پاش ئەوەی لە زەریای گومان و ڕاڕاییەکەیدا نەگەیشتە هیچ ئەنجامێك ئەژنۆی کەوتە لەرزین ، لە ناو زرنگەی دەیەها دەنگی بەهێزدا بۆ ناو دێ گەڕایەوە ، لەگەڵ هەنگاوەکانیدا دەلەرزی و بەردەوام گوێی دەزرنگایەوە دەنگێك و دە و هەزار ، بەو هێزەوە تەزویەك بە جەستەیدا هات ، دەنگەکانیش بەردەوام لە مێشکیدا دەنگیان دەدایەوە ، وەکو زەنگۆڵە هەتاییەکان نەخشەی چرکەی تەقینەوەی فۆتۆناتی گەردونیان دەکێشا ، هەر ئەوەش ڕوانین و بیر و هۆشی شێواند بو ، لەگەڵ جوڵەی قاچیدا دەلەرزی و زمانی لە گۆ دەکەوت ، بە بینینی ماڵەکانیش بە تەواوی جیهانی لێ شێوا ..

وای دەزانی زەوی دەفرێت ، خانوەکانیش لەبەرچاوی جێ گۆڕکێیان دەکرد ، مرۆڤ و گیانداریش بە پێچەوانەوە دەڕۆیشتن .

لە پڕ جەستەی خۆی لێ گۆڕا ، توشی شێتییەك هات هۆشی بەخۆی نەما ، ساتێك وەستا و بیری کردەوە ناونیشان و ڕەگەزی خۆی لە بیر چووەوە ، لەگەڵ لەرزینەکشدا سات بە سات پەرەی دەسەند و شێتییەکەی زیاتر مێشکی دەگرت هەمو شتێکی لەلا تێکەڵاو دەبو .

گوندەکە شڵەژانی تێکەوت ، دەرگای ماڵەکان یەك بە دوای یەکدا دەکرانەوە ژن و پیا و و منداڵ کەوتبونە خۆ ، کەر و وڵاخ و گا و گۆتەڵیان کۆ کرد بووەوە ، بار و بنەیان دەپێچایەوە و سەر و ژوری گوند زمانیان بە کۆچەوە پەیوەستە ببو .

کفن پۆش لە پاڵ دار تویەکدا وەستابو ، هەوا جزداشەکەی فو دەدا و لە ناو شالاوی خەڵکەکەدا مات ببو ، بە تیژی لێی دەڕوانین ، لە پڕێکدا چوە سەر بەردە نوێژەکان و ڕوی کردە قیبلە و نوێژی دابەست ، چرکەیەك بێدەنگی باڵی بەسەر دێیەکەدا کێشا ، وەکو خەڵکەکە لە کاتژمێری سفری مەرگدا چاوەڕوان بن ، هەمو بەیەکەوە گەرویان خەففە کرد ، سەرا پا لە ڕوانینی شەپۆلەکانی ئاسمانەوە نیگایان بە شەقەی باڵی داڵێکەوە پەیوەستە ببو ، ساتێك بە قوڵی لێیان ڕوانی .

سەگەل دەقی ئەو بێدەنگییەیان شکاند و قروسکەیان تێکەڵی میاوەی دو پشیلە دەبو یەکیان دەهێناو یەکیان دەبرد ، لە ساتێکدا دەنگ و دیمەنیان بەسەر هەمو شتێکدا زاڵ دەبو .

تـــا ئەو ساتەش کفن پۆش وەکو خۆی مابووەوە ، لەسەر بەردە نوێژەکەوە چاوی بڕیبوە قوڵایی گەردون ، دەنگی پشیلەکانیش مێشکیان دەهەژاند ، بە دیمەنی مەرگی جیهانەوە سلاوی دایەوە و لە ناو شەپۆلی وێنە هەتاییەکاندا نوقم بو .

پیرەژنێك بە ناو گوندا هات و باوەشێك کفنی پێ بو .. بەدەم ڕۆیشتنەوە لانکەی بونی ڕادەژەند !!

ڕەنگی ئەو کفنە ئەوەندەی تر خەڵکەکەی جۆشدا ، هەر هەمو کەوتنە خۆیان .. دەیانویست ساتێك زوتر خۆیان بپێچنەوە و بڕۆن و جارێکی تر نەیەنەوە ناو ئەو مەرگەساتە .

کفن پۆش بەو دیمەنەوە هێڵنجێکی دا وێنەی جیهان لەبەر چاوی بو بە تەڵەیەکی بچوك ، گۆڕستان و شارستانیەت لەلای تێکەڵاو دەبون ، ڕۆح و جەستە جیا دەبونەوە ، لە کاتێکدا هەستی کرد جەستەی دەتوێتەوە یەکڕاست هەنگاوی هەڵهێنایەوە بە پەلە بۆ گۆڕستانەکە ڕۆیشت ،

گۆڕەکە دیمەنێکی ترسناکی گرتبو بە سێبەری شێداری سروشتەوە .. ئەویش ئەوەندەی تر سامناکی تێخست .. بە پێوە وەستاو هەردو دەستی بە فەزای جیهاندا گرت .

ئەو گێژاوە بەهێزی بایەکەوە تەواوی گوندەکەی پێچایەوە ، لە پڕ ئەوەندەی تر گێژی دەخوارد ، وەکو هێزێکی گەورەی گەردەلول بیپێچێتەوە بەو جۆرە لە شاخ و گرد و تەپۆڵکەوە بەرد و تاوێر و گڵ و خۆڵ بـــەردەبونەوە ، دارمان و کەوتنە خوارەوە و هاوار و دەنگە دەنگ لە هەمو لایەکەوە دروست بو ، لەگەڵ شالاوی چەند هێزێکدا لە ناوچەکەدا سێبەری مەرگ هەمو قوژبنێکی گرتبو ، هاوار و فیکە و بانگەواز تێکەلاوی دەست ڕێژ و تەقینەوەی تۆپ و ئاربیجی ببو ... شاخ و کێو و

لاپاڵ و بەرزایی دو ڕەنگیان گرتبو ، سور و سپی ، گوللەکانیان تێکەڵاو دەبون و بۆمبای فڕۆکەکانی ئاسمانیش جیایان دەکردنەوە و تێکەڵاویان دەکردنەوە .

ئەو دەنگانە لەگەڵ ئاوازەکانی تردا لە مێشکی کفن پۆشدا پەرەیان دەسەند لە تاو ئازاری ئەو مەرگەساتە پەنجەکانی دەگوشی و دەیکردەوە ، وێنەی خاچ لە گۆڕەکەیەوە دەیڕوانی ، بەردەوام بەدەم شالاوی ئەو هێزە نەبینانەوە دەلەرزی ..بە قولایی چاویشی لە تەقینەوەی بۆمباکانی دەڕوانی و گوللەکانی دەژمارد و سەنگەرەکانی پاس دەکرد و کۆلارە خەیاڵیەکانی هەڵدەدا ، لوتکە بە لوتکەی ڕادەکێشا.. کەچی زرمە و تەقینەوە هەر بەردەوام بون ، لەرزیش پتر جەستەی دەگرتەوە ، گوندەکەش بەو هێزەوە دەلەرزی ، سەراپا بار و بنەیان کردەوە و خۆیان لە کون خزاند ، بەدەم شالاوی ئەو هێزە ترسناکانەوە دەلەرزین ، دەشت و شاخ و کێویش بە هێزێکی ئەفسانەیی نەبینەوە دەلەرزین ، هێمن دەبونەوە و دەلەرزین !!

*****   **   *****

2 ڕەشەبایەکی بەهێز گوندەکەی پێچایەوە لە هەمو لایەکەوە

گڤەی با بەتیژی دەهات ، دار و درەخت و دەوەن بەیەکدا دەدران و پوش و پەلاش بە ئاسمانەوە یاریان دەکرد ، بالندە و مار و مێرو لە کون خزیبون ، گوندەکەش لە ناو بۆنی جەستە کەوتوەکاندا وەکو ژیشك گرمۆلە ببو ، بۆنێك گرتبویەوە ئارامی لەمرۆڤـ دەبڕی .

کێو و گرد و لاڕێ و جادە بەکەر و ولاخ و تراکتۆر و ئۆتۆمبیل تەرمیان بە سەردا کێش دەکرا .. دلۆپەی خوێناوی مەیو مێژوی نەزانراوی لاوانی زەمەنێکی بۆ زەمەنێکی تری نادیار دەنوسییەوە ..

زەوی چاوەڕێی هەڵهاتنی خۆر بو ، نسێ و بەرۆژەکان لەبەر سێبەری تاریکی و ڕونیدا تەمی فرمێسکیان بە چاوەوە قەتیس مابو ، دڵداریان لەگەڵ خاکە ڕەنگ پەڕیوەکەدا دەکرد ، بە جەستە کەوتوەکانەوە سیناریۆیەکی نوێیان بۆ گوندەکە دەنوسییەوە .

هەر لەگەڵ تەقینەوەی گزنگا ئەو سروشتە گوڵە سورەکانی لەسەر جەستە پشکوت ، برینە خوێناویەکان دەمیان دەکردەوە، سەگەل بە شاخ و کێودا هەڵدەگەڕان و بە قروسکە و حەپە و وەڕینەوە لەگەڵ میاوەی پشیلە و دەنگی کڕوزانەوەی مرۆڤـ دا مۆسیقایەکی کۆتاییان پێك دەهێنا .

شاخ و کێو و دەشت شلەژانی تێکەوت ، سرمەی کەر و ولاخ و وڕەی تراکتۆر و ئۆتۆمبێل ناوچەکەی گرتەوە ، لەبن بەرد و دار و ناو سەنگەرەکانەوە تەرم کێش دەکرا و بۆ ڕوبەری شار و گوندەکانی تر دەگوێزرانەوە .

کفن پۆش لە ناو گۆڕەکەیەوە بە دەم تونی خەیاڵ و ئەفسانە مەرگاویەکانی جیهانەوە بە هەوای بای نەفخەوە مۆمیا ببو ، بە جۆرێك قاچی بە خۆڵەکەوە نوساند بو وەکو لە ساتێکی تردا گەردون بە با یەك بتەقێتەوە و ببێتە تەنیا لبادێك و تەواو .

ماوەیەك بەو شێوەیە لە فەزای جیهانی ڕوانی و بەردەوام ئەو جەستانەی دەبژارد کە دوای ڕاکێشان و تلانەوەیان خۆڵەکەیان چاپ دەکرد ، ئەوەش بە یەکجاری موەکانی گرژ کرد بو ، زەنگی ڕۆژی کۆتایی بە گوێچکەیدا دەهات لە ڕوانینی مادە و شێواز و دەنگ و ڕەنگی سروشتەوە ئەو وێنەیەی دەدیەوە ، ئەوەش توشی گومان و ڕاڕاییەکیان کرد بو ..جیهانی لێ ببو بە تۆپەوانەیەکی ئاگر ، وایدەزانی چرکە ســـاتی پێچەوانەی گەردونە و لەوێوە مێژو هەڵدەگەڕێتەوە و سەر زەوی دەبێتە گڕێکی کڵپەدار و تەواو .

ئەو گومانە لەو ساتەوە ڕەگی لە مێشکیدا داکوتا بو کە یەکەم جار قاچی خستە ئەو خاکە ، لەگەڵ هەنگاوەکانیدا جەستەی دەژمارد ، خوێن ڕوبەڕوی ناوچەکەی گرتبو .. لەو ساتەشدا هەمان جۆر ئەو شالاوە خوێناویە دێیەکەی سور کردبو ، شەڕی کراس و سور و کراس سپی زەوییەکەی دەلەرزاند .

ئەو شەڕە سالانێکی دور و درێژ بو ئەو نیشتیمانەی گرتبوەوە ، دو سوپا بەرامبەری یەکتری وەستابون و شەڕی ناوخۆیان هەڵگیرساند بو ، ڕۆژانە لە هەمو کون و قوژبنێکدا گوللەیان بە یەکتریەوە دەنا و گرتن و تۆقاندنی لایەنگرانی یەکتر و تیرۆری ناو شارەکان و حەژمەت و قینی خەڵکی لە نێو یەکدا بە تەواوی پەرەیان سەند بو ، بە جۆرێك برا برای دەکوشت و هەر کەسە پەیامێکی هەڵگرتبو ، سور یان سپی ، وێنەی حەمە سور و حەمە سپی بە کۆلان و دیوارەکانەوە هەڵدەواسران و لێدەکرانەوە ، بە تایبەتی لەو سالانەی دوایشدا ئەو جەنگە لەو ناوچەیە بەردەوام بو هەر جار ناجارێك لەوێدا دەکەوتنە بۆسەی یەکترییەوە و دەستەیەك لاو دەبونە قوربانی جەنگەکە ، هەر بۆیەش گوندەکە ترسناکییەکی زۆری لێدەردەکەوت ،

لەو ساتەشدا کفن پۆش وێنەی ئەو ڕوداوانەی دەدیەوە و لە ڕوانینی کێش کردنی تەرمەکانیشەوە بە وێنەی کوللەوە هەمو وێنەکانی ژیانی لەلا تێکەڵاو دەبو ، بەو بیرەوە قاچێکی بەرز کردەوە و لە کاتێکدا لە گۆڕەکەی هاتە دەر لە ئاسمان ورد بووەوە :

* کوللە و جەجاڵ و کراس سپی و سور و ڕەش هەمو یەك هیوا و ئاما نجیان هەیە و ڕەمزی کۆتایی ژیانیان هەڵگرتوە .

ئەوەی گوت جەستەی لەرزی ڕۆشنایی بە هێڵێکی ترسناك پۆشرا :

* چارەنوسی جیهان بەندە بە بون و نەبونی ئەم گوندەوە ، لێرەوە مەرگەسات بڵاو دەبێتەوە و ئێرە هەوێنی مەرگ و قلْپ بونەوەی جیهانە ،

کزە بایەکی بەهێز بە ناو گۆڕستانەکەدا هات لق و چڵی دارەکانی بەیەکدا دەدا و بۆنێکی پیشاوی بڵاو دەکردەوە ، کفن پۆش بەو بۆنەوە لەرزی و نزگەرەیەکی کرد ، ئەوسا خۆی خولانەوە ، پاشان وەستا و هەردو دەستی ڕاست و چەپ بە بۆشاییدا ڕاگرت :

* پێدەچێت زەمەن لێرەوە قفڵ ببێ ... ئەمڕۆ گوێم بە بایەکی ئەزەلییەوە دەزرنگێتەوە ڕۆشناییم بۆ گرێکی گەردونی ڕۆدەچێت ... گرێك کە لە چرکە و ساتی کۆتاییدا ئەم زەوییە دەکاتە بۆسۆیەکی نەبین .

تەزوی هەواکە بە تیژی دەهات و جزداشەکەی فو دەدا ، بە جۆرێك لە ناو گۆڕەکاندا ڕەنگی دەدایەوە وەکو پاسەوانی مردوەکان بکات ، دەنگ و ناڵە و هاواریش بە هێز بە گوێچکەیدا دەهات و بەردەوام جەستەی شی دەکردەوە .. ڕوانینەکانی لەسەر شە پۆلێك دەگیرسایەوە نەیدەتوانی بۆ تاقە ساتێکیش مەلەی تیادا بکات بەو ژانەوە چاوی هەڵــگــلــۆفت و کەوتە ڕۆیشتن .. لەو ساتەدا مێشکی زرنگایەوە ، بای نەفخ بیر و هۆش و ڕوانینی گرتبو ، بەو تەوژمە ترسناکەشەوە هەنگاوی هەڵدەهێنایەوە و سات بە ساتیش دەستی بۆ هێزی ئەو بایە دەگرتەوە .

کاتێك گەیشتەوە ناو ماڵەکان وێنەیەکی فۆتۆیی گرت وەکو سۆبرمانی مەرگ چوە ناو خەڵکەکە و ڕوی کردە ئاسمان :

* پێدەچێت چەند چرکەیەکی تر کۆتایی بەم ژیانە بێت .. بونێك کە هیچ بەهایەکی نییە .

گوندەکــە شڵەژابو هەمو لەبەر ئەو تەیمانەدا کۆمەڵەیان بەستبو کە پورکە بار و بنەی تیا کۆکردبووەوە ، لەو ساتەشدا جە نجاڵی هەموویانی گرتەوە ئێسترەکەش پێ لەقەی بە زەویەکەدا دەکێشا و دەمی بۆ بۆشایی کردبووەوە ، پشیلەیەکیش بە پرتاو لەسەر بانیژەکەوە خۆی هەڵدایە خوار ، لەرزی خستە ناویانەوە ، تاقە کەسێك کە هەستی بەو پێشهاتە کرد میمکە بو ، کت و پڕ هاواری کرد و قژی خۆی ڕنیەوە :

- بای نەفخ تەنیا ئەسپ و پشیلە و کۆمەڵێك گیاندار هەستی پێدەکەن .. لە مرۆڤیشدا تەنیا وەلی و شێت .. ئەوەتا هەمویان بە ئاشکرا هاوار دەکەن .. ئیتر گورج بکەن بار و بنەی پورکە بەرنە ژورەوە و ڕو بکەنە قاپی خوا ... پورکە ئیتر کۆچ ناکات .

لەو ساتەدا چەکدارێك هاتە ناو یانەوە .. سڵاوی کرد وبە چاوێکی خوێناوییەوە لە هەموویانی ڕوانی :

مەترسن ئیتر هەواڵی خۆش بەڕێوەیە ..کراس سپی دەرکران و ئیتر ئێمە گوندەکەتان دەپارێزین ..مەڕۆن بمێننەوە ..نیشتمان دەکەین بە ئاڵتونی سپی .

کفن پۆش توڕیی گرتی :

تازە خوا فوی خۆی دەبارێنێت و ئێمە و ئێوە و جیهان پێکەوە دەمرین.

میمکە غەزەب ناوچاوی گرتبو.. توانای قسەی نەبو.. ڕوی لەچەکدارەکە وەرگێڕاو ئاماژەی بۆ خەڵکەکە کرد..

لەرزین هەمو جەستەیەکی گرتەوە ، بەو هێزەشەوە بە پرتاو بار و بنەی پورکەیان بردە ژور ، ئەویش فرمێسك بە چاویەوە قەتیس مابو ، دڵی دەگوشرا و تفی لە ژیان دەکردەوە .. ئاماژەی پە نجەکانی میمکەش بە قژە سپییەکەیەوە نیشانەی

کۆتاییان بۆ دەکێشا ، لەو ساتەشدا ژیانی میمکەی بیرهاتەوە ..خەو و ئەفسانەکانی ئەوەندەی تر ترس گرتی و بە یەکجاری شەپۆلی بای کۆتایی گرتی و وشەی کۆچی لە بیر خۆی بردەوە و بە بێدەنگی وەستا.. ئەو بێدەنگییەی پورکە میمکەی خرۆشاند پەنجەی لە قژی توند کردەوە :

* ئەمشەو بە خەو بینیم ئاسمان و زەوی لول بون و جێ گۆڕکێیان کرد .. ئەم گەردونە تەنیا مافورێکی مایەوە ئیتر پورکە بۆ کوێ دەڕوات ، دەچێتە ناو میللەتێکەوە کە خوا مۆری سەلبی لە دڵیان داوە .. با هەمو لێرەوە بەسەر مەرگی جیهاندا بمرین .

ژنێك لێی هاتە پێش سنگی خۆی کوتیەوە و گریا :

* میمکە لباد ؟ !

* بەڵێ فویەکە خوا بەم گەردونەیدا دەکات .

ورتە ورت لە خەڵکەوە دروست بو ، هەر کەسە لەلای خۆیەوە گۆڕێکی نەزانراوی بۆ خۆی هەڵ دەکەند و بە جل و بەرگەوە دەچوە ناوی ، کفن پۆشیش بە دیاریانەوە دەگریا چاوی بڕیبوە هەورازە نەبینەکان ، لە ئاسمان ورد دەبوە و میمکەش چاوێکی بە هەمویاندا گێڕا ، ئەوسا دەزوی ئەو تەونەی گرتەوە :

* با بێت و جیهان کاول ببێت .. ئێمە چ خۆشیەکمان تیایدا دیوە ؟.. کێ بە هانامانەوە هاتوە ؟.. بزانن تاقە کەسێك دەوێرێت سەردا نمان بکات ؟..بە گول و سیلاوی و تاعوناوی و خێومان دەزانن .

قسەکانی لە دەمیدا مایەوە ئێسترەکەش حیلاندیەوە ، میمکە ترسێکی گەورە گرتی و بەدەم هێزی باکەوە ڕادەوەشێ ، ژنێك باوەشی پیا کرد.. ئەویش درێژەی بە نهێنیەکانی دایەوە :

- تاقە پەناگەیەك بۆ ئێمە ئەم گوندەیە ، ئیتر لێرەوە جیهان سەرە و ژێر دەبێت یان ئێمە دەبینە قوربانی ، ئەوە شتێکە خوا دەیزانێ ، بەڵام ئەوەی ئێمە بیستومانە نیشانەکان دیارن .. لێرەوە زەوی لول دەبێت .

تۆپێك لەسەر گردەکە تەقیەوە هەمو خۆیان بە زەویەکەدا دا .. ساتێك بە ڕاکشانەوە لە یەکیان دەڕوانی ..پرزەیان لەبەر برابو..کزەی باکەش بە هێزتر بو ، ئێسترەکەش جارێکی تر قاچی بە زەوییەکەدا کێشایەوە ، ئەوە ترسێکی گەورەی خستە دڵیانەوە .. هەمو بە چرپە لە قسنەکەیان دەڕوانی ، لە ساتێکدا هەمو بۆ گۆڕستان کەوتنە ڕێ ، کاتێکیش گەیشتنە ناوی خۆیان ڕاکێشا .. لق و چڵی درەختەکانیان دەگرتەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە مانەوە ئەوسا دوا هیوایان لەسەر قسنەکە بەجێهێشت و بەدەم کزەی بایەکەوە بۆ ناو دێ گەڕانەوە ، کاتێك گەیشتنەوە ناو ماڵەکان ژنێك بە سینیەك ناوساجیەوە لێیان هاتە پێشەوە ، هەر کەسە بەشی خۆی وەردەگرت و باجی برسێتیەکەی دەدایەوە :

* نەخشە خوا بە بەهەشت شادت بکات .

گێژەڵوکەیەك بە هێز هەڵی کرد.. جەستەی لولکردن لە خوڵ و بایەکی نادیاری ئەفسانەیی ..

بەو جۆرە هەر کەسە بە هەڵمژینی ئەو بۆنە تێکەڵاوانە و تەلیسمی بای نەفخەوە خۆیان بە ماڵدا دەکردەوە ، لە ساتێکدا کەس لە دەرنەما ، گوندەکە کەوتە سەر پشو !1

*****　　　*****　　　*****

دوای چێشت هەنگاوێکی درەنگ کفن پۆش بەبێ ئارامی لە گەڕانی دەشت و دەر گەڕایەوە ، لە ژورەکەیدا قاچی ڕاست و چەپ کرد و هەردو دەستی بەرز کردەوە، ساتێك لە خۆر و ئاسمان و زەوی ورد دەبووەوە ، ساتێك بە قوڵایی نهێنیەکاندا ڕۆدەچو ،بەوەش بیرێکی پەرشی شێداری پۆشیبو ، هۆشی بە خۆی نەما بو ، لە تاوا کەوتە سەر قریشکە ، ئەوسا ڕا پەڕی و مێشکی

به تەژە و دارەکاندا دەکێشا هەتا تەواو گێژ بو ، پاشان بە شەکەتیەوە دانیشتەوە و کەتەوە ڕوانین ، لە وێنەی لبادە شڕەکەوە وێنەی ڕۆژە هەتاییەکانی دەدیەوە .

گوندەکە کش و ماتیەك گرتبویەوە جوڵە و خشپە و هات و چۆ نەدەبینرا هەمو بە دەم بۆنی مەرگەوە لە ژێر جێگەدا کەوتبون ، بە تەنیا میمکە دەزگای تەونەکەی هێنا بوە هەیوان و بەدەم چنینی جاجمەکەیەوە لە ژورەکەی کفن پۆشی دەڕوانی ، لەو ساتەشدا بە قیژەکانی ئەوەوە وەستا و کەوتە خەیاڵێکی نەبینەوە ،گەردون لەبەر چاوی دەپێچرایەوە بەو وێنەیەوە قریشکەیەکی کرد ژنان لێی کۆبونەوە ، ئەویش سات بە سات پتر قریشکە و سنگ کوتانەوەی تێکەڵ دەکرد لەو ساتەشدا ژنێك باوەشی پیا کرد.. فرمێسکەکەی سەر سنگی میمکەی تەڕ کرد .

بایەکی بەهێز کشا .. ژنان دوا نیگایان بڕییە ژورەکەی کفن پۆش ، ئەویش بێدەنگی گرتبوی ، قیژەی کۆتایی هاتبو ، میمکەش چووەوە سەر تەونەکەی نەخشەی جیهانی نوێ دەکردەوە .

گێژەلۆکەیەکی بەهێز هات پوش و پەلاش و شتی سوکەی بە ئاسماندا لول دا ، بەهێز گێژی خوارد و ناو دێیەکەی گرتەوە ، لەو ساتەدا کفن پۆش بە تۆڕی گومانەکانیەوە لە ژورەکەی هاتە دەر ، بە شمشێرەکەیەوە بۆ گۆڕستان کەوتە ڕێ ، میمکەش بە دوایەوە ڕا پەڕی خەڵکەکەی دەنگدا و هەمو بە دوایدا کشان .

کفن پۆش لەسەر قسنەکە دەپاڕایەوە شالاوی خەڵکەکەش گەیشتنە لای.. لەرزی و دەستی بەرز کردەوە.. شەپۆلی گریانیش خەڵکەکەی گرتەوە و فرمێسك واتای وشەکانی دەردەبڕی و بەدەم شالاوی بایەکەشەوە کەوتنە گومانێکی قوڵەوە و لە ناو گۆڕەکاندا خۆیان ڕاکێشا و تلانەوە ، ماوەیەك بەو جۆرە مانەوە لەگەڵ شالاوی با یەکەدا دوا نیگایان بڕییە گۆڕەکە ،

هەر کەسە لەلای خۆیەوە گۆڕێکی خەیاڵی بۆ خۆی دروست دەکرد و جیهانیش بە وێنەکانیەوە ئەو ڕەنگەی دەدایەوە ، حەپەی سەگەلی ئاوایش بەرز بوە و کاتێك گەیشتنەوە ناو ماڵەکان وێنەی گۆڕەکەیان لەبەرچاو بو ، تاقە کەسێك کە ئەو وێنەیەی شتەوە میمکە بو ، لەو ساتەدا ئەو ڕازەی بۆ لاوێك دەرخست .. لەکاتێکدا ئاگرێکی کردبووەوە مرا خانییەکەی لەبەردا گرتبو ئەسپێکانی بە ئاگرە کە هەڵدە قرچاند ئەویش پێش هاتی مەرگی جیهانی بۆ شی کردەوە :

* تالیم عەشقەکەت کەوتە ئەم کۆتایی بونە . ئیتر هەمومان بەبێ جیاوازی دەمرین ... من و تۆ و نەرمین و شار و ئەمریکا و ڕوسیا .

تالیم گریا و ئەویش جارێکی تر ماچێکی کردەوە و دوای شەپۆلی خەڵکەکە کەوت ، هەمو بە شپرزەییەوە بۆ ماڵەکانیان هەنگاویان دەنا ، بە تەنیا کفن پۆش نەبێت بە ڕەگی قوڵی گومانەکانیەوە بەرە و ژور کشا و بە لا پاڵەکەدا سەرکەوت ،

لە دوڵەکەدا چەند چەکدارێکی دی خۆیان ڕوت کردبووەوە و جلەکانیان لە بەر ئاگرەکەدا دەگرت ..کاتێك ئەمیان دی شپرزە بون خێرا خۆیان لەبەر کردەوە .. ئەمیش سلاوی لێکردن و ڕۆیشت .. ئالۆزییەك گرتبوی توانای نەبو بۆ ساتێکیش پشو بدات و بەردەوام لە گژ و گیا و لق و چڵ و دار و بەرد و دەوەن ورد دەبووەوە چڵە پوشەکانی هەڵدەکێشا .. کوللەش ڕوانینیان دەپۆشیەوە ، لەوەوە مەرگی جیهانی دەدی . بەو وێنە ئاڵۆزکاوانەوە لەسەر بەردێك دانیشت و چاوی بڕییە قولایی شارەکە .....

ئەو وێنە خەیاڵییانە فەزای ڕوانینیان گرتبو ، ئاسمانی شار بە پۆلە کوللە پۆشرا بو ، لەسەر شەپۆلی با و هەناسە خەففەکاندا وێنەی دەبینییەوە ، لەوەوە وێنەکانی ناو با دەهاتنەوە ناو نیگایەوە ، ئەوانەی کە ببونە پێکهاتەی بیر و خەیاڵ و ئەندێشەکانی ژیانی و لێی جیا نەدەبونەوە ، ئەوەش بە شەپۆلە تیژەکانەوە مۆمیای کرد بو ، وەك ئەو ساتەی لەگەڵ هێزی با یەکی ناوەختەدا شێوا و وێنەکانی ناو با جیا دەبونەوە و دادەبڕان و بێ دەنگی بە پەڵە هەورەوە بە ڕەنگی ئاسمانەوە ڕەنگاڵەی جەستەیان چاپ دەکرد و ڕۆح لە جەستە یاخی دەبو ، شار بە چەند ئۆتۆمبیلێکی سەربازی شڵەژا بو ، بە شەقامە گشتییەکاندا تەرمێکیان بە دوای خۆیاندا ڕادەکێشا و جار جارە بە دەسترێژێك ئاسمانیان دەشڵەقاند ،

خەڵکەکە هەریەکە بە لایەکدا ڕایان دەکرد ، تاقە کەسێك کە بەبێ پەروا لەسەر کۆڵانەکەوە دەهات و دەچو ئەو بو ، بە تیژی لە ئاسمانی دەڕوانی و وێنەکانی ناو با ی دەخوێندەوە و بە جلە دڕاوەکانیەوە لە ئۆتۆمبیلەکەی دەڕوانی هەناسە وێڵەکانی دەکردە پاسەوانی شار ، لە پڕ لاوێك پەلی گرت و بۆ کۆڵانەکەی خۆیان کێشی کرد ، ئەو کاتە ژنەکەشی بە قژ ڕنینەوە هات و دەستی گرت و بەدوای خۆیدا بۆ ماڵەوە بردیەوە ، کاتێك لە دەرگاکە ئەودیو بون قژی خۆی ڕنیەوە :

* تۆ توشی چی هاتویت ؟ ئەمشەو دەبێت بڕۆین و شار چۆڵ بکەین .. نازانیت نیوەی خەڵکی زیندە بە چاڵ دەکرێت ؟.

گەڕەك شڵەژا بو دەرگاکان بە توندی دادەخران لەو کاتەدا لاوێك لە دەرگای دا :

* خێراکەن گەڕەك هەموی خۆی پێچاوەتەوە وا دەڕۆین .

بە قسەوە هاتە ژورەوە :

* تەرمەکەی هاوار گۆشتی پێوە نەماوە تەنیا ئێسکەکانی ماوە ... ئیتر ئەمشەویش لە تۆڵەی بەڕێوەبەر بە هەزاران زیندە بە چاڵ دەکەن .

شەونم لە کاتێکدا قاپوتەکەی بۆ شیروان هەڵدا قژی خۆی ڕنیەوە :

* هاوار لە من ڕۆیشت ئاخ .

لاوەکە بە هەیوانەکەدا سەرکەوت :

* پورە گوڵچین لێرە دەمێنێتەوە دیارە ناتوانێ ڕێگا بکات .

پورکە لە ژێر جێگاکەدا کەوتبو بە لەرزەوە زمانی کردەوە :

* ئازاد گیان .. من چیم لەو لاوانە زیاترە با بکوژرێم .

فیشەك ئاسمانی شارەکەی دەشڵەقاند ، سێ گوللە تۆپیش لە قەد پاڵ تەقینەوە ، دەنگی زرێپۆشیش لە ناوشاردا بەرز بووەوە ،خەڵکیش تەواو کەوتنە خۆ و ئەوانیش بە پرتا و کۆڵ و باریان پێچاپەوە و لە حەوشە هــاتنە دەر ، لـەگەڵ دەنگی گوللە و گرمەی ناو شاردا خۆیان بە تاریکایی نهێنیەکانی جیهان دا کرد ، بارانیش نمە نمە دەباری و سات بە سات بە هێزی با یەکەوە پەرەی دەسەند ، گڵۆپەکانی شاریش تاقە تاقە یاریان لەگەڵ شەوقی باشوردا دەکرد ، ئەوانیش لەسەر ئاستی شاخەکە ڕەمزی ون بون و ئامادە بونەوەی شارەکەیان دەکێشا .. بەو جۆرەش ڕەو لە بەشی باکورەوە ڕیزەی بەستبو بەرەو قولایی جیهان .

لەو ساتەشدا ئەوانەی لە ئاسمانی شارەکەوە دەدییەوە ، هەمو دەنگێك لە شە پۆلی بادا دەتوایەوە و وێنەیەکی چاپ دەکرد .
دەنگێك لە شاخەکەوە هات .. کتوپڕ ڕوی وەرگێڕا و لە ئاسمانی شارەکەی تۆراند، بە حەشمەتێکی زۆرەوە هەنگاوی هەڵهێنایەوە وەکو بیەوێت لەسەر زەوی ڕا بکات و نیشتیمانێکی تر بدۆزێتەوە ، بەو وێنەیەوە ڕۆیشت هەتا لە دۆڵێکدا شوانی گوندەکەی دیەوە ، لە کاتێکدا لە ناوچاوانی دەڕوانی ئارەزویەکی تیادا دەخوێندەوە بەو بیرەوە چوە بەردەمی :

* حەسەن دەڵێی حەز دەکەیت بچیت بۆ شار و نان و کەبابێکی تیا بخۆیت ..

حەسەن شڵەژا شریتی بیر و ئارەزوەکانی پچڕا :

* شار بۆ ئێمە دۆزەخە هەر ئارەزویەکی لەسەر بکەین بێ هیوایە ، چونکە سێبەری لە ئێمە حەرامە .

کفن پۆش توشی لەرزێکی کت و پڕی بو ، وێنەی ژیانی خۆی و منداڵەکانی هاتەوە بەرچاو ، بە دوا وێنەی سوتاوەوە وەڵامی دایەوە :

* شار بۆ من زامێکە سارێژ بونی نییە .. پردێکی پۆڵایە.. ناتوانم لەسەری بپەڕێمەوە .

بەو ڕستەیەوە هەمو وشەکانی تواندەوە جارێکی تر قوتی دایەوە .

دو فڕۆکە بە ئاسماندا دەنگیان دەتەقاندەوە ، هەردو بەیەکەوە لەرزین ،حەسەن هەستا گۆچانەکەی گرتە بزنەکان ئەویش لە فڕۆکەکانی ڕوانی هەتا تەواو لە چاو ون بون ، ئەوسا لە بزنەکانی ڕوانی :

- ڕانی ئاواییش هەر ئەو چل پە نجا سەرەی ماوە ئەویش مردار دەبنەوە .

کۆمەڵێك چەکدار لەلای خوارو بەڕیز دەڕۆیشتن ..دەنگی رادوێیان بەرز کردبوە و گوێ بیستی هەواڵەکانی ئێزگە بون ,, ئەوانیش سەیریان کردن وشەکانیان خواردەوە وکەوتنە خۆ ..

حەسەن خەریکی کۆ کردنەوەی بزنەکان بو، ئەویش سەر بەرەو خوار دایکێشا و بۆ ناودێ گەڕایەوە .

ئاوایی کپ و مات ببو ، لە سەر و ژور و چەپ و ڕاست و خۆرهەلاَت و خۆرئاوا جوڵە و چرپەی تیا نەدەبیسترا ، هەنگاوی پیرێکی پەککەوتە بە هێمنی ئەو بێدەنگییەی دەشکاند ، کفن پۆش ساتێك لێی ڕوانی لە کاتێکدا مێژوی ژیانی خوێندەوە گەیشتە بەردەمی :

* حەمکۆڵ من و تۆ بوینەتە دو عاشقی مەرگ ، ئێمە تازە بەشێکین لە مردن پێویستە ئیتر پاسەوانی ژیان لە لێواری گۆڕەوە بکەین .

حەمکۆڵ لەرزی بە جۆرێك مێژوی ژیانی لەلا شێوا :

* لێرەوە مەرگیش ناو نیشانی نیە من و تۆ ڕەمزی مەرگین بەلاَم ئە نجامێك نابینینەوە چونکە نهێنییەکانیش پێویستیان بە دابڕانی تەواو هەیە لە کۆمەڵ ، بە تایبەتی خاکێکی وەك ئێرە کە ڕەمزی هەمو کارەساتێکە .

بەو قسەیەوە هەردوکیان فرمێسکیان ڕشت .. هیچیان لەبەر گریان توانای وشەیەکی تریان نەما ، کفن پۆش لە ڕوانینی چرچ و لۆچییەکانی حەمکۆڵەوە زامێکی سەختی دەدی ، بۆیە بەو ژانە کوشندەیەوە لێی جیابوە وە و یەکڕاست بۆ تول بەندی ماڵی حەمەسور هەنگاوی هەڵهێنایەوە و بە بیری مەرگی نەرمینەوە بۆ هەیوانەکەیان سەرکەوت .

نەرمین لە ژێر جاجمێکەوە ڕاکشا بو گر و گاڵی مەرگی دەکرد ، ئەوە لە مێشکی کفن پۆشدا کاریگەر ببو لە کاتێکدا ورد لە نیگای ڕوانی بە تەواوی ڕەنگی شێوا بو ، میمکەش بە ژور سەریەوە دەکرۆزایەوە و نیشانەی مەرگ لە قسەکانیەوە دەردەکەوت . ئەویش بە قسەکانی میمکە ئەوەندەی تر ترس گرتبویەوە ، لەو ساتەشدا پە نجەی لە دەستی دەستە خوشکەکەی ترازاند :

* شەرمن بەسە ئیتر تۆش بە منەوە مەمرە ، من ئیتر مەگەر خوا هیچ ئومێدێك لە دڵمدا نەماوە، تۆ بچۆ پشو بدە .

فیشەکێك لە ناو گوندەکەدا تەقی ، بە جارێك خەڵکەکەی خستە گومانێکی ترسناکەوە ،هەتا هەواڵ بەسەر ماڵەکاندا بلاَو بووەوە :

- هۆمەر فیشەکێکی لە دەست دەرچو .

دەنگی چەند گوللە تۆپێکیش دەنگی دایەوە ..کفن پۆش بەو ڕاڕاییەوە لە شەرمن ورد بووەوە ، ئەوسا بە دوا نیگاوە هەناسەیەکی هەڵکێشاو هەستا بە بیرێکی ترسناکەوە بەجێی هێشت .

ماوەیەك بو بەناو ماڵەکاندا دەگەڕا ماڵ بە ماڵی بەسەر کردەوە ... لە پڕ دەنگێك هاتە بەرگوێی ئاوڕی دایەوە هیچی نەدی ، ئەوە تەواو حە پەسانی لەجێی خۆیەوە خولایەوە ، کەسێك نەبو بانگی بکات ، کاتێك کەوتەوە ڕۆیشتن دەنگەکە دوبارە و سێ بارە بووەوە ، لە هەمو لایەکەوە ئەو دەنگە بە هێز گوێی دەزرنگاندەوە ، ئەوە لەرزێکی گەورەی خستە دڵیەوە و بە تیژی بە شاخەکەدا هەڵگەڕا ، وەکو توشی نەخۆشیەکی کوشندە بو بێ ، بەو جۆرە هەنگاوی دەنا و دەلەرزی ، گوندەکەش بەو هێزەوە دەلەرزی و پیانۆی مەرگەسات هەمو ڕۆحێکی گرتبو ، بورکانێکی دەرونی بەسەر جەستەدا دەتەقیەوە .*****

*** *****

3 (جیهان وێنەی گۆڕێکی تەنیایی نەدیوە ... جێگەی ناشتنی کۆترێکی تێدا نییە)

.

کفن پۆش بەو قسەیەوە ڕوی وەرگێڕا بە قولأیی شە پۆلەکانی گەردوندا چاوی گێڕا ، ئاسمان لەبەر چاوی بچوك دەبوەوە و زەویش دەکشا .. ئەستێرەکانیش دەکەوتنە خوارەوە .

هەر لەگەڵ هەڵـهاتنی خۆرەوە ئەو وێنەیەی لە هەمو شتێکەوە دەدی ، لە ژێر هێزی گزنگەوە تەمێکی دەبینی وێنەی گۆڕێکی تەنیایی چاپ دەکرد .

بەو وێنەیەوە لە ناو گۆڕەکەیەوە خولایەوە هەمو دەنگ و ئاواز و شێواز و ڕەنگێك ڕەمزی مەرگیان لەلای دەکێشا ... ساتێك بەو جۆرە لەو وێنە تێکەلأوانەی ڕوانی تۆڕی گومان و کلأفە دەزوە ئالۆزکاوەکانی نهێنی بون پتر دەپیێچایەوە و بە چوار دەوری خۆیدا سوڕایەوە و سەری بەرز کردەوە ناچار شمشێرەکەی لە کێلان هەڵـکێشا و لەبەر تیشکی خۆرەکەدا گرتی .

بەو هێزەوە ساتێك لە قولأیی جیهانی ڕوانی ویستی زمان بجوڵـێنیٚ وشەکانی قوت دایەوە ، وێنەی کاڵ بونەوەی جیهان ڕۆشنایی گرتبو ، دەنگێك لە گوێیدا دەزرنگایەوە وەکو لە ئاسمانەوە بە گوێیدا بدەن بەو جۆرە بە تیژی دەهات لە پڕێکیشدا بو بە دوان و سیان و چوار ئەوە توشی بارێکی دەرونی زۆر ئاڵـۆزی کرد بە وێنەیەکی کۆتاییییەوە زمانی کردەوە :

* پێدەچێت لە کەلاوەی ئەم گوندەوە جیهان کاول بکرێت .. تەواوی نیشانەکانی ئەو ڕاستییە دەردەخەن ئێرە بوە بە گرێی مێژو .

هیلاکی گرتیەوە ڕەگی گومان و دو دڵی بە جۆرێك گرتبویانەوە هیچ تروسکەیەکی نەدەدی ناچار بەو بیرەوە لە گۆڕەکەی هاتە دەر و بە گۆڕستانەکەدا کەوتە خولانەوە یەك یەك مردوەکانی دەدواند، تاقە گۆڕێك وەلأمی لیٚ بەرز نەبوەوە ئەویش بەدوای گۆڕی کورەکانیدا دەگەڕا هیچ کامیانی نەدیەوە بەو ژانەوە مێشکی کەوتە سەر شە پۆل .

ئەو شە پۆلە سالأنێك بو گرتبویەوە ، لەو ساتەی بە بروسکەی مەرگەوە تەرمی کوڕەکانی بەجیٚ هێشت ئیتر گۆڕەکانیانی نەزانی ، کاتێکیش هاتەوە ناو گوندەکە کەس نەیزانی کامەیە گۆڕەکانیان ، ئەویش هەمو گۆڕەکانی بەوان دەزانی ، توشی کرۆکێك هات لە ڕوانینیدا گۆڕی شوشەی بۆ هەڵـکەند بون و وێنەکانی تێکەڵـی شە پۆلی با کرد بو ، لەو ساتەشدا لە خۆڵەکەی دەڕوانی و وێنەی هەمو مردوەکانی دەخستەوە بەر چاو تەرمەکان لەلای تێکەلأو دەبون :

* وەرن باسی مەرگ بکەن با بزانین چێژی مەرگ چییە و ئەو نهێنیانەی کە ئێمە نایان زانین بیگێڕینەوە و بۆ ساتێك لە لامان بژین و وێنەی ئێستای جیهان ببینین با بزانین مەرگ خۆشترە یان ژیان .

* بەو قسەیەوە قیژاندی :

* وەرن با هەمومان جیهان قلّپ بکەینەوە ، جیهانێك کە ژێر پیاڵەیەك شیری بۆ ژیان تێدا نییە و زەریایەك خوێنی بۆ کوشتار هەیە .

ساتێك بەو جۆرە وەستا هیچ وەلأمێکی نەبیست ، ناچار کرۆکی بیرە پەرش بوەکانی گرژ کرد و خۆی خواردەوە ئەوسا دادی جیهانی دەربڕی :

* جیهان وێنەی تەنیا گۆڕێکە ، ئەویش ڕەنگدانەوەی جیهانە .

بیرێکی ئاڵۆز گرتی و بە شڵەژاویەوە چاوی بڕییە ئاسمان شە پۆلەکان بە یەکدا دەهاتن ، ئەستێرەکان دەتەقینەوە ، ئەوسا سەری دانەواند ، لە پڕ دەنگێك هاتە بەر گوێی پەرەی سەند ، لەگەڵ وێنەی ئاڵـۆزکاودا لە بەر چاوی شە پۆلیان دەدایەوە .

دەنگێك لە شاخەکەوە هات.. کت و پڕ ڕاچەنی ، نیگای لە تەوژمی گۆڕستان و دێیەکە تۆراند و کەوتە ڕوانینی شارەکە و فەزای لەبەر چاوی ببوە ڕەنگی شیر پە نجە و وێنەی گۆڕێکی دەدایەوە ، بە دەنگی با و دوکەڵی ڕەشی و خۆرە تاویشەوە دەروازەکەی کلیل دەبو ، لەگەڵ گومانەکانیدا مێژویەکیان دەنوسییەوە و زامێکی بێ چارەسەریان لە دڵـیدا سازاند بو ، هەمیشە دەیویست جەستەی لەو فەزا بچوککراوەدا لە تەنیا گۆڕێکدا چاپ ببێت .

ئەو یاریە بە نیگاکانیەوە نیشانە دەبون ، ئەستێرەکان دەگەڕا و ڕۆحە تەریوەکانی زەوی دەبرد بۆ فەزای ئاسمان .. لەو ڕوانینەوە شارەکە دەبوە کفنێك و دەپێچرایەوە و بە گێژەڵـوکە خەیاڵـیەکەیەوە هەمو ڕۆژێك جەنگی خەیاڵـی لەگەڵ شار و جیهاندا دەکرد ، لەو ساتەشدا گەردون لەلای شێوا ، تۆوی نهێنییەکی نەزانراو لە گۆڕەکەیەوە دەیڕوانی ، نیگا بچوك و تیژ ، لە پرێکدا دەکوژایەوە و دادەگیرسایەوە،گێژەڵـوکەی شارەکە بە کفنەوە مۆمیا دەبو، بەو بیر و خەیاڵەوە لێی ڕوانی :

* هاوار وەرە پشو بدە و نهێنییەکانی مەرگت باس بکە ، چونکە تۆ داوێك بویت گەرداوی جیهانت بە دوای خۆتدا هێنا .

بەو تورەییەوە چاوی لە قوڵایی گۆڕستانی ڕوانین بڕی .. وێنەکان لە بەر چاوی دەتوانەوە و گەورە دەبون ، لە شوشەیەکی زێڕ نەخشدا دەردەکەوتنەوە ، ئەو وێنەیەش لە خۆڵەکەوە دەبوە شوشە ، گۆڕێکی شوشەییان پێك دەهێنا و دەبونە وێنەیەکی ئەفسانەیی .. ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە پەتی جەستەی هاوار بە شەقامەکانی شارەوە ڕەنگ دەبو ، وەکو ئەو ساتەی لە ڕۆشناییدا یاری دەکرد و بە دوای ئۆتۆمبێلەکەوە لەبەر چاوی دەفڕی و وایدەزانی وەکو مەل لە شەقەقەی باڵ دەدات و فەزا دەبڕێت .

لەو ساتەشدا لە ناو گۆڕە شوشەییەکەوە دەیدی زیندو دەبووەوە ، بە خەیاڵ هێنایە بەر چاوی و کفنەکەی لەسەر لابرد.. ئێسقانەکانی دیەوە وەکو ئەو ساتەی ئۆتۆمبیلەکە جادەکانی پێ مۆر دەکرد .. بەو وێنەیەوە قیژاندی و گۆڕەکانی لەرزاند ، پاشان هێور بووەوە چاوی بڕییە ئاسمان ، لە گۆڕە شوشەییەکەوە هاواری دیەوە وەکو ئەو ساتانەی بە زیندویی دەیدی ، قژە خورماییەکەی ، سمێڵـە زەردەکەی ، دەم و چاوە گەشەکەی ، باڵا مام ناوەنجییەکەی و پە نجە ورد یلەکانی ، نیشانەکانی سەر کوڵـمی ، بۆینباخە سورەکەی .

ئەو وێنەیە خۆشی خستە سەر لێوی وەکو جاران باوەشی بۆ گرتەوە ماچێکی کرد و دەستی گوشی ، ئەوسا بۆینباخەکەی بۆ هەڵـدایەوە .

بۆینباخی سور ببوە ڕەمزی هاوار ، هەمیشە بەوە دەناسرایەوە ، کە ئەوەش ئاکارێکی بو هەر لە منداڵـیەوە ببوە خولیای ، زۆر جار شەوانیش پێوەی دەخەوت ، بۆیەش پرسیارێکی زۆری نابووەوە و ببوە مایەی سەرنجی خەڵـکی ، ئەویش ئەو نهێنییەی نەدەدرکاند، تاقە جارێك ئەو ڕازەی بۆ سۆما دەرخست ، ئەویش زۆری بۆهێنا ، دەستەکانی گوشی و کوڵـمی ماچکرد و قژی بۆ هەڵـدایەوە :

* هاوار ئەگەر منت خۆش دەوێت پێم بڵـێ بزانم بۆچی جگە لە بۆینباخی سور هیچی تر نابەستیت ؟.، ئەم ئاکارە چییە تۆ گرتوتە ؟!

هاوار تەواو خرۆشا و هەستی کرد چەقۆیەك لەسەر دڵـی دەدات ، بەلام سۆما عاشقانە هەمو ڕێگەیەکی لێگرت ، ماچێکی تری کردەوە ، ئەویش ئەو نهێنییەی بە پچرپچری پێگوت :

* ڕەنگی سور جوانترین ڕەنگە لەلام ، ڕەنگی مانەوەیە و ڕەمزی ئارەزوە ... هێمای شۆڕشە و ئالای کرێکارییە .. ئەوە خوێندنەوەی مێشکی شوڕشگێڕێکی وەك منە .

* باشه جار جاره بیگۆڕه ، سەوز و شین و مۆر ، با ئەوەندە نەبیتە پرسیاری خەڵكی .
* دەمەوێت ببیتە پرسیار ، چونكە ئەگەر مردیشم دەبێت ئەو بۆینباخە لە ملمدا بێ بۆ ئەوەی لە مەرگ نەترسم و ڕەمزی شەهیدێكی نیشتیمان پەروەر هەڵبگرم .
ئەو پەیمانەی بردە سەر ، لەو ساتانەی كە دەچو بۆ كاری نهێنی هەمیشە بۆینباخەكەی دەبەست .. زۆر جار دەچو یەكێكی تازەی دەهێنا هەتا جوان وەكو لالە ڕەنگ بداتەوە ، دوا جاریش بەو جۆرە بو ، بۆینباخێكی ئەمەریكی پانی بەست چەند گوڵێكی لەسەر نەخشا بو ، لەبەر ئاوێنەكەدا توند بەستی ، ئەوسا تەلەفونەكەی هەڵگرت زەنگێكی لێدا و دانیشتەوە ئەوسا لە خۆی ڕوانیەوە :
* كەس نامناسێتەوە .. هەرگیز هاوار دو مانگە لەبەر چاو نەماوە ئێستا قەڵەو بوم .
بەو قسەیەوە هاتە دەر سواری ئەو تاكسییە بو كە لە بەردەرگا وەستا بو ، كاتێك دەرگاكەی داخست شۆفێركە قاچی لە بەنزین توند كرد :
* ئەتۆم چاوەڕوانە دەبێت زو بگەینە لای ، بیست چركەی تر بەڕێوەبەری ئاسایش دێتە دەر .
شار شڵەژابو هاتوچۆ لەسەر شەقامەكان و ناو بازاڕ بە هێز بو ، ئۆتۆمبێل بە دوای یەكدا ڕیزیان بەستبو ، دەنگی هۆڕین و هاوار و قیژە تێكەڵاو ببون .. منارەی مزگەوتەكان بە بانگی نیوەڕۆ دەلەرانەوە ، ئۆتۆمبیلەكەش لە بەر دەرگایەك وەستا ، لاوێكی باڵا بەرز یەكسەر دەرگاكەی كردەوە و سوار بو :
* تۆزێك خێرا هاوڕێیان چاوەڕوانن .
ئۆتۆمبیلەكە بە خێرایی كەوتە ڕێ ، پاش ماوەیەك لە ژێر باڵەخانەیەكدا وەستا ، ئەوانیش دابەزین ، هەر یەكە لە لایەكەوە وەستان ، چەند لاوێك لەم لاو لاوە لێیان ڕوانین ، هەمو یەكتریان ناسییەوە ،لاوێكیش بەجلی دڕاوەوە زەمیلەیەك مریشكی بە دەستەوە گرتبو بە دەم هاوارەوە بەرە و پێش دەچو ، لەوانی ڕوانی هاوارێكی كردەوە :
* مریشكی خۆماڵی .
پاش چەند چركە هەمو نزیك بونەوە لە شۆستەكە و چاویان بڕیە ئەو دو ئۆتۆمبیلەی بەرە و ڕویان دەهات ، هاوار كت و پڕ چوە لای مریشك فرۆشەكە .. ئەویش زەمیلەكەی دانا یەكسەر ئەڵقەی قومبەلەكەی دەرهێنا و هەڵی دایە ناو ئۆتۆمبیلەكە ، ئەوسا ویزییەكەیشی دەرهێنا و ڕوی تێكرد ، لەگەڵ دەست ڕێژەكەی ئەمدا چەند قومبەلەیەكی تریش هەڵدرانە ناو هەردو ئۆتۆمبیلەكە و بە دەست ڕێژ دایان بێژان ، ئەوسا دەست ڕێژ بەرە و ڕویان هات هاوار و ئەتۆم بەیەكەوە پێكران و بەسەر زەویەكەدا كەوتن ، دەست ڕێژیش ناو خەڵكەكەی گرتەوە فركە فرك و ڕاكردن دروست بو ، هەر جەستە بو دەكەوت بە گوللەدا دەبێژرا و بە هیچ جۆرێك نە دەناسرایەوە ، تەنیا جەستەكەی هاوار بە بۆینباخە سورەكەیەوە وەكو گزنگ بەسەر تارای سور باوی خۆرە كەدا دەتەقیەوە و بەو ڕەمزەوە دەناسرایەوە .
لەو ساتەشدا لەو گۆڕە شوشەییەوە بۆینباخەكەی دیەوە بە وردی لێی ڕوانی ..وەكو ئەو ساتەی یەكەم جار هاتە بەر دەرگاكەیان و بۆینباخەكەی سەرنجی ڕاكێشا :
* سۆما ئەو كوڕە كێیە ؟
سۆما لەو پرسیارە شڵەژا نەیوێرا وەڵامی بداتەوە ، شەونم دەرگاكەی لە سۆما داخست و بە هێمنی تێیگەیاند :
* ئەوە هاوارە هاوڕێی سۆمایە و لە زانكۆ پێكەوەن .. هیوا و شۆڕشیش دەیناسن كوڕێكی تاقانەیە.. ڕەوشت بەرزە .
ئەو قسەیە گومانێكی بۆ دروست كرد خستییە بیرێكی قوڵەوە.. كاتێكیش ئێوارە هات هەر ماخۆلان گرتبوی ، چەند جارێك لە ژنەكەی دو پات كردەوە :

* سۆما بۆچی نەهاتەوە دەترسم .. ئەمڕۆ قوتابیانی زانکۆش مانیان گرتوە ئەم کوڕە دو مەترسیم لێی هەیە.. زۆر دەترسم سۆما مندالە .

لەو ساتەدا تاکسییەك لەبەر دەرگا وەستا .. هاوار بە باوەش سۆمای هێنایە ژورەوە دەستی بە پەڕۆیەکی سپی بەسترابو ، یەکسەر لە هەیوانەکە داینا و ئەوانیش شلەژان ، گریان گرتنیەوە ، ئەویش پە نجەی بە لێویەوە گرت :

* بێدەنگ بن هیچ نیە ... گوللەیەك دەستی گرتوە برینەکەی سوکە و دکتۆری خۆمان دوریوێتییەوە و پێویستی بە هیچ نییە .

ئەوەی گوت سەیری سۆمای کرد :

* سۆما من کارەکانی ترم هەیە بڕۆم کارێکت نییە؟.

سۆما چاوی هەڵهێنا ، لە کاتێکدا بەدەم ژانەکەیەوە جیهانی دییەوە لێوی جولاند :

* نابێت بڕۆیت ئەمڕۆ تۆ منت لە دەست بکوژان ڕزگار کرد دانیشە نان بخۆ ئەوسا بڕۆ .

* ناتوانم دەزانیت کارم هەیە .

بۆینباخەکەی هەڵدایەوە و لە دەرگاکە چوە دەر .

لەگەڵ زرمەی دەرگاکەدا سۆما دڵی داخورپا باوکیشی لەرزی و هاتە ژور سەری :

* ئەم کوڕە ناناسم دەترسم توشی کارەساتێکت بکات :

سۆما بەشەرمەوە زاڵ بو بەسەر خۆیدا و بە ڕاستی لەو گومانە دوری خستەوە :

* باوکە ئەگەر ئەو نەبوایە من دەگیرام بەو برینداریە بەجێ مام.. یەك قوتابی نەهات بە لامەوە هاوار نەبێ.. بە هاوار نەبوایە ڕزگار نەدەبوم .

* چۆنی ڕزگار کردیت ؟

سۆما چاوەکانی نوقاند وێنەی هاواری هاتەوە بەرچاو کە گوللەکەی بە سنگی سەربازەکەوە ناو سۆمای کوڵ کرد ، چەند دەست ڕێژ و فیشەك بە لایدا هات فرێی نەدا تا گەیاندییە کۆلانەکە .. بەو وێنەیەوە لێوی جولاندەوە :

* هەر چۆنێك بو ئەو نەبوایە من ئێستا گیرا بوم ڕەنگ بو بشمکوژن .. لەو ساتەدا شەونم هات بە بۆلە بۆڵ کۆتایی بەو گومانە هێنا :

* پیاوەکە ئەم هەمو پرسیارەت لە چییە تۆ سۆما بە منداڵ دەزانیت ؟.. ئەو هاوڕێی کەسێکە لەم شارەدا وێنەی نییە.. تۆ نایناسیت ، ئەوە بۆینباخ سورە،کەسێکی مەرد و بە هەڵوێستە ..خیانەت لە بیر و باوەڕی خۆی ناکات .

ئەو قسەیە بێدەنگی کرد تەنیا بیری لە هەڵوێست و بۆینباخ کردەوە .. بۆینباخی سور چەند جارێك لەبەر خۆیەوە گوتیەوە ..

لەو ساتەشدا لە گۆڕە خەیاڵیەکەیەوە بۆینباخەکەی دی ..لەرزی و هەناسەیەکی هەڵکێشا و بە قولایی ژیانیدا ڕۆ چو .

ئەو وێنانە ڕەگی گومانێکی قوڵ بون کە سەرتا پای ژیانیان گرتبو، سالانێکی زۆر بەو ژەهرانەوە شە پۆلی شاری دەخوێندەوە و بە گەلای ئەو گومانانەوە چرکەی زەمەنی خوێنی دەنەخشاند .. لەو ساتەشدا لەگەڵ بەرگی زەویدا بەشەڕ دەهات دەیویست تاریکی بکێشێ و جارێکی تر خۆر هەڵنەیەتەوە .. هەتا زەمەنێك لە پشتی ئەو ڕوداوە دا دروست بێ بەو بیرەوە موچڕکەیەك گرتی ڕوی لە شارەکە وەرگێرا.. دڵی گومانی گەردونیان تێك دەدا و دروستیان دەکردەوە.. بەو خەیاڵەوە مۆمیای ڕوانینێکی هەتایی ببو .

*****   *****   *****

بێدەنگی گوندەکەی گرتبو ، جریوەی مەل و باڵندەش کپ ببو ، حەپەی سەگەلیش لە هاڵاوی دەمیانەوە خنکا بو ، لاڕێ و بنار و پێدەشت و لاپاڵ ڕاڕەوویان لەسەر نەبو ، هەناسەی خەڵکی لە تول بەند و لولە زۆپاکانەوە بۆ ئاسمان دەکشا ، تاقە شتێك لەو گوندەدا تەنیا تەونەکەی میمکە بو چرکەی دەهات و لەگەڵ هەنگاوەکانی کفن پۆشدا جوت دەبون ،کە بە پرتاو بە ئاڵوزی گومانەکانییەوە بۆ ناو دێ دەهاتەوە ..لە پڕ هەڵویستەیەکی کرد و ساتێك بە قوڵی لێی ڕوانی.. بە دەم پە نجەکانی میمکەوە وێنەکان لەلای تێکەڵاو دەبون ، تۆڕی گومانیش پتر دەیگرتەوە و هەستی دەکرد ڕوبەری فەزای بون مین ڕێژکراوە و جەستە و ڕۆح دەتوێنێتەوە .

گومانی ئەو کارەساتە ڕوانینی پۆشیبو.. کاتێك گەیشتەوە ناو دێ ساتێك لە ماڵەکانی ڕوانی ئەوەندەی تر ڕەگ و ڕیشاڵی ڕیشەکێش دەبو ، ناچار بە خێرایی چوە ناو ژورەکەی کەوتە هەڵبەز و دابەز.. قیژە و هاواری کرد چاری نەبو ، ناچار شمشێرەکەی لە کێلان هەڵکێشا کەوتە جەنگی خەیاڵی ، لەگەڵ تاڵە دەزوی ژان و گومان و ڕاڕاییەکەیدا دەجەنگا ، پاش ئەوەی ماوەیەك ئەو جەنگەی کرد بە تەواوی شەکەت بو ، عارەق سەر جەستەی نیشتبو ، بە هیلاکیەوە ڕاکشا و لە ساتێکدا لە ناو تۆڕی جە نجاڵیدا چاوی چوە خەو .

منداڵان بە فرکە فرك دێیەکەیان وروژاند ، خەڵکی بۆ ماڵی حەمە سور هەڵدەگەڕان ، میمکەش چەپکە ڕێحانەکەی بە دەستەوە گرت و لەسەر تەونەکە خۆی تەکاند و بە پەلە کەوتە ڕێ ، بەدەم هەنگاوەکانیەوە شیوەنی دەکرد :

* پێدەچێت ئەم وڵاتە ئاو ببیات .. ئیتر شەرمن و عالەم هەمو پێکەوە گیان دەدەن ... شەرمن تاقە کیژەکەی گوندی بە مەرگی ناوادەی کفنی بۆ ئێمەش بڕی .

شەرمن چاوی بڕیبوە بنمیچەکە و لە ژێر لێوەوە ورتەی دەهات ، میمکە چەپکە ڕێحانەکەی خستە ژور سەریەوە و ماچێکی کرد ، ئەوسا سەری بۆ شێلا و دەستە سڕی بە ناو چاوانیدا هێنا و ساتێك دەستی خستە سەر دڵی ,, پاشان لە نیگای ورد بوەوە ئەوسا بە نا ئومێدیەوە هاتە دەر ، لەسەر بانیژەکە ئەو نهێنییەی درکاند :

* با هەناسەیەك هەڵبمژێت بەڵکو چاو لە نابینا بتۆرێنێت و لەم مەرگە ڕزگاری ببێ .

ئەو ڕستەیە لە دوای خۆیەوە گومانێکی بڵاوکردەوە هەموی خستە سەر لەرز ، بە تایبەتی باوکی بە یەکجاری تۆڕی مەرگ پێچاپەوە و هیچ ئومێدێکی نەما .. ناچار دەستی بۆ حەوا بەرزکردەوە و بە پرتە پرتەوە هۆمەری بانگ کرد :

* هۆمەر وەرە ئەو دو مەڕە سەر ببڕە ... دابەستەن بە ڕێکی بەسەر خەڵکی ئەم گوندەدا دابەشیان بکە .

منداڵان لە خۆشیان هەڵدەبەزینەوە ..خەڵکەکەش بەو تامەوە چاویان لە مەرگ تۆراند ، هۆمەریش بە کت و پڕیەك سەری بڕین و حەمەلاو کەوڵی کرد ، ئەوسا بە جوتە لەت و پەتیان کردن و گۆشتەکەیان دابەش کردن، منداڵان ماڵ بە ماڵ دەگەڕان تەقەیان لە دەرگاکانیان دەدا ...

ئاگر ماڵەکانی گرتەوە بۆنی گۆشت و دوکەڵ دێیەکەی پڕ کرد ، شەڕە پشیلە لە ماڵەکاندا دروست ببو تێکەڵاوی قروسکەی سەگەل دەبو ، تاقە ماڵێك کە ئاگری تیا نەکرا بوەوە ژورەکەی کفن پۆش بو ، ئەویش ڕاپەڕی و چیلکە و چەوێڵی کۆکردەوە و گڕی بەرز کردەوە ، ئەوسا دو شیشی داتاشی و گۆشتەکەی برژاند ، لەگەڵ زنجیرەکانی زەمەندا پارەوکانی دەجوی ، لەگەڵ دوا تیکەشدا وێنەی گۆڕە خەیاڵییەکان گرتیانەوە ، گێژەڵوکەیەك لە ڕوانینیدا هەڵی دەکرد زەوی دە پێچایەوە ، بەو هێزەوە وشك بو ، ساتێك بە بێدەنگی لە ئاسمانی ڕوانی .

پۆلێك ڕیشۆڵە بە ئاسماندا کشان ، ساتێك بێ پشو لێی ڕوانین سێبەریان بەسەر دێیەکەدا دەهات .. کاتێك دور کەوتنەوە بایەکی بەهێز هەمو ڕوانینی گرت لە جێگەی خۆیەوە قریشکاندی ، ئەوسا شمشێرەکەی بە دەستەوە گرت و بە پرتاو بۆ

گۆڕستانەکە کشا ... لەسەر قسنەکە قاچی ڕاست و چەپ کرد و بە شمشێرەکەش جەنگی لەگەڵ شەپۆلەکانی با یا دەکرد وەکو هەیکەلێکی ئەفسانەیی دیاری دەدا :

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە سات بە سات پتر بیر و هۆشی دەئاڵۆزکا و هۆشی بە ژیان نەما ، هەزاران وێنەی ڕەنگا و ڕەنگ هێرشیان بۆ دەهێنا.. لە تاوا پڕ بە گۆڕستانەکە قیژاندی !ئەوسا کەمێك هاتەوە سەر خۆی ..ڕەنگەکان لە مێشکیدا جیا دەبونەوە و تێکەلاو دەبونەوە .. ئەو دەنگە نەبینانەی خۆڕسك لە گۆڕەکەیدا مێشکیان دەزرگاندەوە .

بەو هێزەوە بە لا پاڵەکەدا سەرکەوت چەندە خۆی بە دار و بەرد و تاوێردا کێشا چاری نەبو ، ناچار گەڕایەوە ناو دۆزەخی ژورەکەی ، پاش ئەوەی بە پەلە نان و چای ئێوارەی خوارد ئەوسا بەرماڵەکەی ڕاخست ، هەمو شتێکی لە بیر خۆی بردەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا سات بە سات دروست دەبونەوە و دەیان وێنەی ڕەنگا و ڕەنگ دەهاتنە ناو نیگایەوە .

تاریکی باڵی بەسەر گوندەکەدا کێشا بو ، کزەیەکی بەهێزیش دەکشا ، لورەی گورگ و چەقەڵ لە شاخ و کێوەوە دەهات ، سەگەلی ئاواییش قروسکەیان دەکرد ، چەند ئاوازێکی ترسناك بە تێکەڵی بەرز دەبووەوە ، دەنگی مرۆڤ و سروشت و باو جریوەی مەل و باڵندە هەمو بە یەکەوە دەنگێکیان پێك دەهێنا و پەرش دەبونەوە .

ئەو دەنگانە لەگەڵ دەنگە نەبینەکان بە تێکەڵی گوێچکەیان دەگرت و سەدان وێنەی ڕەنگاو ڕەنگیش لە گۆڕستانەکەوە ڕۆشناییان دە پۆشییەوە .

لەگەڵ ئەوانەشدا دەیویست بە کەفی ڕۆحی مردوەکان بدوێنێت و شێخە تاقانە بهێنێتە قسە ... ماوەیەك بو بە تۆڕی گومانەکانیەوە بیر و هۆش و هەست و ڕوانینی پەیوەستەی گۆڕەکان کرد بو مردوەکانی دەخستەوە بەرچاوی و لە گۆڕەکانیان دەیهێنانە دەرەوە.. کفنەکانیانی فڕێ دەدایە ناو دەریای ڕوانینەوە .. بەو جۆرەش کۆلارە خەیاڵییەکانی خستە فەزای گۆڕستانەکەوە و چەندە هەوڵیدا مردویەك قسەی لەگەڵدا نەکرد ، سات بە ساتیش دەنگی نەبین گوێچکەی دەگرت و وێنەکانیش لەبەر چاوی زیندو دەبونەوە ، لە پڕ مردویەکی بە خەیاڵ ڕاکێشا بە کۆلارەکەی هێنایە بەردەمی و ورد لێی ڕوانی .. خوێناو بە کفنەکەیەوە ڕەنگ ببو ، هەر وەکو تازە نێژرا بێت .. لە ڕەنگ و ڕوی ورد بووەوە دڵۆپێك فرمێسك بە پێڵویدا خزا :

* مستەفا دەزانم شەونمت بە برینداری کۆڵ کرد بۆیە گوللە باران کرایت .. کەسێك نەگەڕایەوە سەری تۆ نەبیٚ ... هۆمەر سواری ئێسترەکەی نەکرد تەنیا تۆ کۆڵت کرد ... پێدەچێت لەگەڵ دوا هەناسەیدا قسەیەکی کردبێت .. ئەوەش تەنیا لە ڕوانینی تۆدا ماوە ... ئیتر هەستە وەرە لە گەڵماندا بژی و باسی مەرگ بگێڕەرەوە .

بەو قسەیەوە زنجیرەی فرمێسکەکانی ڕیز بون ، چاوەکانی وەکو تیشکێکی ناو زەریای لیٚ هات وێنەکەش گەورەتر دەبو :

- ئەو ساتە زانیمان کە گوللە باران کران .. من و حەمکۆڵی باوکت لە ئەشکەوتەکەوە ببوینە سوبرمانی مەرگ .. چەند جار جیها نمان کاول کرد.. ئەو سوپایەمان لە ڕوانینماندا تەفر و تونا کرد کەچی چار نەبو ئێوە هەر ..

ئەو وشانەی لە قوڕگیدا خنکاند ، لەگەڵ قوڵپێکی بەهێزدا پەتی کۆلارەکەی پچڕاو لە ناو شە پۆلی گێژاوی یادەکانیدا مات بو .

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە ئەوسا لە ڕوانینی قسنەکەوە ڕوی کردە ئاسمان دوا هیوای خۆی دەرخست :

* شێخە تاقانە من لە گوندێکی ئابڵۆقە دراو دام پابەندی ئەو جەستانەم کە لێرەدا بون بە خۆڵ ، جگە لەوە هیچ ناسنامەیەکی ئێرەم نیە ، خەڵکی شارستانیەتی مەرگم ، ئیتر حەزم بە مەرگێکە کێل و خۆڵ و بەرد ببنە هاوسەر و براو منداڵم .

بەو قسەیەوە لەماڵەکانی ڕوانی ، سات بە سات ڕوانینی ئاڵۆز تر دەبو ، گومانێك گرتبوی هۆشی بە خۆی نەما بو ، بروسکەی کارەساتەکان لە مێشکی دەدایەوە ، لە پەناگای گوندەکەوە بەسەر فەزای شار و جیهاندا تیشکی دەدایەوە و بۆ

چرکەیەکیش نەیتوانی وێنەیەکی شار ببینێ ، بۆیە چاوی لە شەپۆلی گڵۆپەکانی تۆراند و بە فەزای دێیەکەوە پەیوەست بو ، بەو زەویە تاریکەی هەمیشە لەبەر چاویدا سور دەبوەوە و دەبو بە دۆزە سارای مەرگ و پەیوەستەی گرکانەکانی ببو ، هەر ئەوانەش بەو خاکەوە گیرساندیانەوە و نەیتوانی بۆ تاقە ساتێك لە هیچ پەناگایەکی تردا دابنیشێت .

لەو ساتەشدا تاڵە دەزوەکانی لە مێشکیدا ڕاست بونەوە ، ڕوانینی هەڵـدەفڕی و ڕەگی شێتی دەیگرتەوە و هۆشی بەلای خۆی نەما بو ، وێنەکان بە جۆرێك دەهاتنە بەرچاوی جەستەیان دەپۆشی لەوەدا بو بە یەکجاری جەستەی ئەنجن ئەنجن بکەن ، بەو شاڵاوەوە لە جێگەی خۆیەوە ڕاست بووەوە قیژاندی ، ئەوسا شمشێرەکەی لە کێلان هەڵـکێشا و کەوتە شەڕی خەیاڵـی ، بەوەش چاری نەبو وێنەکان سات بە سات گەورەتر دەبون و پەرەیان دەسەند ، هەمو قوژبنێکی ژیانیان لێدەگرت ، ئەوسا بە دەست و قاچ کەوتە پەل و پۆ و سەری ڕادەوەشاند ، قریشکەیشی ژورەکەی پڕ کردبو .

ئەو ئاڵـۆزییە بەر لە کارەبای نەخۆشخانەکەش گرتی ، شەپۆلی با لە ڕوانیندا ببونە ملیۆنان وێنە و بە جارێك فەزایان پڕ کردبوە و هەمو شاڵاویان بۆ دەهێنا و هەرچی دەکرد ڕزگار بونی نەبو ، دەست و قاچی دەوەشاند و قیژەی دەکرد ، لەسەر شۆستە و کۆڵان و ژور و ماڵـدا بەو جۆرە جەنگی جەستەیی دەکرد ، توشی حاڵەتێك هاتبو ناوی شێتەی بەسەردا دابڕا بو .

بەردە فرکێ و شەق وەشاندنی لە شارەکەدا دەنگی دابوەوە ، ئەو وێنانە هەمو هوروژمیان بۆ دەهێنا و بە کۆلارە خەیاڵـیەکانی شەڕی لەگەڵ دەکردن ، تاڵە تاڵە دەزوەکان دەپچڕان و تێك دەئاڵان ، پزیشکەکە هەوڵـێکی زۆری لەگەڵدا چاری نەبو ، ناچار مێشکی لە کارەبا دا بەوە کەمێك گۆڕا ، ئەویش بیری لە نەخشەیەکی تر کردەوە ، بۆ جاری دوەمیش کارەبای بۆ هەڵـبژارد و کاتێك هەردو وایەرەکەی بە لەزگە لەملاو لەولای سەری بەست داچڵـەکی وای دەزانی پۆلێك کۆتری باڵ نەخشین دەبینێ ، ئەویش سەری سوڕمابو ، کاتێکیش بەر لەوەی پەنجە بە پلاکەکەدا بنێ ئەو هەر ڕوانینی هەتەر دەدا و تۆرێك گرتبوی لە پەل و پۆ و هاوارەوە کەوتە ڕوانینی شەپۆلێکی نەبین ، شەپۆلی بیرەوەریە ترسناکەکان لەلای تێکەڵ دەبو ،

ئەو تەزوە وێنەیەکی لەبەر چاویدا زیندو دەکردەوە وەك ئەو ساتەی تەرمەکەی سۆمای لە ڕاڕاوەکەدا بینی دەست و قاچی درێژ ببون ، ملی بە سەرپۆشەکەیەوە پێچرا بو ، هەردو مەمکی بەسەر سنگە دەرپەڕیوەکەیدا بەرز ببونەوە ، بەو وێنەیەوە قیژاندی کت و پڕ دەست و قاچیان گرت ، ئەویش وەك خۆی مایەوە سکێکی ژەم بوردەی بە فەزاوە دەدی ، پزیشکەکەش پەنجەی بە پلاکەکەدا نا .. ئیتر لە قیژە کەوت ، .بێ دەنگ بو ، .جەستەی سڕ بو . ، لە ناو وێنە سوتاوەکاندا مات بو ، لەو ساتەشدا ئەو وێنانە دروست دەبونەوە .. ون دەبون .. وەك ئەو جارە شێتی گرتبوی ،

لەو کاتەوە ڕوداوی وا ترسناکی نەدیبو ، بەو جۆرە بیباتەوە حاڵەتی شێتی کەچی لەو ساتەدا هەمان چەشنی لێ بەسەر هات و هەرچی کرد ڕزگاری نەبو .

شەوێکی تر تۆرێکی لەو جۆرە گرتی ، پاش ئەوەی ئەو قاپە ترخێنەیەی هەڵـتوراند کە لە ماڵانەوە بۆی هاتبو .. ئیتر ئارامی لێ بڕاو لە تاودا لە ماڵ دەرچو .. یەکڕاست خۆی بە گۆڕستانەکەدا کرد ، چەندە گریا و پاڕایەوە چاری نەبو ناچار لە خۆڵەکەیدا تلایەوە ، ئەوسا نوێژی کرد .. پاشان کەوتەوە گریان لە ناکاو دەنگێك هاتە گوێی سات بە سات پەرەی دەسەند و گەورە دەبو.. ئەوسا وەك دەنگێکی گەردونی گـوێچکەی دەگرت.. وای دەزانی بای نەفخە و چەند ساتێکی تر جیهان کاول دەبێت .. زەوی هەڵـدەگەڕێتەوە .. ئەوە کت و پڕ لەو شپرزەییە ڕزگاری کرد و بە چاوەڕونی کۆتایی بونەوە بۆ ژورەکەی گەڕایەوە .

لەو ساتەشدا ئەو تۆرە ئاڵـۆزتر دەبو هیچ هیوایەکیان بۆ نەهێشتبوەوە توانای تەنیا پشویەکی نەبو. ، لە وێنە ئاڵـۆزکاوییەکانیەوە هەر گرکانی دەگرت .، ماوەیەك بەو حۆرە ماخۆلان گرتی بە هەمو هێزی سەری بە دیوارەکەدا کێشا و گێژ بو لە جێگەی خۆیدا تلیسایەوە .

کاتژمێرێك بەو جۆرە کەوت ژان هەمو ئەندامەکانی گرتبووەوە ، خۆی سوڕاند ئێسقانەکانی پشتی تەقین ،. دەنگێکی بەهێزیش گوێچکەی گرت ،. بەو هێزەوە هەستا بەرماڵەکەی ڕاخست و نوێژی کرد ، .ئەوسا هاتەوە لای پەنجەرەکە پشویەکی داو چاوی لە ماڵەکان بڕی تاقە چرایەك سەوز دەسوتا.. ورد لیی ڕوانی بزەیەکی کەوتە سەر لێو :

* مەحسومە منداڵــی بوە .

بەو قسەیەوە سەرینەکەی ڕاکێشا و لە جێی خۆیدا ڕکشا ، لە ساتێکدا لە ناو تۆڕی گومان و بیرکردنەوە و ڕاڕاییدا خەوی لێکەوت .

بەیانی لەگەڵ خۆر هەلاتندا لە دەرگایان دا چەند جار بەهێز کوتایانەوە ئەوسا ڕاچەنی لە کاتێکدا چاوی هەڵـگـڵــۆفت بە پەلە هەستا دەرگاکەی کردەوە ، لە ڕوانینی بەردەرگا و دیمەنی دێیەکە هەراسان ببو ، بەو شڵـەژاوییەوە بیرە پەرشەکانی سەر وبن کرد :

* حەسەن دەڵـێی گوندەکە کاول دەبێت .

حەسەن شڵــەژابو لە کردنەوەی دەرگاکە و ئاڵــۆزی کفن پۆش توشی دڵە لەرزە هات ، ساتێك خۆی خواردەوە ئەوسا چەند وشەیەکی دەرپەڕاند :

* ماڵــی حەمەلاو بار دەکەن بۆ شار ئیتر گوندەکەش بەرەو کاولی دەچێت .

ئەو قسەیە دڵی خستە سەر خورپە ، بە پەلە پێڵاوەکانی لە پێ کرد و لەگەڵ حەسەن کەوتنە ڕێ ،

گوند شڵــەژانێکی گەورەی تێکەوتبو ، بانیژەی ماڵی حەمەلاو ئاپورە درابو ، ژنان دەگریان و منداڵان هەڵـدەبەزینەوە ، پیاوانیش باریان بار دەکرد ، کاتێك کفن پۆش گەیشتە لایان نەخشە و شەرمنیان لەسەر باری ئێسترەکانەوە سوار کرد و ولاخەکان کەوتنە ڕێ ، ئەویش دەستی بۆ بەرزکردنەوە و گریا ، نەیتوانی تاقە وشەیەك بڵـێ , ئەوانیش کەوتنە سەر ڕێی شار هەمو بە گریانەوە لە یەکتریان دەڕوانیەوە , کاتێکیش گەیشتنە نەدیوی هەر گریان ، بەو دەرونەوە چو نە ژورەوە تاقە کەسێك لەو گوندە هەر لیی دەڕوانین لە نەدیویدا دەیهێنانەوە بەرچاو نەرمین بو ، لەسەر بانیژەکەوە دەلەرزی و قولایی چاوی بڕییوە شەرمن ، لە فەزای ڕوانینیدا بانگی دەکرد و ئەویش لە ناو کۆڵــی ئێسترەکەوە ئاوری دەدایەوە ، یاری دەکرد ، هەردو بەو وێنە خەیاڵــیەوە دەلەرزین .. لەرزێك بە جوگرافیاوە دیاری دەدا و لە ناو شە پۆلەکانی بادا ڕەنگی دەدایەوە .

******************************** ***** *****

4

مانگ لەسەر کەلەوە تیشکی دەگرتە خامۆشی

گۆڕستانەکە ، هەوایەکی هێمن لە شاخ و کێوەوە دەکشا و لق و چڵــی دارەکانی بەیەکدا دەدا ، بێ
دەنگی زەوی خستبوە سەر پشو ، چرا و فتیلەکانی گوند کوژابونەوە ، کێلە سپیەکان بە تروسکەی ئاسمان و شەوقی شارەوە دەدرەوشانەوە ، نیگای کفن پۆشیان بە شەوارە دەخست ، لە کاتێکدا پاڵــی بە کێلێکی قسنەکەوە دابو بروسکەیەکی مەترسی دایدەگرت ، بە خەیاڵــێکی قوڵــەوە ڕۆشنایی هەتەر دەدا و یاری لەگەڵ ڕحی وەریودا دەکرد .
دەنگی دو پشیلە لە ناو ماڵەکانەوە بەرزبوەوە ، قروسکەی سەگەلی ئاوایش بە دەنگەکانی تروەوە تێکەڵاو دەبون ، کفن پۆش بەو دەنگانەوە داچڵەکی و خامۆشی گوندەکە کارەساتێکی لە مێشکیدا دەنەخشاند ، لەگەڵ بیرە جەنجاڵــیەکەی خۆیدا تێکەڵاو بون ، بەو ڕوانینەوە سەری بەسەر کۆشیدا شۆڕ کردەوە :
* نیشانەکانی دوا ڕۆژی ژیان دیارن .. جیهان هەمو شیرازەیەکی پچڕاوە و دوا کەشتی بون بۆ هەسارەکانی تری گەردون دەڕوات .
بەو قسەیەوە دەستی بەسەریەوە گرت و پشویەکی دا ، ئەوسا لە قەراخی قسنەکەدا ڕکشاو پشوی ئەو هیلاکیەی دەدا کە ئەو ڕۆژە بە ڕەگی گومانەکانیەوە چەشتبوی ، بەو ژانەوە لە ئەستێرەکان ورد بوەوە و نیگای بڕییە ئاسمان ئەستێرەی ژمارد :
* دوای بای نەفخ ئاسمان و زەوی لول دەبن ، تەنیا ئەستێرەکان دەمێننەوە ، ئەوان چرای هەتا هەتایی بون و نەبونن ، هەمو نهێنییەکانیش لەلای ئەوانە کە ئێمە ناتوانین بچینە ناویان و تاقە ئەستێرەیەکیان تاقی بکەینەوە .
بەو بیرەوە بە قوڵی چاوی بڕییە مانگ ، لە مەریخ و زوحەل موشتەری ورد بۆوە ، کۆلارەیەکی خەیاڵــی گرتە مانگ ڕایکێشا و بە زەویدا کێشا ، لەو ساتەدا داچڵــەکی و قریشکەیەکی کـــرد لـــــەرزێـــکـــی کت و پڕ گرتیەوە .
ساتێك بەو جۆرە مایەوە ئەوسا کۆلارەیەکی گرتە زوحەل ڕایکێشایە بەردەمی بە خەیاڵ لە کون و قوژبنی دەڕوانی ، دەیویست نهێنییەکانی بزانێت بەو هیوایەوە قوڵایی چاوی تێبڕی :

- پێویستە بە زمانی مەرگ قسەتان لەگەڵــدا بکەم ، چونکە نازانم ئەو کەسانەی لەم هەسارەیەدا دەژین چۆن دەدوێن ؟.، وەرن چی تێدایە مرۆڤــ و نابینا قسەم لەگەڵــدا بکەن ؟.. من نوێنەری جیهانێکی گلاوم دەمەوێت ڕازی یەکتری بدرکێنین ..
- بەو قسەیە بێ دەنگ بو ، ساتێك گوێی گرت وەڵامێکی نەدرایەوە دەزوەکەش لە دەستی پچڕا .. ئەوسا لە بۆشایی مانگ ورد بۆوە ، . جارێکی تر ئەستێرەی ژماردەوە لە یەکێکەوە بۆ یەکێکی تر ، هەتا دەمە و بەیانی بەو جۆرە بو مێشکی بە تەزوی فۆتۆنات پێچرابۆوە و ئەو کاتەش بە ناڵەیەکی دڵ تەزێنەوە ڕاست بۆوە و بۆ گوندەکە هەنگاوی هەڵــهێنایەوە ،
- ئەو شاڵاوە کـــرۆکـــی ئەو گومان و بیرە تێك چرژاوە بون کە لە گۆڕستانەکەدا بە هەمو ڕوبەری گەردونەوە بینی ، دەیویست بە کۆلارە خەیاڵــیەکانی پارچەیەکی نوێ بدۆزێتەوە جیهان تەخت و کاول بکات ، بەو بیرەوە لە ئاسمانی دەڕوانی هەوای سەر زەوی لەبەر چاو کەوتبو ، ئەوەش هیوایەکی زڕ بو چەندی کرد ئەو فەزایەی نەدۆزیەوە ناچار بەرەو شار وەردەچەرخایەوە ،

- گوندەکە ڕوبەرێکی فیزیکی لە نەخشەی کارەساتەکان خستبوە مێشکییەوە بە کەلی ئاوابون و کۆتایی دەزانی ..هەر لەو خاکەوە هەستی بە بای نەفخ دەکرد و دەیویست بە کۆلارەکانی جەنگێکی جیهانی بکات ,, ئەو زەوییە ئەفسانەیەکی گەورەی بۆ سازاند بو.. شێ و ڕوبەر و هەناسە و گژ و گیا و باڵندە و گیانداری بە زمانی کۆتایی دەزانی و هەمویان لەبەر چاوی ون دەبون و ئامادە دەبونەوە .. ڕۆژانە چەند جار گوندەکەی لەبەر چاودا دەبو بە سەراب.. هەر لە پڕ دەردەکەوتەوە پاش ساتێك هیچ شوێنەوارێکی نەدەمایەوە

ئەو ئەفسانەیە دەمێك بو ببوە تۆڕی گومانەکان هەر لەو ساتەی کە یەکەم جار قاچی خستە ناوی و لەرزی مێشکی گوشی.. هەستی کرد کە کەوتۆتە جیهانێکەوە ئاو و هەوا و شێوە و ڕەنگی جیاوازە لە شوێنەکانی تر ..لە ناو شە پۆلی کوشتاریشدا ئەو پەردەیەی تۆش هات ..ئیتر ڕۆژ بە ڕۆژ ئەو تورەییە دەیگرتەوە هەتا لە شەڕی کراس سپییەکاندا بە یەکجاری بو بە پۆشاکێکی گشتی و جەستەی پۆشی لەگەڵ گرمەی زرێپۆشەکان و دەنگدانەوەی تەقینەوەی تۆپەکانیان و دەسڕێژی دۆشکا و چەکە قورس و سوکەکاندا ئەو گومانە هەمو ڕوانین و بیر و هۆشێکی پۆشی بو، لە ئەشکەوتەکەوە کۆلارە خەیاڵـیەکانی خستە کار بەرە و ڕوی سوپاکە .. کاتێك کراس سپیەکانیش هەڵـهاتن ئەو هەر جەنگی دەکرد و بە کۆلارەکانی هەر جارە زرێپۆشێکی دەسوتاند و پۆلێك سەربازی هەڵـدەگێڕایەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا هەر دەسڕێژ لە ژن و منداڵ دەکرا ، گوندەکەش بە ئاگری تۆپەکان دەسوتا .

ئەو جەنگە خەیاڵیـیەی بۆ یەکەم جار لەو ڕوبەڕو بونەوەیەدا کرد ..لە کاتێکدا ژن و منداڵ و لاو ڕیز دەکران بە گوللە جەستەیان دادەبێژرا ، لەو ساتەی کۆمەڵـێك گوللە باران کران .. ناچار کۆلارەکانی زیاد کرد ، مێشکی ببوە کۆمپیوتەری جەنگ ، ئەو تاڵە دەزوانەی ڕاگرتبو چەند جار ئەو سەرباز و زرێپۆشانەی بردە هەوا و فڕێی دانەوە زەوی و بە خەیاڵ هە پرون بە هە پرونی کردن ،، کەچی هەر دەنگ و زرمە بەردەوام بون ..بەو ڕقەوە جیهانی هەڵگێڕایەوە ،. کەچی دەسترێژ هەر دەکرا و تۆپەکانیش دەتەقینەوە ، لەو ساتەوە ئەو گوندە لەلای بو بە پرۆڤەی کۆتایی بون ، ڕەمزی ئاڵـتونی ئـــەفــســـانـــەیی دەنواند و وایـدەزانی کـــلاو ڕۆژنەی زەمەنە و لەوێوە فو بە هەناسەکانی بوندا دەکرێت .

لەو ساتەشدا بەو بیرەوە بەرە و دێ هەنگاوی دەنا و جوگرافیای گوندەکە لەبەر چاوی ببو بە جەستەیەکی خوێناوی بەر لە بون ، گوندەکەش کش و ماتیەك گرتبوی تاقە دەنگێك هەنگاوەکانی ئەو بو لەگەڵ لەرزینەکەی حەمکۆڵـدا جوت دەبون و نزیك دەبونەوە و لێك جیا دەبونەوە ..بەو هەستەوە لێی نزیك بوەوە

.. بە گڕی فتیلەکەی دەستییەوە هەستی کرد حەمکۆڵ بیری کۆچی هەیە.. بە پەژارەیەکی قوڵەوە چوە بەردەمی :

* دەڕۆیت کاتێك کە هیچ ڕێگایەك نەماوە و هەمو گوندەکان چۆڵــن و سنوریش دوای کشانەوەی سور و سپی داخراوە. ، ئیتر ڕو دەکەیتە کوێ ؟

حەمکۆڵ چارەکەکەی لە شانی توند کرد و هێزی دایە سەر گۆچانەکەی :

* من کۆچ ناکەم بۆ ژیان.. بەڵکو بەرەو ڕوبەری مەرگ دەچم .. دەڕۆم بە دوای وەلییەکدا دەگەڕێم و بەیەکەوە خەڵـوە دەکێشین بەرەو ئەشکەوتەکان دەچم تا دەمرم .

کفن پۆش دڵــی پڕ بو ، بەو هێزەوە فتیلەکەی لە دەست وەرگرت ، ئەوسا دەستی گرت لەسەر تاشە بەردێك دای نیشاند ،لە کاتێکدا فرمێسك بەسەرپێــڵــویدا دەهاتەخوار. بیری کوژرانی ژن و منداڵەکانی کردەوە ،

ساتێك بەو جۆرە بە قولآیی ئەو ڕۆژانەدا نوقم بو ..لە پڕێکدا لەو بیرەوەریەدا شەلال بو.. وەکو ئەو ساتەی منداڵەکانی لەگەڵ دیلەکانی تردا گوللە باران کران و جەستەیان لەگەڵ ڕۆحیان یاریان دەکرد .

ئەوە وەکو بومەلەرزە جەستەی گرت ..لە گرژی و چرچەکانی ناوچەوانی حەمکۆڵـیشەوە ئەوانەی دەدیەوە ، بۆیە بێدەنگی گرتی.. ئەویش ئەو ژانە گرتی و دواکەفی دەرونی خۆی دەرخست :

* ڕەعنا.. مستەفا ..خونچە.. چیتان لێ هات ؟. .

بەو بێ هۆشیەوە هەستا فتیلەکەی لە دەست پەڕی و کەوتە ناو گۆڕەکانەوە ئەویش دەستی گوشی .

تۆپێك لە ناوەڕاستی گوندەکەدا تەقیەوە ، ئەوسا یەك بە دوای یەك شاخەکە تۆپ باران دە کرا ،. حەمکۆڵ لەرزی ئەویش قۆڵــی گرت و بەرەو قولایی گۆڕستانەکە کێشی کرد .

گزنگ لە تەقینەوەدا بو ، حەمکۆڵ بوخچەکەی لە شانی توند کرد هەستا. . ئەویش لەگەڵــیدا ڕاست بووەوە ،ئەو بەرەو ژور هەڵــکشا و ئەمیش بەلای باشوردا هەنگاوی دەنا ، هاوار و قریشکەش لە گوندەکەوە بەرز بووەوە ،, دەنگی گا و گۆتەڵ و باڵــندە و حە پەی سەگەڵ تێکەلاو دەبون ،.کفن پۆشیش لە ناو گۆڕەکانەوە ڕەنگی شێوا بو ،. باکور و باشور و ڕاست و چەپ و خۆرهەلات و خۆرئاوای بەسەر دەکردەوە ،. پاش ئەوەی دەنگی تەقینەوە نەما ئەوسا پشویەکی دا ، لە ئاسمانی شارەکەی دەڕوانی و لەگەڵ شەفەقدا وێنەکانی ناو بای دەدیەوە,.زنجیرەکانی وەك ئەو ساتە دەدیەوە کە کەلەبچەکەیان لە دەستی کردەوە و کێبلــێك جەستەی ڕەش کرد :

* ئێستاش ناڵــێی سۆما و هیوا منداڵــی منن؟. .

* سۆما یان هیوا دو ناون تا ئێستا نەمبیستون ,, پێ ناچێت من ژنم هێنا بێ ,، منداڵــیشم نییە,, هەست ناکەم هەرگیز .

ئەفسەرەکە هاواری کرد بەسەریا :

* کەس هەیە نەزانێت منداڵــی هەیە یان نا ؟ ؟

* من نازانم چونکە تا ئێستا هەر کورم .

بەو قسەیەوە لەرزی چاوی بڕییە دیوارەکە ، ئەویش کێبلــێـکی تری پیا کێشا, ، ئەویش بە لەرزەوە گومانی ترسێك گرتبوی کە هەرگیز بیری لێ نەکرد بووەوە ..دەیویست خۆیشی و سۆماش بمرن و بە یەکجاری بخرێنە چاڵەوە.. بەو بیرەوە ڕوانین و هۆش و هەستی تێکەلاو بون ،. ڕەنگی شێتی گرتبوی و لە دیوارەکەی دەڕوانی چاوی دەبڕیە بۆشاییەکی ون ..

کوتوپڕ سەربازەکە دایچڵــەکاند :

* گەورەم جاری پێشو گوتی هیوا کورمە .

ئەفسەرەکە کێبلــێـکی تری پیا کێشا,, ئەوسا دایە دەست سەربازەکە :

* دەیەوێت خۆی لە پەیوەندی کراس سورەکان ڕزگار بکات .

هاواری کرد بە سەریدا :

* سۆما بەرپرسی خەتی نهێنی ناو شاریانە .

پە نجەی بە پلاکی کارەباکەدا نا ,, یەك چرکە لە کارەبای دا ، ئەوسا چەتاڵەکانی لە مەمکی کردەوە و پە نجەی بۆ سەربازەکان ڕاکێشا :

بەر لەوەی بۆ دالأنەکە ڕاییکێشن قیژەی کچێك هاتە بەر گوێی ، ئەوە جەستەی کرد بە گرکان ،. کاتێك لە ژورە تەنیاییەکەشدا فڕێیان دایەوە دەرگاکەیان لەسەر داختەوە . ، بەسەر سەربازەکەدا قیژاندی :

* بمانکوژن ... بمانکوژن .

وێنەیەکی ئاوێنەیی لە مێشکیدا ڕەنگی دەدایەوە جەستەی سۆمای دەدی ، ڕادەکێشرا لە بەردەمی سەربازەکاندا ، بەو وێنەیەوە قیژاندی ، بەند ییەك لەو بەریەوە کۆکی و دایچڵــەکاند :

* مامە گیان ورەت بەرز بێ من نۆ جار لە کارەبا دراوم تا ئێستا ڕاستیم نەگوتوە ،

بەو قسەیەوە هەناسەیەکی هەڵــکێشا ،, ئەویش ئاهێکی کرد و نهێنییەکانی لە گەرویدا خنکاند ، ئەویش ناوچەوانی خوێندەوە ویستی ئەو گێژاوەی هێمن بکاتەوە :

* گوێت لە قریشکەی ژن و منداڵە؟. ، ئەو ژورەت دیوە کە فەرمانی تیا بو ؟. ، ئەو کچەت بینی کە گوللە باران کرا ؟.. مامە لێرە تەنیا خۆڕاگری گرنگە کەس خاوەنی شەرەف نییە ... ئەمانە دڕندەن گرنگ ئەوەیە سەر بەرزین ..

بەو قسەیەوە ئەسپێیەکی کوشت و ئەویش لەشی خورا :

* بە ڕاستی ئەسپێ لە ئەشکە نجە پیسترە .

* هەمو ڕۆژێك چەند جارێك خۆم دەدۆزم تەواو بونیان نیە.. ئەمەش پیسی ئێرەیە بۆ ئەوەی هەمیشە ئەشکە نجە بچێژین تەنانەت بە ئەسپێش ،

قیژەیەکی بەهێز لە ڕاڕەو و ژورەکاندا دەنگی دایەوە ، سات بە سات بەهێز تر دەبو ، بە تیژی دەکشا و مێشك و هەناوی دەردەهێنا بەو تەزوەوە لەرزی و خۆی یەك هێنایەوە بەبێ هۆشی زمانی کردەوە :

* سۆما ؟!!

بەندییەکە سەیری کرد حەپەسا ،. زانی سۆما کچیەتی و ژانی ئەو گرتویەتی.. لە کاتێکدا هەناسەیەکی هەڵکێشا پەردەیەکی نهێنی خستە سەر زامەکەی :

* سۆما خۆ ڕاگرە مامەگیان ئێمە تازە لەسەر شەرەف توش هاتوین .. لێرە هەرچیەکمان پێ بکرێت هەر شەرەفە .

بەو قسەیەوە تەزویەکی ئازاراوی گرتی ئەو ساتەی بیر هاتەوە کە یەکەم جار هاوار پێ ناساند :

* هاوڕێ شوان لێپرسراوی کراس سپییەکانە .

دوای ئەوە چەند جارێك یەکیان دی لە کاری نهێنی دا یەکیان دەگرتەوە ، کاتێکیش شەڕی کراس سپی و کراس سور دەستی پێکرد ئیتر وردە وردە لە یەکتری دور کەوتنەوە بە جۆرێك ڕەگی دوژمانیەتییان بۆ دروست ببو نەیاندەویست یەکتری ببینن .. لەو ساتانەشدا ئەو کرۆکەی گۆڕا بەو بیرەوە لەرزی و سۆزێکی گەورە گرتی .. لەگەڵ وێنەی ئەشکە نجەکەی سۆمادا تێکەڵاو دەبون و لە تۆفانی چرکە ساتێکدا نوقم دەبو. ، بە جۆرێك وەکو قەوزەی ناو ئاو بەو ڕوانینییەوە نوسا بو ، دیمەنێك بو هەرگیز نە دەسڕایەوە ،، چەتاڵە کارەباییەکان وەکو ئەو ساتە تەزوییان بە جەستەیدا دەهێناو دەزوللەکانی سەر مەمکی لەگەڵ ئەوساتەدا جوت بون :

نیوە شەویکی خوێناوی بەندیخانە بە قیژە و هاوار دەنگی دەدایەوە ،، ژوری ئەشکە نجە ڕەمزی هەرەسهێنانی تەمەنی هەڵــگرتبو. ، قریشکە ڕاڕەوی ژورەکانی دەهەژاند ، بە تەزوی چەتاڵەکانەوە جەستەیان شی دەکردەوە.. لەو ساتەی چەتاڵەکانیان لە مەمکی کردەوە هەردو چاویان بەستەوە و کەلە پچەیان کردەوە دەستی فڕییان دایە ناو دالأنەکە ، بە دەم ژان و زامەکانیەوە پاڵــی بە دیوارەکەوە دایەوە و لە پڕ قریشکەیەك بەهێز ڕاڕەوەکەی گرتەوە ، لە کونە بچوکەکانەوە دەردەچو، بە تیژی بە هەمو لایەکدا دەڕۆیشت ، .بەو هێزە تۆقێنەرەوە سەری بادا و دەنگەکەش توند تر دەبو ، ,لە پڕ گۆڕا لە دەنگی کچێکی ناسکەوە وەکو خاو بونەوەی بایەکی دەنواند ، بەوەوە وێنەی کچێکی خستە بەرچاوی بە دەست و قاچی بەستراوەوە قیژە و هاوارەکانیشی بەرز دەبووەوە,, بەو جۆرەش ئەو دەنگەش لەلای گۆڕا ,,لە پڕ بە یەکجاری نەما و لەو پەڕی بە هێزیدا خنکا .

دوای کاتژمێرێك شلــەژان ڕاڕەوەکەی گرتەوە ، چەند سەربازێك پەلی ئەو کچەیان ڕادەکێشا ئەویش قریشکەی مەرگی دەکرد لە ژێر پەڕۆکەی سەر دەمیەوە نوزەی دەهات ، بەو جۆرەش بۆ ژورەکەی خۆیان دەبردەوە ، لەبەر خۆشیانەوە قسەیان لەسەر ئەو نهێنیە دەکرد .

بەو وشانەوە لەرزی ، بە جۆرێك حەزی بە مەرگێك دەکرد جیهانیشی پێوە تەخت ببێ .

کتوپڕ قیژەیەك لە ڕاڕەوەکەوە هات داچڵــەکی و لەو دیمەنە ترسناکە ڕزگاری بو ،

بەو ژانە سەختەوە فرمێسك چـــاوەكانی گرت, ، ئەویش لەو بەرییەوە قـاچی ڕاكێشا و خۆی بە تۆڕی نهێنییەكانەوە نوقم كرد ، لەوەوە تەرمەكەی هیوای دییەوە,, وەكو جارن باوەشی بۆ دەگرتەوە ,, وەك ئەو ساتەی لە ناو گەلاّ جارەكەدا دەریكێشا .. تەبەقە خوێناوییەكەی بە جامانەكەیەوە لەسەر سنگی ڕەنگی دەدایەوە ,,كاتێك لایبرد زەنگێك گرتی جەستەی شیدەكردەوە :

* هیوا ئەمە نامەكەت بو .

پیاوێك لە پشت سەریەوە دەستی گرت :

* زۆری چاوەڕوانی كردیت دەیزانی مەرگی بەڕێوەیە ,, كاتێك كە میلی تفەنگەكەشی ڕاكێشا و بۆ گردەكە سەركەوت منی بەر پرسیار كرد :

* ئەگەر باوكم هات وەرە بە دوامدا هەر دەبێت ببینم .

بەو قسەیەوە گریا پیاوەكەش باوەشی پیا كرد :

* مەزن بە هیوا ئەوەندە باوەڕی بە تۆ هەبو لە كاتێكدا ئاربیجیەكی بە هەلیكۆپتەرێكەوە نا لەو سەر گردەوە هاواری كرد : من نامرم لە چاوی دایك و باوكمدا زیندوم ،

بەو قسەیەوە چاوی سڕی و دوا ژانی دەربڕی :

* ئەگەر شەڕی كراس سپی نەبوایە كێ هیوای بۆ دەكوژرا ؟..

لەو ساتەشدا لە ناو تاریكی بەندیخانەكەدا ئەو وێنەیە گرتی بەو ژانەوە ڕوی وەرگێڕاو لە ناو زامە سەختەكانیدا نوقم بو .

لەو ساتەشدا لە ئاسمانی شارەكەوە ئەو وێنانەی دیەوە,, سروەی شەپۆلێكی شێدار زنجیرەی دەبەست و بە هێزی ئەو بایە لە گێژەنگی زەریای تەرمە سپییەكانەوە ڕەنگاڵەی دەكردەوە ، لە سیما ئاڵـۆزكەی حەمكۆڵــیشەوە نیشانەی پرسیاریان بۆ دەكێشا ، بەو بیرەوە چاوی بە قولایی جیهاندا گێڕا,, دڵـۆپ دڵـۆپ فرمێسكەكانی دەڕژایە سەر زەوییەكە ، وەكو تۆوی نهێنی خۆی و گوندەكە لەو سەر زەویەدا بچێنێت هەتا سەر لە نوێ سەوز ببێتەوە .

**** ***** *****

مانگی چواردە لە پشت شاخەكەی ئەو بەرەوە چاو شاركێی لەگەڵ خەمەكانی جیهاندا دەكرد ، كفن پۆش لەگەڵ ئەو شەوقە بەهێزەدا یاری دەكرد تیشكی مانگ و ئەستێرەكانی دەخوێندەوە ، لە گەلای دارێكەوە بۆ بەردێك لەوانەوە بۆ دڵــی دو عاشق و بۆ گۆڕە هەتاییەكان و ئەو جەستانەی تەكنەلۆژیا سوتاند بونی .

بەو بیرەوە ساتێك بەناو گۆڕەكاندا خولایەوە و ڕوی كردە شارەكە و هاواری كرد ,، بە جۆرێك دەنگەكەی لە گۆڕەكاندا دەنگی دەدایەوە بەوەوە حەپەسا !!

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە ئەوسا یەكە یەكە لە گۆڕەكانی ڕوانی و مردوەكانی دەدواند دوا جار گەڕایەوە سەر قسنەكە سەری بەسەر ئەژنۆكانیدا شۆڕ كردەوە و بە خەیاڵ شێخە تاقانەی خستە بەرچاوی :

* ئەم گوندە توانای ژیانی تیا نەما تەخت و كاول بو .. ئەگەر هیمەتێكمان لەلای خواوە بۆ نەكەی تاقە كەسێكی تیا نامێنێ .

ماوەیەك بێ پشو گریا شێخە تاقانە بەسەر و ڕیشە سپییەكەیەوە و چاوە گەشەكانی و كوڵـمە ئاڵ و دانە سپییەكانیەوە وەك خۆی هاتە بەرچاوی كفنەكەی لەسەر سنگی شەق ببو ، تیشكێكی سەوزی لێدەردەكەوت .. ساتێك بەو جۆرە سەیری كرد لە پڕ لەبەر چاوی كشا و ون بو ، ئەویش لەسەر قسنەكە پاڵـكەوت و چاوی بڕییە تیشكی مانگ و ئەستێرە و بە قوڵــی لە نهێنییەكانی بون ورد دەبووەوە .

سرمەی دو ولاخ لە خواروی گۆڕستانەکەوە دەهات ، سات بە سات نزیك دەبونەوە، ئەویش یەکسەر داچڵـەکی و هەستایە سەر پێ چاوی تێبڕین و لێیان چوە پێشەوە ،چەکداریش بە ناو گۆڕستانەکەدا بلاّوبونەوە و لێی هاتنە پێشەوە، کاتێك زانیان بێ چەکە تفەنگەکانیا کردەوە شانیان :

* ئەم دێیە چەکداری تێدا نییە .

کفن پۆش ساتێك بە گومانەوە لێی ڕوانین ئەوسا دەمی کردەوە :

* لێرە هیچ چەکێك نییە جگە لە مەرگ .. چونکە بە گوندی مردن بە ناوبانگە .

بەو قسەیەوە لەسەر خۆڵەکە چیچکەیان کرد و هەردو ولاّخەکەشیان بەستەوە و لەلای یەکەوە بۆنیان بە گژ و گیای زەوییەکەوە دەکرد ، دو بریندداریش بەسەر کۆپانەکانیانەوە دابەسترابون ناڵەیان دەهات ، کفن پۆش بەو دیمەنە ترسا ,, لە کاتێکدا لە جەستەیان ورد بوەوە زانی کراسەکانیان سورە ، بەو گومانەوە نەشتەری لە نهێنییەکانی دا :

* دەبێت زۆر وریا بن سنور هەموی گیراوە فرۆکە بن دار و بەرد دەپشکنێت .. ئێوە چۆن دواکەوتون لەشکر هەموی لە سنور ئەو دیو کەوتن :

یەکێك لە چەکدارەکان جگەرەیەکی داگیرساند :

* ئێمە ڕۆڵەی مەرگین گوێ بە سنور نادەین ,,کێشەمان ئەو دو بریندارەیە,, ئەوان نەبن ئەمشەو دەگەینە سنور .

* ئەمشەو لە چەم بپەڕنەوە و لە شاخەکانی ئەوبەر خۆتان بشارنەوە .

بەو قسەیەوە بێدەنگ بو،ئەوانیش چارەکە نانیان کردەوە و مەتارەکانیان دەرهێنا ونان وئاویان دەخوارد ، بریندارەکانیش ناڵەیان دەهات ئەوسا هەستان و بەرەو ژور ڕیزەیان بەست .. ئەویش لە دواوە سەیری دەکردن هەتا لە چاوی ون بون ، ئەوسا گوێی هەڵــخست هەتا دوا سرمەی ولاّخەکان پاسەوانی کردن ,, پاشان چوەوە سەر قسنەکە :

* ئەوا نیشتیمان پەروەرانیش ڕایان کرد,, ئیتر تاکە تاکە گوند و قوّخ ماوە ئەوانیش بە بای تەکنەلۆژیا تەخت دەبن .. شێخە تاقانە ئێستا بەرگری کەری ئەم خاکە من و تۆ و میمکەین .. ئێمەش تەنیا هێزی خوامان هەیە بە بای نەفخ بای تەکنەلۆژیا تێك بشکێنێ ,

بەو قسەیەوە لە پاڵ قسنەکەدا ڕاکشا و ڕوی کردە ئاسمان :

* خوایە ئێمە بە هێزی تۆ ڕوبەڕوی جیهانێك بوینەتەوە کە هیچ ناسنامەیەکی بۆ ژیان تیا نییە .. ئیتر کاتی بای نەفخە جیهانێك کۆتایی پێ بهێنێ کە جگە لە مەرگ هیچ پێناسەیەکی تری تیا نییە .. با بەهێزی تۆ هەمو بچینە کۆمەڵگای مردنەوە .

بەو قسەیەوە هەستایە سەر پێ ,, هەردو قاچی ڕاست و چەپ کرد,, بە توڕەییەوە ڕوی کردە جیهان و کۆلارە خەیاڵییەکانی بلاّو کردەوە ، .کۆلارەیەکی بۆ ئەمریکا هەڵـدا,, سەرۆکی کۆشکی سپی ڕاکێشا و لەسەر درەختێکی گۆڕستانەکە ڕایگرت :

* تۆ ئێستا خاوەنی بۆمبای ئەتۆمیت دەتەوێت جیهان کاول بکەیت ؟,, وەرە با بە تەکنەلۆژیای خەیاڵ مێشکت بپژێنم .

بە خەیاڵ تاڵە دەزوەکەی ڕاکێشاو لەسەر تاشە بەردێك فڕێیدایە خوار,, ئەوسا هەناسەیەکی ئۆخەی هەڵـکێشا و سەرۆکی ڕوسیای کێش کرد و لەسەر تەرمی ئەو ڕایگرت :

* ئێستا حەمە شینم کوشت نۆرەی حەمە بۆرە ,, وەرە بزانم تۆ چیت لە ئاستی هێزی خوادا دو سەدەیە چەکەکانی تۆ ئەم خاکە دەسوتێنن ؟.. تۆ بەرپرسی کوشتاری عالەمیت .

بەو خەیاڵەوە کۆلارەکەی لە ملی ئالاّند بە تاڵە دەزوەکان خنکاندی ، ئەویشی هەڵـدایە سەر تەرمەکەی حەمە شین .

بەو وێنەیەوە شەکەتی گرتی و هەناسەکانی سوار ببون ,, وەکو لە جەنگی جیهانی گەڕابێتەوە بەو جۆرە ڕاکشا و ڕوی کردە ئاسمان .

لەگەڵ تارای سپێدەدا بومەلەرزەیەك چەند خولەكێك زەوییەكەی لەرزاند .. كفن پۆش بە دەم هاوارەوە لە خەو ڕا پەڕی و چاوی هەڵــگــڵــۆفت ، ئەوسا هەستا و هەتا سەر سیلەی گۆڕەكان ڕۆیشت ،, بە چوار دەوری خۆیدا چاوی گێڕا گڵۆپەكانی شار لەگەڵ سپێدەدا شەوقیان دەدایەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە دەنگێكی تیژ دەهاتە گوێیەوە وای دەزانی بای نەفخە ، بەدوای لەرینەوەی زەوی دا دێت سورەتی یاسینی دەخوێندەوە ،, وێنەیەكیش بەدوای دوەم نەفخەوە بەرچاوی گرت,, قریشكاندی و بەدەم زیڕەی مەرگەوە بۆ ماڵەكان قاچی هەڵهێنایەوە .

قریشكە و هاوار گوندەكەی گرتبو ، هەمو بەدەم زیڕەی دوا هەناسەوە وێنەی لول بونی ئاسمان و زەوییان دەكێشا ,, میمكە لەبەر هەیوانەكەی خۆیەوە خەو و بومەلەرزەی تێكەڵاو دەكرد :

* بەخەو دیومە بومەلەرزەیەك بەم جۆرە هات ئەوسا لافاوێك جیهانی شت و زەوی لول بو .

پەنجەكانی خستە قژییەوە و لە شاخەكەی ئەوبەری ڕوانی بە وێنەی كۆچی سپێدەوە لە بانیژەكە هاتە خوار و ڕێی گۆڕستانی گرت,, خەڵــكیش بە دوایەوە ڕیزەیان بەست و بە چركەی كۆتایی بونەوە ورتەیان دەهات ،

میمكە بە گۆچانەكەی زەویەكەی خەت خەت دەكرد و بۆنی ڕێحانە و مێخەك لەگەڵ وشەكانیدا بڵاو دەبونەوە، بەو جۆرەش چوە سەر قسنەكە لە خاك و خۆڵــیدا خۆی تلاندەوە و گریا .

كاروانێك لەلای خوارەوە هات,, بە بینینیان حەپەسان ,,میمكەش بەرەو ڕویان چو ،, ئەوانیش شڵــەژابون ، , ئەویش پرسیاری بومەلەرزە و ئەو كۆچە ناوەختەیەی لێكردن :

* دیارە ئەم بومەلەرزەیە گوندەكەتانی كاول كردوە بۆیە كەوتونەتە سەر كۆچ .

ولاّخ دارێك ڕەشمەی ولاّخەكەی ڕاكێشا و ئەو گرێیەی بۆ كردەوە :

* ئێمە نیشتیمانمان نییە هەتا كاول ببێ ئیتر جیهان هەڵــدەگەڕێتەوە یان دەتوێتەوە كێشە نییە .

میمكە گرژ بو بێدەنگی لێكرد و ئەوانیش بەرە و ژور سەركەوتن ، گریەی دو ساوا لە دوایانەوە بەرز دەبوەوە ،, سات بە سات لەگەڵ دور كەوتنەوەی كارواندا پتر گۆڕستانەكەیان دەهەژاند ،. میمكەش بە وێنەیەكی نادیارەوە دوا نیگای لەسەر لابردن و كەوتەوە سەر ڕێی گوند ، خەڵــكەكەش بە دوایدا كشان، كاتێكیش گەیشتنەوە ناو دێ هەر كەسە چوەوە ماڵــی خۆی .. بێدەنگیەكی قوڵ ماڵەكانی گرتەوە ,,تەنیا چركەی تەونەكەی میمكە دەهات بە جوڵەی قاچی كفن پۆشەوە جوت دەبون,,سات بە سات بە لا پاڵەكەدا تیژ تر دەبو, لە دواوە وێنەی مقەستێكی گەردونی دەنواند,, گوندەكەش لە بێدەنگی شەق كردنەوەی فەزادا مۆمیا ببو .

*****

**** ***

5 (ئەمرۆ ئاهەنگی ڕۆح لە ڕۆژهەلأتە و جەستەش لە خۆر ئاوا .. ئەمرۆ ڕۆح و جەستە جیا دەبنەوە)

کفن پۆش بەو قسانەوە دەستی چەپی داگرت و ئەوسا بەرزی کردەوە و هی ڕاستی هێنایە خوار ,, پاشان لە ئاستی خۆرهەلأت و خۆرئاواوە بۆ باکور و باشور خۆی سوڕاند,, وەکو باڵی مەل دەستەکانی کردبووەوە و دەیجولأندن ,, بە سنگ و سەر و قاچیش یاری دەکرد و ڕوانینی بە فەزاوە دەگیرسایەوە .

خۆر گزنگی دەتەقاندەوە و ڕوانینەکانی تێکەڵ دەکرد ، لەگەڵ ڕەنگی جزداشەکەیدا کە بە هەوای شاخەکە ئاوسا بو وەکو کەشتییەکی فەزا دەردەکەوت و وێنەی ڕادار لەسەر لوتکەکەوە دیاری دەدا ..لە شەپۆلەکانی با یا یاری دەکرد و دەیویست بڕوا و جارێکی تر نەگەڕێتەوە .

بەو شەپۆلانەوە دەیان تاڵە دەزوی بە فەزادا بلأو کردبووەوە,, هەموی بە هەوادا دەکشان و بەرە و ڕۆژهەلأت و ڕۆژئاوا و باکور و باشور و قولأیی ئاسمان و ژێر زەوی و ئەستێرە و تونێلە ونەکانی گەردون دەڕۆیشتن .

ئەو شالأوە لە نیوە شەووە گرتبوی هەر لەو ساتەی لە گۆڕەکەیدا ڕاکشا ئەو تۆڕانە بە دەنگێکەوە پێچپایانەوە بەوەشەوە چاوی لێك نا و لە خەوەکەیدا بەو تاڵە دەزوانەوە هەمو ئەستێرەکان و ژێر زەوی و زەریا و فەزای تاقیدەکردەوە .. کاتێکیش ڕاپەڕی هەمو ئەو دەزوانە لە جەستەی پێچرا بو,, وای دەزانی تۆڕێك گرتویەتی کلأفەکەی لە مەریخە ,, هەر بەو بیرەشەوە بەرەو لوتکەی شاخەکە پڕتاوی پێچاو وەك سەرەتای خەوەکەی چوە سەر ئەو تاشە بەردە و باڵی فڕینی کردەوە ، لەو ساتەشدا بەو شالأوەوە دەیویست بفڕێت و هەمو ئەو نهێنییانە بدۆزێتەوە .

فڕین بیرێك بو هەمیشە لە مێشکیدا بو.. دەیویست وەکو مەلێکی ئەفسانەیی بفڕێت و فەزا ببڕێت ، , زۆر جار بەو چەشنە دەچوە سەر لوتکە شاخێك جەستەی بۆ فڕین ئامادە دەکرد ، ئەوە بیرێك بو هەست و نەست و ڕوانینی گرتبووەوە,, هەمیشە چاوی بە شەپۆلێك وێنەی جۆار و جۆر دەتەندرا و لەگەڵ چرکەکاندا یاری دەکرد وێنەکانی دەخستە دڵەوە و باوەشی بۆ دەگرتنەوە ، هەزاران ڕۆح و جەستەی دەدی لە هەوایا یاریان دەکرد,, دەیویست وەکو ئەوان لە شەقەی باڵ بدات,, هەتا بە یەکجاری بڕواتە بۆشاییەوە ,, زۆر جار ئەو تاقیکردنەوەیەی دەکرد و خۆی ئامادە دەکرد ، یەکە مجار لە گۆڕەپانەکەی شار ئەو بیرە گرتی لەم سەر بۆ ئەو سەر دەڕۆیشت هەردو دەستی کردبووەوە و ڕوانینی بۆ ئاسمان هەتەر دەدا ، , هەتا هاتە سەر قادرمەکان باڵی کردەوە و ویستی بفڕێت ,, ساتێك وەك پەیکەر وەستا ئەوسا کەوتە جوڵە ماوەیەك خۆی ڕاتەکاند و بە خەیاڵ بە فەزاوە دەفڕی .

ماوەیەك بەو جۆرە بو منداڵان فیکەیان بەسەردا دەکێشا ، , ئەوسا بە بەردەوە دوای کەوتن,, ئەویش بە پەلە خۆی ڕزگار کرد ، تاڵە دەزوەکانیش هەر دەیانپێچایەوە ، ئەو شەوەش هەتا ڕۆژهەلأت هەر بەو خەیاڵەوە ڕۆژی کردەوە هەر بۆیەش لە قوتابخانە چوە سەر بان لەسەر تەنکیەکەوە وەستا و هەردو دەستی بە ئاسمانەوە ڕاوەشاند ، قوتابییەکان لە حەوشەوە پێدەکەنین

فیکە لە هەمو لایەکەوە هەڵـدەستا ، ئەوسا بەڕێوەبەر و مامۆستاکان هاتنە سەربان و هێنایانە خوار .

ئەوە سەرەتای گەردادوەکانی بو سێ ڕۆژ بو تەرمی هیوای ناشتبو ، گەلأ جارێ تەرمەکەی لەبەر چاوی ببوە تونێلێك تەنیا فرمێسکێکی بۆ ڕشت و بەو شەپۆلەوە هاتەوە شار و لە شەقامەکاندا دەگەڕا و هەوای چیاکانی هەڵـدەمژی دەیویست بفڕێت و بە خەیاڵ لەگەڵ ڕۆحە تەریوەکانی با یا بۆ هەتاهەتایی بمێنێتەوە ،دەزولە خەیاڵــییەکانی بە هەمو لایەکدا

بلاْوكردەوە ، نە درەختێك نەبەرد و شاخێكی دەدی هەتا بیگرێت و بۆ حەوا هەڵــیبكێــشێــت و وێنەكانیش دەفڕین كۆلارەكەی دەكشایە خوار ..مێشكیشی بە قولاّیی داگرتبو ..كتوپڕ بەو فیك و هاوارە دەمارەكانی تێك ئالاّو وێنەكانی بەسەریەكدا ترژان و هۆشی بە خۆی نەما ، كاتێكیش بەڕێوەبەر بە سەریدا نەڕاندی توشی بارێكی دەرونی هات ئەوەش بو بە هۆكارێك بۆ ئەوەی بڕیاری خانەنشینیەكەی بداتێ كە ماوەیەك بو نەخشەیان بۆ دەكێشا و بەسەر كێش و یاخی ناویان دەبرد، هەر لەو ساتەی كە نهێنی هیوایان بۆ ئاشكرا كرد ئەو نیشانەیە دەركەوت ..دواتریش بۆ گۆڕەپانی مەشق نەڕۆیشت ئەوانە هەمو كارێكیان كرد كە لە قەتا بخانە دەربكرێت .

دوای ئەوە ئیتر شە پۆلی فەزایەكی ناشێوەیی پەلكێشیان كرد..هەتا بە تەواوی كەوتە ناو ئەو گێژاوەوە ڕۆژ بە ڕۆژ هەموی تێكدەئالاّند.. جگە لە زنجیرەیەك وێنەی هەڵــواسراوی فەزا هیچی تری نەدەدیەوە ..لە بەندیخانەكەشدا بو بە تۆڕێكی گشتی و هەمو جەستەی گرتەوە هەر لەو ساتەی كە هاواری مەرگی سۆما بەرز بووەوە وێنە و ڕوانین و بیری تێك چرژاو هۆشی بەخۆی نەما ، لەو ساتەدا گریان هەمو قورگێكی گرتەوە ، تەنیا ئەو توانای ڕشتنی فرمێسكێكی نەبو گێژ و حوّل لە فەزای دەڕوانی ، بەندییەكانیش لە ئاهەنگی ئەو تەرمەدا لەگەڵ هێزی تەزیوی با یەكەدا هەناسەیان هەڵــدەمژی و وێنەی مەرگی خۆیان و جیهانیان دەدییەوە .

ئەو چركەیە بەندیخانەكە خرۆشا ، سەربازەكان پە نجەیان خستە سەر پەلە پیتكەی تفەنگەكانیان فەرماندەكە لە ناو گۆڕەپانەكەدا دەمانچەكەی بە دەستەوە گرت و بە لولەكەی خەتێكی كێشا :

* لێرەدا ڕیزیان بكەن بزانن كێ ئاگای لە كوشتنی ئەو كچەیە دەبێت گوللە باران بكرێت .

بەندییەكان بە بیجامە و كراسی دڕاوەوە سەر و ڕیش هاتو لەبەر سەرماكەدا هەڵــدەلەرزین و لە گۆڕەپانەكەدا كەوتبونە سەر چۆقەی مەرگ ، ئەوانەشی كە لە ژوری ڕاڕەوەكانی تردا بون لە تاریكییەوە گوێیان هەڵـخستبو ، لە چارەنوسی ئەوانەوە یاری مەرگیان دەكرد ، ئەوانیش هەمو توشی سەرمایەكی كوشندە هاتبون ، چەند فیشەكێكیش بە ئاسماندا تەقی .. ڕاكێشانی میل و شەق و زللەش ناو بە ناو كاری تێدەكردن فەرماندەكەش لولەی دەمانچەكەی تێكردن :

* پێویستە ڕاستی بلــێــن دەبێت بزانن چەند كەس دەستیان لە كوشتنی سۆما هەیە .. بێگومان بە هاوكاری چەند كەسێك خۆی كوشتوە .

فڕێ دانەوەی فیشەك و ڕاكێشانی میل بەناو با یەكەدا تێكەلاّو دەبون ..لە پڕ فیشەكێك تەقی فەرماندەكەش لێی ڕوانین توڕەیی گرتی :

* كەسێك نییە وەلاّم بداتەوە ... تەنیا پێنج چركەتان ماوە :

* چك ... چك ..

با یەكە بەهێز تر دەكشا بەفریش لە گۆڕەپانەكەدا بەستبوی و ساردیەك جەستەی بەندییەكانی گرتبو هەمو لە گۆ كەوتبون ، چۆقەی ددانیان بە تیژی دەهات پە نجەكانیان تەزی بو فیشەكیش جار جارە دەتەقی تا ئەو ساتەش هەمو بێدەنگ بون لە پڕ ژنێك قیژاندی :

* وەرن من بكوژن من تاوانبارم .

دەست ڕێژ مەمكەكانی پوكاندەوە ، دو پیاوی تر هاواریان كرد ئەوانیش كوژران ،لاوێكیشیان كوشت ، فەرماندەكە لە تەرمەكان و لە ئاسمان ورد دەبووەوە ئەوسا فەرمانی دا بچنە ژورەوە .. ڕەشەباكەش بەهێز تر دەهات و كون و قوژبنی دەگرتەوە بەو مۆسیقایەشەوە تەرمی سۆما خرایە نەقالەیەكەوە لەگەڵ تەرمەكانی تردا بە ئۆتۆمبیلێك لە حەوشەكە برانە دەرەوە .

فڕەی ئۆتۆمبیلەکە بە گۆڕەپانەکەدا دەنگێکی تیژی لێوە هات.. ئەوە بەندییەکانی وروژاند هۆش و ئارامیان نەما، تاقە کەسێکیش ئەو نیوەڕۆیە نەیتوانی نان بخوات و کەس خواردنی وەرنەگرت ، هەمو وێنەی تەرمەکانیان لەبەر چاودا بو :

* نیشتیمان و هاوڕێ شوان و شاخەوان و سەرکەوت و سۆما .

ئەو تەرمانە بەو جۆرە وێنەیان دەدایەوە.. لەگەڵ پەلە قاژەی سۆمادا بەشەڕ دەهاتن ..ئەو شالاوە بو بە تۆڕێکی سەرتاسەری و مێشك و ڕوانین و هۆش و نەستی گرتەوە ، ئەوەش پێکهاتەی ئەو بیر و زنجیرە یەك لە دوای یەکانە بون کە ڕۆژانە کۆ دەبونەوە و لەویا هەموی لە مێشکیدا تەقینەوە . ئەوە یەکەم دیمەنی تۆقێنەر بو کە مێشکی ئاڵـۆزکاند و دەمارەکانی تێك چرژاند لەو ساتەوە بیری فڕینی بۆ فەزا بە تەواوی گرتی ، چیتر نەیدەویست بژی و قاچ بەسەر زەویدا بنێت هەمیشە حەزی بە فڕین بو ،لەو کاتەشدا کە لە ڕاڕەوەکەدا دەخولایەوە چەند جار لەم لاو لەولاوە بانگیان کرد ، هیچ وەڵامێکی نەبو ، ڕەگی شێتی بە جۆرێك گرتی ناوی خۆیشی لە بیر چو بوەوە ، لە ناو دەزولەی گێڕانەوەی ڕوداوەکانیشدا مۆمیا دەبو ، بەدەم گڤەی بایەکەشەوە بلاو دەبونەوە و فەزای شار و جیهانیان دەپۆشی.

ئەو وێنەیە زمانی بێدەنگی دەشکاند ... بەندیخانەکە بە وێنەی سۆماوە ڕەنگی دەدایەوە.. چاو و زمان و بیر و هۆش هەموی بە وشە و وێنەی ئەوەوە سیواخ ببون ، کچێك دەستی خستبوە ناو دەستییەوە قژی بەسەر دەم و چاویدا شۆڕ ببووە لەگەڵ سڕینی فرمێسکەکانیدا ئەو گرێیەی کردەوە :

* ئەمڕۆ مەرگ نەبێت هەمو شتێك لە گوماندایە ، تەنیا مەرگە کەدەبێتە داڵــدە دەری مرۆڤـ کە مۆرڤـ بێت.. چونکە مانای ئازادی دڵـــنیایی یەکسانییە.. هەر بۆیەش سۆما مەرگی هەڵـبژارد و چی لە ژیانێك بکات کە مافی ئاژەڵـێکی نەبێت.. مەرگی ئەویش لەو پرسیارانەوە دروست بو کە حەقیقەتی تیا ون بکات و ڕەفزی بکات .

وێنەی سۆمای خستەوە بەر چاو وەك ئەو ساتانەی داخی دڵی خۆی بۆ هەڵـدەڕشت و بە بیری خۆشەیستی سەرسامی دەکرد.. چونکە ئەو بە جۆرێك پابەندی عەشق بو دەیویست بمرێت ، بۆیە زۆر جار ئەو پەیمانەی بۆ دوپات دەکردەوە :

* ئەگەر بگەمە ئاستێك لە بیر و باوەڕ و خۆشەویستیدا نشوستی بهێنم دەمرم من کاتژمێرێکم بە خۆشەویستی دەژیم .

سۆما بە دڵـــنیاییەوە ئەوانەی دەگوت ، ئەویش ڕۆژانە لێی دەڕوانی بیری مەرگی تیا دەدیەوە .. لە وێنەکانی خۆیەوە سۆمای دەدی لای ڕون بو کە ئەو دڕندانە وازی لێ ناهێنن ، سۆما توشی ئەو کارەساتانە دێت و دەمرێت ، ئەوەی لەلا ڕون بو.. بۆیەش کاتێك کە بۆ یەکە مجار بۆ ئەشکە نجە برا لێی ڕوانی و هەتا هاتیشەوە هەر بیری لێ کردەوە.. ئەو کاتەش یەکڕاست باوەشی پیاکرد ماچی کرد و یەکسەر پرسیاری ئەوەی لێکرد بزانێت ڕاستی گوتوە یا نا ؟، سۆما دڵـنیای کرد کە ئەگەر بشمرێت قسە ناکات ، ئەو پەیمانەی بە خوێنی خۆی بۆ دوبارە کردەوە :

* ڕاستی لەسەر کەسێك بڵـێم کە هەمو ژیانمە .

بەو قسەیە دڵـنیا بو ، ئەوسا لە جەستەی ڕوانی قژە خاوەکانی بە زەردی دەبریسکایەوە دەم و چاوی گەش گەش جێگەی تاقە ماچێکییان پێوە نەبو.. مەمکۆڵەکانی سیس و ژاکاو جەستەی پاك تەنیا جێگەی کێبڵ ڕەشی کردبو.. بۆ جاری دوەم زۆری چاوەڕوانی کرد سێ کاتژمێر نەهاتەوە ..کاتێك فڕێیان دایە ژورەوە جەستەی ببوە شەختە.. جێگەی لێدان بە هیچ جێگەیەکیەوە نەدەبینرا تەنیا جەستەیەکی ماندو شەکەتی دەنواند ، دەم و چاو و قژی شێوا بون سەر سنگ و بەرگ و دەست و قاچیشی سروشتی دیاریان نەدەدا ، ئەوە توشی گومانێکی سەختی کرد بە پەلە چو سەمون و ئاوی بۆ هێنا بە پرزە بڕاوی خواردی ، ئەوسا سەری بۆ شێلاو قاچی بۆ ڕاتەکاند ئەویش ماندو بە جۆرێك نەیدەویست جارێکی تر بژی ، ئەویش دوای ئەوەی جەستەی تەواو بۆ شێلا و پرسیاری ئەو گومانەی لێکرد :

* سۆما خۆڕاگر بە دڵنیام کە تۆ لە قەندیل گەوەرتریت بەلآم ئێرە موغارەی دڕندەیە ... ئێرە جێگەیەکە لە گۆی زەویدا بونی نیە هەمویشی هەر سەربەرزییە .

سۆما دەگریا بەردەوام لە بنمیچەکەی دەڕوانی وشە و ڕوانینی ببوە شەپۆل ، ویستی بقیژێنێ ، ئەمیش دەستی گرت و گوشی ، ئەو کاتە بە دەرونێکی گڕاویەوە چەند وشەیەکی لە دەم دەرپەڕی :

* ساکار بڕوا بکە ئیتر دەمرم .. دەمرم تەواو .

بەو وشانە دەگریا .. ئەویش هەستی پێکرد و زانی پەیمانەکەی دەباتە سەر هیچی لەگەڵـدا نەگوتەوە ..ئەویش چاوی لێك نا وەك بیەوێت بمرێت .

لەو ساتەوە سۆما چرکەکانی دەخوێندەوە ، ڕۆژی دوایی کاتژمێر دەی بەیانی بردیان ، ئەوە تەواو گومانی دروست کرد ، هەمویان لە یەکتریان دەڕوانی ، کاتێکیش دەمەو عەسر هێنایانەوە ئیتر سۆما چاوەکانی ژاکا بون ، تیلەی چاوی دەبڕیە هاوڕێکانی دەیویست بە زەبیان پیایا بێتەوە و بیکوژن ، هەتا بە یەکجاری ئازادی بکەن .

ساکار چوە ژور سەری و زوڵـفەکانی بۆ هەڵـدایەوە ، دەستی گوشی ، بە جۆرێك ئەو هێزە گەرمەیان لە دڵەوە چەسپی بو ئیتر بەو گوشینەوە سۆما خەوت ..ئەویش سەیری مەکسییەکەی کرد .. شۆرتەکەشی گۆڕا بو بە پرتەقاڵـی ، ئەوە ختورەی خستە دڵـیەوە و بە سەریا گریا ، بەو دڵـۆپە فرمێسکانە بێداری کردەوە ئەویش هەستا چوە ئاودەستەکە هەردو ڕانی داشۆری و دەم و چاوی شت ، ئەوسا هاتەوە جێگەی خۆی و پاڵ کەوت ، ساکار دەستی گوشییەوە ئەویش دوا نامەی خۆی بۆ ئەو جیهانە قێزە ونەی بەر چاوی نوسی :

* ساکار ئیتر نامەوێت بژیم بەهەر هۆیەك بێ ئەگەر منت خوشدەوێت ئەگەر کراسەکەت سورە یارمەتیم بدە با بمرم .

ساکار نەیتوانی بە وشەیەکیش وەڵامی بداتەوە هەستا هێلکە و سەمونێکی بۆ هێنا ، ئەویش چاوەکانی بڕیە چاوی ساکار و پەنجەی خستە پەنجەیەوە :

* دەبێت بۆ مەرگێك بمرین کە لاپەڕەی ژیانمان دەنوسێتەوە .

ئەو وێنەیە لەو ساتەدا گرتی وەکو خۆی جەستەی سۆمای زیندو کردەوە ئەوسا بە گریانەوە باوەشی بە کچێکدا کرد :

* شەوبۆ سۆما ئەو کچە نەما کە دیمان ئەو کچەی وێنەی دڵـــدارەکەی دەخستە بەر چاوی و لەم ژورەدا بەهەشتی دەسازاند :

* هاوار پێ ناچێت بتوانین کرێکار بکەینە چینێکی پێشڕەو لێرە کارخانە و ئامرازەکانی بەرهەم هێنان کەمە وڵاتێکی کرێکاری نییە زیاتر لەوەی جوتیاریە .

* گرنگ هەوڵـدانە مەرجیش نیە تەنیا کرێکار ئەوە بکات چونکە چینەکان دەتوێنەوە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا باڵا دەست دەبێت ڕەنگە بۆرژوایەك بکرێتە کرێکار خۆ لینین کرێکار نەبو .

ئەو وێنانە لەو ساتەشدا بەرچاوی گرتنەوە فرمێسکی ئەو ساتانەیان دەڕشت کە لە گەڵـیدا دەژیان و پرسیاریان لێدەکرد ، ئەویش بە زمانە شیرینەکەی لە نجەی دەکرد و وشەکانی تێکەڵـی خەیاڵـێکی قوڵ کرد ڕۆژێك دوا ناسنامەی عەشقیان پێ دەرخست :

* هاوار چییە لەلای تۆ ؟

* هاوار هەمو گەردونە لەلام ، ئەو هەناسانەیە کە هەڵـیان دەمژم هەموی بۆنی ئەوی لێ دێت چونکە سور دەزانم ئێستا چاوەڕوانم دەکات لە چوار دەوری ئەم بەندیخانەیە .

* ئەگەر یەکێکتان بمرن .

* ئەوە نییە مانای هەردوکمان ، هیچمان بێ یەکتر ناژین .

بەو جۆرە گەلای عەشقی سەوز دەکرد و ئەوانیش بە دیارییەوە دادەنیشتن ، بەڵام کاتێك کە ئیتر جەستەی ژاکا زمانیشی شکا ، بێدەنگیەکەی بە جۆرێك لێ کرد نەیدەویست وشەیەك بڵـێ ، هەتا ڕۆژی بەر لە مەرگی بە یەکجاری زمانی شکا ، حەرفێك

لە دەمی دەرنەهات بەردەوام لە دیوارەکەی دەڕوانی ، ساکار چەندە ماچی کرد ، قژی بۆ هەڵـدایەوە چاری نەبو ، ئەو هەر لە فەزای دەڕوانی ، نوسینی بای دەخوێندەوە ، هەتا لە پڕ لەرزی.. ساکار توند بە خۆیەوە گوشی ، ئەویش لەرزێك گرتی جەستەی ڕادەوەشا دەزولەکانی چاوی بۆ ژوری فەرماندەکە هەتەر دەبون .. ئەو لەرزە دەیگرت کە هەردو دەستیان بەستەوە و سکیان دابەست و قاچیشی هەر یەکە بە لایەکدا بەسترا بونەوە لەگەڵ قریشکەکانیشدا کت و پڕ بە دەستە سرێك دەمیان بەست توند لە پشتی سەریەوە گرێیان دا .. ئەوسا فەرماندەکە ماچی کرد و کوڵـمەکانی لستەوە ئەویش خۆی ڕا پسکاند نەیتوانی هیچ دەسەلاتێکی نەما بو، ئەویش مەمکی گوشی ، سنگی مژی ، لە ناوچەوانیەوە پیا هات ، دەمی خستە سەر گۆی مەمکی دەیمژی ، چارەکێك و زیاتر ئەوسا دەمی دەگێڕا هەتا هاتە سەر ڕانی پاشان هەردو دەستی گرت ڕانی خستە سەر ڕانی و کەوتە تەکان ... سۆما بە چاوی غەزەبی دەباران دەیویست بمرێت ڕۆشناییی بۆ فەزا هەتەر دەدا هیچ خۆشیەکی نەدەدی ، هەناسە برکێشی پێ کەوتبو ، ئەویش بە جۆرێك دەجولایەوە جەستەی شی دەکردەوە ، هەتا دوا جار خۆی لێ دورخستەوە .. ئەوسا خۆی سڕی ..

سەربازەکەی بانگ کرد ئەویش چەرچەفەکەی لە ژێریدا دەرهێنا پارچە قوماشێکی سپی بو هەموی ببوە پەڵەی ڕەنگا و ڕەنگ .. سۆما تەواو خرۆشا دەیویست بمرێت دڵی تێکەڵ دەهات ئەویش جارێکی کە چوەوە سەری ئەوسا پانتۆڵەکەی لە پێ کردەوە و دەست و قاچی ئەویش کرایەوە کاتێك دەمیان کردەوە قریشکەیەکی بەهێزی کرد چی بە دەمیدا هات گوتی.. کتوپڕ دەست و قاچیان گرت و دەمیان بەستەوە و بەو جۆرە فڕێیان دایەوە ژورەکە .

لەو ساتەشدا ئەو قیژەیە گرتی جەستەی لەرزی بەو وێنەیەوە بڕیاری مەرگی دا هەرچی ساکار گوشی وشەیەکی نەگوت .. ئەوانیش زانیان کە ئیتر ژیانی تەواو بوە لە ناو گێژاوی کارەساتێکدایە کە تەنیا بە مەرگ کۆتایی پێ دێت ئەوەش خۆزگەی هەمویان بو ، بەلام نهێنیەکانیان ئەو ڕێگەیەی لێدەگرتن زۆر جار بیریان لێکردەوە ڕۆژێك ساکار ئەوەی بە نیشتمان گوت :

* من کلیلەکانی ڕێکخستنم لایە نـاتوانـم خۆم بـکـوژم ئـەگەر لێرە نەچمە دەرەوە ئەوا زینێکی گەورەیە گەورە .

نیشتمان و شەوبۆش هەمان نهێنیان هەبو .. دەیانویست بمێننەوە بۆ زەمەنێکی دیاری کراو ، بۆیەش بەو جۆرە لەویان دەڕوانی ، ئەویش ئەو ڕۆژە تا ئێوارە وشەی لە دەم دەرنەهات بەردەوام لە دیوارەکەی دەڕوانی .. کاتێکیش خەوت دەمەو بـەیـانی هـەسـتـا نیشتیمانی گرت ماچی کرد ، دەستی گوشی ، قژی بۆ هەڵـدایەوە :

* نیشتمان ئەگەر بیر و باوەڕت هەیە دەتەوێت خەبات بکەیت باشترین خەبات بۆ تۆ ئەوەیە پشتم بۆ دابنێ هەتا دەچمە سەر پە نجەرەکە .

نیشتمان دەستی لە خۆی شت بو گوێی بە هیچ نەدەدا .. لە دەردەکانی سۆماش ئاگادار بو بۆیە یەکسەر هەستا ، ئەویش چوە سەر شانی و دەستی لە پە نجەرەکە گیر بو ئەوسا قاچیشی بەرز کردەوە کاتێك چوە ناوی خۆی هەڵـگێڕایەوە بەسەردا خۆی فڕێ دایە خوارەوە مێشکی پژا .. تەنیا قیژەیەکی بەهێز لە دەرونیەوە دەرچو .

ئەو قیژە و مێشك پژانە نیشتمانی توشی هستریا کرد ، بۆیەش لە گۆڕەپانەکەدا قیژاندی و جەستەی خستە بەر گوللە ، چونکە ڕۆحی سۆمای لە گەردەلولی باکەدا دەدی بە ئاسمانەوە دەفڕی و جەستەیشی بە خەڵـتانی خوێنەوە لە بەندیخانەکە بۆ ڕۆحی دەگەڕا .

ئەو وێنە و دیمەنانە بە تەواوی لە بەندیخانەکەدا شێتیان کرد ئیتر هیچ هۆشێکی بە خۆی نەما .

تەقینەوەی دەنگی دو فڕۆکە ئاسمانی شارەکەی هەژاند ، ڕوانینی لەو وێنانە تێکەلاو بو بە یەکجاری بە ڕاڕەوەکەدا ماخۆلان گرتی ئیتر بە تەواوی شێت بو.

ئەو ڕەگە هەر لەگەڵـیدا مایەوە کاتێکیش لە بەندیخانە دەرکرا بە شێتی بە ناو بازاڕدا دەگەڕا ... پاش دو ڕۆژ خەڵـکی ناسیانەوە و بردیانەوە بۆ ماڵەوە .. ماڵـیش تەخت و کاول تەنیا ژنەکەی مابووەوە لە ژورێکی پورە گوڵـچیندا جێگیر ببو ،

کاتێکیش لە دەرگاکە ئەودیو بو ئیتر ماڵەکەی شڵــەژان ، گریانێکی گرت بە هیچ شتێك ژێر نەدەبووەوە ، بەو زامەشەوە شەو خۆیان پێچایەوە و لەگەڵ ماچەکانی پورکەدا کۆڵانە و کۆڵان لە شار دەرچون و زنجیرەی وێنەکانی ناو با مێشکی دەگرتن و بەردەوام ئەو وێنانەی دەخوێندەوە .

ئەو شالاوە بەردەوام پەرەی دەسەند کاتێکیش پاش چەند ڕۆژێك هاتنەوە گۆڕەپانی شار ئیتر ئەوەندەی تر شێت بو ، دەست و قاچی دەوەشاند و شاری هەراسان کرد بو ، کاتێکیش کارەبای نەخۆشخانەکە هێوری کردەوە ئیتر کەوتەوە گەرداوی وێنەکان و بە بێدەنگی لە فەزای دەڕوانی دەیویست بفڕێت و جیهان بەجێ بهێــــڵــــێت .

لەو ساتەشدا لەسەر لوتکەی شاخەکەوە ئەوانەی دەدیەوە ، تیژ دەزولەکانی بلاو دەکردەوە قولایی چاوی دەبڕیە ئاسمان .. دوا جار دەزولەکان هەموی تێك ئالان . دەنگێك لەو دیوی لوتکە شاخەکەوە بەرز بوەوە فیشەکێکیش تەقی ئیتر لەو خەیاڵە قوڵە پچڕاو هەردو دەستی داگرتەوە و بەرەو خوار هەنگاوی نا .. دوای چێشت هەنگاوێکی درەنگ گەیشتەوە ژورەکەی ، میمکەش بە دوایدا هات و لە دەرگای دا .. کاتێك هاتە ژورەوە پریاسکەیەك مێوژ و باسوق و هێلکەی کردەوە :

* هاتوم نوشتەیەکم بۆ کوڕەکەی مەحسومە بۆ بنوسیت .

موچڕکەیەکی ناخۆش گرتی بەو هێزەوە قەڵەم و کاغەزی هێنا نوشتەیەکی بۆ نوسی ، میمکەش لە فەقیانەکەی بەست ، ئەوسا بە جوتە ڕاست بونەوە لەو ساتەدا کفن پۆش وەستا ، گریەی منداڵەکە گوێی دەزرنگانەوە ، میمکەش بە حەپەساویەوە سەیری کرد ، ئەویش ئەو گریێیەی بۆ کردەوە :

* منداڵەکەی مەحسومە دەگری .

بەو بیرەوە میمکەی بەڕێکرد و لە جێگەی خۆیدا دانیشتەوە ، ساتێك لە شاخ و کێوی ڕوانی ، ئەوسا گڕی فتیلەکەی حەمکۆڵ لەبەر چاوی دەگرایەوە ، لەگەڵ دەزوی فڕینەکەیدا تەریب دەبون .. ماوەیەك بەو جۆرە بیری کردەوە ئومێدی بەوە نەما کە بفڕێت تەواو گومانی پەیدا کرد بو ئیتر بیری لە کەفی وەلیایەتی و مێشکی قفلّ دراوی شێت دەکردەوە لەوەوە کەفەکەی سەر لێوی خەلیفەی دەدیەوە .

ئەو کەفە تەمەنی خەڵــوەکێشی ڕەنگاڵە دەکرد ، لەو ساتەی گوندەکەی بەجێ هێشت کەوتە گەڕان ، کاتێك لەگەڵ خەلیفە بو بە هاوڕێ ئەو نهێنیانەی بۆ دەگێڕایەوە ئەویش هیوای بینیی ئەو کەفە بو دەیویست لەوەوە نهێنیەکانی بون بزانێت .

ڕۆژێك خەلیفە ئەو هیوایەی هێنایەدی ، کاتێك گەیشتنە ئەشکەوتێك تەرمێك لەسەر تاشە بەردێك بو خەلیفە گورج ناسیەوە بە پەلە چوە ژور سەری و کەفەکەی نیشان دا .. کەفێکی سپی زەرد باو لەسەر لێوی هەڵــــتۆقی بو ، دوای ئەوە لە بروسکەی مەرگی خەلیفەشدا بە چاوی خۆی بینی ئیتر ئەو کەفەی نەدیەوە .. لەو ساتەشدا بە خەیاڵ کەفەکەی خستە سەر لێوی ، ئەوسا بۆ نهێنیەکان چاوی هەتەر دەدا مێشکی بە جۆرێك قورس ببو وێنەی ڕەنگا و ڕەنگ یان پیا دەهات .. بەو شڵــەژاویەوە چو بۆ سەر حەوز دەست نوێژی گرت و نوێژی کرد.. ئەوسا بروسکەکان لێیان دایەوە دەیویست جیهان ببڕێت ناچار بۆ شاخەکە سەرکەوتەوە .. کاتێك لە گوندەکە دەرچو لە بن بەردێکا پورکەی دی بە تەزبێحەکەی دەستیەوە زیکری دەکرد ، ئەویش چوە بەردەمی پورکە دڵی پڕ بو ساتێك گریا ئەویش دڵی پڕ بو وێنەی ئەو ساتەی بیر هاتەوە کە سۆفی مێردی بوخچەکانی لێگرتن و ئەو ژورەی دانێ .. ئەوسا ئێوارە نان و چێشتی بە تارای کچیدا بۆ ناردن و بەو جۆرە هەتا گوللە باران کرا هەر خزمەتی کردن .لەو ساتانەشدا بەو وێنەیەوە لەوی ڕوانی دڵی پڕ بو بە تاڵە دەزوەکانی خۆی یەکسەر بە شاخەکەدا سەرکەوت تیژ هەنگاوی دەنا و هەردو دەستیشی کردبوەوە وەکو بیەوێت هەمو زەمەن ببڕێ بە هێڵەکانی گەردوندا سەفەر بکات و گرێی نهێنیەکانی بون لە چرکەکانی بای نەفخدا بکاتەوە !!

****

6

(ئێره نیشتمانی گۆڕستانه هەمو ناسنامەیەك مەرگە و مەرگ وێنەی هەمومانه ، بۆیەش بومەته كفن پۆش و بەرگی مردنم پۆشیوه)

بەو قسەیەوە كۆلارە خەیاڵـیەكەی بەردا و گۆڕێكی تری هێنایە بەردەمی و بە قوڵی لێی ڕوانی ، كفنه زەردەكەی لە بەریدا دادڕی و لەسەر سنگی ورد بوەوە ئەوسا سەیری چاو و برۆ و كەللە و دەست و قاچی كرد و واقی وڕما :

* پێدەچێت تۆ لە سالأنێكدا مرد بیت كە گوللەی تیادا نەبو بێت ..هەرچی سەیرت دەكەم مرۆڤی دو سەد ساڵ لەمەو بەر بێت .

تاڵە دەزوەكەی بە قینەوە بەرداو گۆڕێكی تری ڕاكێشا .. هەر لە دورەوە خۆشی گرتی لە ڕوانینی ڕیشه سپییەكەی و سەرە سـافـەكـەی خـەندە كـەوتـە سـەر لێـوی بەو خۆشیەوە دەزوەكەی ڕاكێشایە بەر پە نجەرەكە :

* سۆفی كەریم زامێك كەوتۆتە جەرگمەوە سارێژ بونی نییە و ئەو گولانەی بەر تۆ و تارا و شەونم كەوتن دڵـیان گرتم لەو ساتەدا جیهانم كاول كرد لە ئەشكەوتەوە زریٰ پۆشەكانم دەسوتاند كەچی ئێوە هەر كوژران .. ئاخ ..

بەو ئاخەوە لە جەستەی ڕوانی گوللەكانی دیەوە ، ئەوسا قریشكەیەكی كرد و ڕوی وەرگێڕاو لە پڕ دەزویەكی تری هەڵـدا بە كۆلارەكەی گۆڕێكی ڕاكێشا هەر لە دورەوە فرمێسكی ڕشت كاتێك گەیشتە بەر پە نجەرەكە ڕایگرت :

* شۆڕش چەند ساڵە نازانم كامەیە گۆڕی تۆ و هێمن ئەو گۆڕستانەم ژمارد و نەمدۆزینەوە دەمەوێت بزانم بۆ هێمنت كوشت .. بۆ ؟

بەو قسەیەوە قریشكەیەكی كرد ، ژورەكەی هەژاند ، پاشان دەستێكی بە ناوچەوانیدا هێنا و كەوتە ڕوانینی دیمەنی ژورەكە .

ئەو بەیانیە ڕەنگەكان تێكەڵاو ببون.. بۆنێكی تفت و تاڵ بە ڕەنگی مردوی سیواخەكەوە تێكەڵاو ببون پەرش دەبونەوە .. ئەو بۆنە بە جۆرێك لوتی گرتبوەوە مەلی سەرنجی هەڵـدەفڕی و دەكەوتە گەرداوی گومان و گەڕان بە دوای نهێنییەونەكانی بوندا.. بونێك كە هەمیشە مێشكی جە نجاڵ كرد بو.. بەو گومان و ڕاڕاییەوە وشەكانی تێكەڵ بە فرمێسكەكانی دەكرد .

* ئەم جیهانە پا پۆڕێكە بزر ..مرۆڤــ لە مەرگێكدایە بەبیٰ شوێنەوار ..زەوی شریخەیەكی دەوێت با یەكی گڕاوی كاتژمێری مێژو بسڕێتەوە ئەوسا هەمومان لە نهێنی مەرگدا بەشدار بین .

بە شەكەتیەوە لە پە نجەرەكەی ڕوانی ئەوسا نزیك بوەوە لێی و چاوێكی بە گوندەكەدا گێڕا، ساتێك لە كارەساتە خوێناویەكاندا نوقم بو ئەوسا جەستە مەرگاویەكانی دەدیەوە ، بەو بیرەوە گێژەڵـوكەیەك لە مێشكیدا هەڵی كرد لا پەڕەی مێژوی گوند و شار و جیهانی دە پێچایەوە .

تەقەیەك لە دەرگاكەی درا.. تالیم بە باوەشێك نانەوە هاتە ژورەوە ..نانەكەی خستە قوڵـینەكەوە ئەویش بەردەوام لێی دەڕوانی كزەیەك لە جەرگی هەستا بەر لەوەی دەرگاكە دا بخاتەوە بانگی كردەوە :

* چەكـــدارێــكی كراس سپییەكان جوتێك پێلاوی لیٰ بەجیٰ ماوە ئەوە ماوەیەكە نەهاتۆتەوە لە پێی بكە بۆ تۆ باشە .

تالیم ساتێك لە ژورەكەدا پێوەی گەڕا خۆشیەك گرتی دەیویست چی زوە بچێتە دەر و پێوەی بڕوات .. بەو نوخشەیەوە دوا ئەمەكی خۆی هێشتەوە و چوە دەر.. ئەویش دەرگاكەی داخستەوە و دوا دەنگی تالیم لە گوێیدا زرنگایەوە.. بەو دەنگەوە ناوچەوانی سڕی :

* شوكور پور فات هەتیوی نییە .

بەو دڵـــنیاییەوە نانێکی هێنا و جامێك ئاویشی لە گۆزەکە ڕۆ کرد ، ئەوسا لەبەر پەنجەرەکەدا دانیشت و پاش ئەوەی نان و ئاوەکەی خوارد شانی خستە سەر سەرینەکە و لە ناو دیمەنی ژورەکەدا مات بو .. لە دار و قڵـــیشی ژورەکەوە تابلۆیەکی چڕی بۆ دەنەخشا لە بیرەوەریەکی کۆندا شەلال بو ، یادێك کە کارەساتە خوێناویەکان نەیانتوانیبو بە بەرداشی ڕۆژگار بیهاڕن تا ئەو ساتەش بە زیندویی لەلای مابوەوە جارێکی تر لە ڕوانینیدا سەوز دەبوەوە ..

نیوە شەوێکی تاریك هەمو دەنگێك لە شەپۆلی هێزی بایەکی ترسناکدا خنکا بو ، ژورەکەش تەزی بو.. با لە کونی دەرگا و پەنجەرەوە بە تیژی دەهات و زۆپاکەش سات بە سات سارد دەبوەوە ، ئەوەش جەستەی تەزاند بون ناچار جێگەیان ڕاخست و هەردو بەیەکەوە جوت بون .

چەند ساڵـێك بو ئەو جوت بونەیان بە خۆیانەوە نەدیبو ، کارەساتەکان وزەیان لەبەر بڕیبون لەو ساتەشدا بە جۆرێك جوت بون وەکو بۆ دوا جار لە یەکتری دابڕێن و یەك نەگرنەوە .

شەونم هەناسەکانی بە ئەستورایی پێخەفەکەوە خەفە ببو ، ژانێك ناوسکی گرتبو بەدەم سڕ بونی جەستەیەوە وێنەکانی دەپچڕاو ئەویش دوا جار خامۆش بون ، ئەوسا دەستیان کردە ملی یەك ، دوایی جیا بونەوە ، پاشان جارێکی تر جوت بونەوە .

ڕەشەبایەکی بەهێز گوندەکەی دەگرت درەخت و دەوەن تەزی بون بێدەنگیش لە ناو تاریکی و کزەدا دەخنکا ، دەنگێکی تریان پێك دەهێنا ئەو هێزە تەزیوە بە جۆرێك ژورەکەی گرتبو لە ناو پێخەفەکەشدا بە تەواوی لێك ئاڵابون ، لەگەڵ جوڵەی جەستەیاندا گەرمیان دەبوەوە لەگەڵ فیشکەی هەناسەکانیان هەڵمێکی چڕ و پڕ ناوچەوانیانی دەگرت .. جوت دەبونەوە و جیا دەبونەوە سەرماکە جوتی دەکردنەوە .

ئەوە چەند ساڵـــێك پتر بو کەچی تازە ئەو بۆن و بەرامەیەی هەڵـدەمژیەوە و لە ناو تەوژم و بۆنی ئەو ساتەدا دەژیایەوە .

ساتێك وەك پەیکەر لە خۆی ڕوانی تامێکی خۆش بێخی ددانی دەگرتەوە کە تەنیا لە شەوی زاوایەتیدا ئەو چێژەی چەشتبو ، ئەوەش تامێك بو هەرگیز لە بیری نەدەچوەوە ، ئەو شەوەش بە پاڵ بەربوك فرێی دایە ژورەکەوە بە چەپۆك ڕەگی ئارەزوی دەجولاند ، دوای ئەوەش لەبەر دەرگاکە چاوەڕوانی پەڕۆ سپییەکەی دەکرد کە بە دەرزی بە دۆشەکەکەوە بەستبوی ..ئەوانیش سەریان سوڕما بو ، هەردو لە یەکتریان دەڕوانی لە کاتێکدا دەرزییەکەیان گۆڕییەوە زاوا لە بوك چوە پێش.. ئەویش پاڵ کەوت و ئەمیش چوە سەر سکی.. دەستی بە قژە خاوەکەیدا هێناو ماچی کرد ، هەر ئەوەندە ئیتر هیچیان شتێکی تریان نەزانی ، بەربوك کەوتبوە بۆڵە بۆڵ و ئاخ و ئۆفی دەکرد :

* برایم شیروانی کوڕت نابێت بە زاوا گێلە .. من ئێستا چی بکەم ئامەخان چاوەڕوانی پەڕۆکەیە تەنیا ئەو کچەی هەیە و بە قەد دنیا خۆشی دەوێت .

ورتە ورت دروست ببو هەمو چاوەڕوانی زاوا بون مژدە بدات ..بۆیە ناچار توند لە دەرگایان دا بانگیان کردە دەرێ.. ئەویش جەستەی شەلالی ئارەقی شەرم ببو ، بە دەستی باوکییەوە توانای وشەیەکی نەبو ، ئەویش بردییە قوژبنێکەوە و حەشمەتی خۆی بەسەردا باراند :

* تۆ چۆن پەیمانگای مامۆستایت تەواو کردوە کە نەزانیت کچێك بکەیتە ژن؟ .

بەدەم قسەکانیەوە لێوی خۆی دەکرۆشت و بەو جۆرەش بە پەنجەی ئەو وێنەی بۆ کێشا و بە گوێیدا چپاند ، ئیتر هەر ئەوە بو کاتێك چوە ژورەوە یەکسەر دەرپێی بوکی داکەند ، ڕانی ماچ کرد ، جوان ئەمبەر و ئەوبەر ئەوسا هەردو ئەژنۆی هەڵبڕی و چوە ناوەندیانەوە ..هەر ئەوەبو لە ساتێکدا پەڵەی ڕەنگا و ڕەنگ بە هاوارەکانی بوکەوە ڕژانە سەر پەڕۆکە ، ئەویش وازی

نەهێنا هەر تەکانیدا بە جۆرێك ئەو جەستەیەی خرۆشاند و لەزەوییەوە بۆ ئاسمان دەشنایەوە هەتا پشوی دا ، کاتێکیش هەستایەوە لە یەکتریان دەڕوانی تامێکیان دەجووەوە کە هەرگیز نەیان دیبو .

کزە بایەك لە پە نجەرەکەوە کشا و ناوچەوانی تەزاند ، لە کاتێکدا ئەو تامەی هەڵـدەمژیەوە گرژ بو وەکو پـــە پولە نیگای هەڵـدەفڕی.. لە پڕ ڕوانینی بەو چێژەوە گیرسایەوە لە بۆن و بەرامەی ژورەکەدا مۆمیا بو .

ئەو مۆمیا بونە زۆر جار لەو ژورەدا تراژیدیای کارەساتەکانی لە قلش و درزەکانیەوە پێدەخوێندەوە ، لەو ساتەی قاچی خستە گوندەکە یەکەم کەس سۆفی بو ئەو ژورەی دایە.. کە جێگەی کەسانێکی تربون بەهۆی ڕوداوەکانەوە بەجێیان هێشتبون یادگاریەکانیان بە زیندویی مابونەوە ..هەر بۆیەش ئەو دار و دیوارەی بە کتێبی عەشق و مەرگ دەزانی ، دوای مەرگی ژنەکەشی ئەو دێڕانەی دەخوێندەوە و پاش ئەوەی پێنج ساڵ خولایەوە کەچی جوگرافیای گوندەکە بۆ ئەفسانەکانی خۆی کێشی کردەوە .. لەو ساتەشدا بەو د یمەنەوە لە درز و قلێشی سیواخەکەوە جیهانی دەخوێندەوە :

* ڕوانینم بە گۆڕی شوشە دا پۆشراوە جیهانیش بەو وێنانەوە وێنا بوەو تەنیا گۆڕستانێك جوگرافیاکەی پێك هێناوە .

ئەو خەیاڵەی خستیە گۆڕێکی تەنیاییەوە کە تەنیا کەللە سەرێکی تێدا بو بە تاڵە دەزویەکی ئەفســـانــییەوە مـــێـژوی چاپ دەکـــــردەوە ، بـــــەو بـیـرەوە پە نجەی خستە دەمیەوە و لەناو زریانی مێژودا مات بو .

لە ڕوانینی سیواخ و دار و پەردوی ئەو ژورەوە هەمیشە ئەو گۆڕەی دەدی گۆڕێك کە یەکەم جار لە پەرێزی گوندەکە بەرچاوی گرت وای دەزانی کەوتۆتە جەنگەڵــستانی مەرگەوە ، هەر بە کتو پڕیش لە ناو زرمەی تەقینەوەی تۆپ و بۆمبا و دەستڕێژدا دەنگێك لە شاڵاوی خوێن و تاریکی جەنگەوە بەرز بوەوە بە تیژی مۆسیقای مەرگی دەژەند :

* (ئێرە جەنگەڵی کوشتارە مەزاری ئەو تەرمە سپییانەیە کە بەبێ تابوت بەسەر زەریای خوێندا دەسوڕێنەوە و لێرەوە بۆ خاکێکی تر کۆچ دەکەن لە ڕۆحەوە بۆ جەستە و لە زەوییەوە بۆ ئاسمان .. ئێرە نیشتمانی مین ڕێژی ڕۆحی ئەو پە پولانەیە کە بە ژیان نامۆ بون و لە ون بوندا دەخولێنەوە) .

لەو گۆشە نیگایەشەوە تیشکی خۆر لەسەر برینی جەستە خوێن گرتوەکان هەڵمی بەرز دەکردەوە خوێن ببوە زمانی مادە و سروشت .

بەو وێنەیەوە هەنگاوی هەڵـدەهێنایەوە وەکو کەسێك بە پاتری ئیش بکات بەو جۆرە بەبێ هۆشی پەلی ژنەکەی دەگرت و بەرەلای دەکردەوە ..کاتێك لەسەر تەرمی کوڕەکەی وەستاندیان دەنگێکی کپ گوێی زرنگاندەوە :

* (ئەوە جەستەی هێمنە لە خوێنێك هەڵــکشاوە ڕەنگ و واتای تری هەیە.. بزانن شۆڕشی برای چۆنی کوشتوە ؟..دەیزانی ئەستێرەیەك بەسەر خۆیدا دەخاتە خوار بەلاّم کراسە سورەکەی ناچاری کرد کوشتی) .

بەو وێنەیەوە بەرە و دەستە چەپ ڕوە و تاریکی دەنگە خنکاوەکان هەنگاوی دەنا.. وای دەزانی بە شارستانیەتی جنۆکەدا بۆ قولاّیی زەریایەك دەچێت کە جەستە قوت بدات و نهێنی جیهان لەو مەزرا تاریکیەوە ببینێتەوە .. هەر ئەوەش بو ببوە ڕەمز و زمانی بون لە دوایی زەمەنی ڕوداوەکانەوە وێنەیان لــــــەلای دەکێشــــــا.. دەنگێکیش بە دوایاندا دەهات سات بە سات پەرەی دەسەند و بەرەو قولاّیی نهێنیەکانی دەبردن :

* (لێرەوە بەرەو ئاسودەیی جیهان دەچن .. ئەوەتا شۆڕش دڵی سۆمای خستۆتە جەستەیەوە لە نا پاکی هێمن ڕزگاری کردن.. ئێستا ئەو بە دوای دڵۆپەی مەمکی ئاسماندا دەڕوات ئێوەش لەم دۆڵەوە بە دوایدا بچن .. وەکو زەوی و دڵۆپە یەك بگرنەوە)

.ئەو دەنگە بۆ گەردەلولی جەنگ ڕایدەکێشان لە نیشتمانی وێنەیەك کە گومان بو بەرامبەر بە حەقیقەت لە گێژەنگی ڕەشەباوە دەردەکەوت .. گەلاّی سەر تەرمەکەی شۆڕشیان نیشان دەدا و هیچ واتایەکیان بۆ گومان و ڕاڕایی بەسەر برینە قوڵەکانەوە نەدەهێشتەوە.. بێدەنگی جیهانیان قفڵ دەدا بە جۆرێك زەوی لەو بێدەنگیەدا بتەقێتەوە .

دەست ڕێژ و تەقینەوەی گوللە تۆپ و کاتیۆشا و چل چل و دۆشکا و دەنگی فرۆکە و هێلی کۆپتەر لە ئاسمان و زەویەوە تێکەلاو دەبون.. ڕەشەبایەکی بەهێز مێشکی گرتبو .. شالاوی کۆچ و مرۆڤ و ئاژەل و ڕان و گا و کوتەل و ئەسپ کەر و ولاخ و ئۆتۆمبێل و تراکتۆر لەگەل تەقینەوەی بورکانی جەنگدا تێکەلاو دەبون .. زریانێکی ئەفسانەیی ناوچەکەی گرتبووەوە هەمو بۆ سەر ڕێی شار هوروژمیان دەبرد و گوند و خانوش لەدوایانەوە دەتەقینەوە و لەو شالاوەدا گێژ بو بون توانای ڕشتنی فرمێسکیان نەبو .. دەنگێك بەسەریاندا هات ، دەستێکیش ڕایکێشانە تراکتۆرێکەوە :

* دیارە ئێوە خوێن گرتونی بڕۆنەوە بۆ شار.. بڕۆن ئیتر گەردەلولی خوێن و جەستە و ڕۆح لێرەوە بۆ جیهان هەل دەکات .

ئەو ڕستەیە دای چلەکاند .. بە تەقە تەقی عەرەبانەکەش ئەوەندەی تر خرۆشا و ئەو ڕوبەرە تەنیا ڕەنگی گۆڕێکی لەلای دەدایەوە.. ئەو وێنەیە لە جوگرافیای دێیەکەوە دەهاتە بەرچاوی وەك ئەو گۆڕە ڕوبەرەکەی دەدیەوە ..

لەو ساتەشدا ئەو دیمەنە گرتی ، درز و قلـــیشی دیوارەکە ئەو وێنەیەیان دەدایەوە گەردەلولێك لە مێشکیدا هەلی دەکرد جەستەی لە ڕۆح جیا دەکردەوە .

ئەو گێژاوە لە ڕوانینی شاریشەوە مێشکی گرت ئاسمان ڕەنگێکی پرتەقالی دەدایەوە بە تەوژمی با و هەورێکی خوێنینەوە ڕەنگالەی دەکرد.. وەکو وێنەی جەستە تەزیوەکانی چاپ کرد بێت بەو پێیەش کولان و کوچە و میوا نخانە و مالەکان پڕ ببون لە بریندار ..مزگەوتەکانیش بە خەلـکی لێقەماو پڕ ببونەوە .

بەو وێنە سور باوانەوە بە کولانەکاندا دەگەڕا تەلیسمی جۆراو جۆری شاخ زنجیرەیان دەبەست.. ئاوێتە دەبون و دەکوژانەوە .. هەر کاتێك کە لە شار دابەزی لەو ئاسمانەی ڕوانییەوە سێبەری ئەو ناوچەیەی دەخوێندەوە.. ئیتر ڕەگەکانی جەستەی جولان.. شێتیەکەی تەواو پەرەی سەند.. کەوتە پەل و پۆ هاویشتن ..بە کولانەکاندا دەگەڕا بەردە فڕکەی دەکرد و منالان بە چە پلەوە دوای دەکەوتن .. شێتە شێتە بانگیا ن دەکرد ئەویش بالی دەکردەوە و دەیویست بفڕێت .. فڕە فڕ لاسایی فرۆکە و مەل و بالـــندەی دەکردەوە..

چەند ڕۆژ بەو جۆرە شاری وروژاند ڕۆژانە شەونم بە دوایدا دەگەڕا پەلی دەگرت و دەیبردەوە بۆ مالەوە قژی خۆی دەڕنیەوە :

* لە شۆڕش و میللەت و جیهان تەنیا پورکە بە کەلـکمان هات ، خانوەکەمان تەخت کرا.. پورکە ئەو تاقە هۆدەیەکی داوینەتێ ، تۆ دەتەوێ ئابڕوی ئەویش بەری ئیتر بەسە شێتیتی ... وەرەوە سەر خۆت .

چەندی لەگەل گوت چاری نەبو ئەو لە مەداری خۆی دەرچو بو ، تازە وەکو شێت لە شارەکەدا ناسرا بو ، بۆیە ناچار بردی بۆ لای پزیشك.. ئەویش بیری لە کارەبا کردەوە ، نەخشەی بۆ کێشا .. ئەویش شالاو مێشکی دەگرت و دەلەرزی.. گلـۆپەکانی ڕوانینی دەبونە گەردەلول و یاری جەستەیان پێدەکرد.. کارمەند دکان دەست و قاچیان گرت.. ئەویش بە تابلۆیەکی خوێن چڕەوە تەرمە سپییەکانی لە گڕی خوێندا دەدیەوە ، پزیشکەکەش پە نجەی خۆی گەست ، ئەویش لە تەزوی کارەباکەوە لە دەریای ڕوانین دا نوقم ببو ، دەیویست زنجیرەی تابلۆ خوێناویەکانی بگرێتەوە لەو ساتەی لەسەر چرپاوەکە ڕایان کێشا گۆڕا ... دوای یەکەم کردەی کارەبا تەواو گۆڕا ، ئیتر بۆ ماوەیەك هێمن بو تەنیا ورتە ورت و حالەتی ناوەوە گرتی دەست و قاچ وەشاندنی نەما ، کاتێکیش چو بۆ فیلمی جەنگی ڤێتنام تێك چووەوە ..جارێکی تر بە بینینی فلیمی هێرۆشیما لە سینەماکەوە ڤیژاندی پۆلیس بە لێدان کردیانە دەرەوە ، دوای ئەوە ئیتر بە کولانەکاندا دەسوڕایەوە مێشکی شە پۆلی دەداو خۆی بۆ فڕین ئامادە دەکرد .. وێنەکانی ئەو دو فلیمە لە مێشکیدا چاپ ببو زۆر جار قریشکەی دەکرد هەتا ژنەکەی لە کولانێکدا دۆزیەوە قژی خۆی ڕنیەوە و گۆنای بریندار کرد :

* چوار مندالم کوژراوە تەنیا و تەنیا ماومەتەوە تۆش بویتە دە مەرگی تر ئیتر بەسە .

ئەو هیچی نەدەبیست ئەویش پەلی گرت و بردیەوە بۆ ماڵەوە بۆ بەیانی بردیەوە بۆ لای پزیشکەکە .. ئەویش یەکراست وایەرەکانی بە لەزگە لەملاو لای سەر توند کرد و پرۆژەیەکی تری کارەبای بۆ دانا ، لەو ساتەی پەنجەی بە پلاکەکەدا نا ئیتر لەرزی وێنەکان تێکەڵاو دەبون .. پاش ئەوەی لەزگەکانی لێ کردەوە پشویەکی دا لە ناو وێنەکانی با یا مۆمیا بو .

ئەو رۆژە یەکەمجار بو لە سەرەتای رووداوەکانەوە سەیری ئاوێنە بکات بە وردی لەخۆی دەڕوانی برۆ و برژانگ و و کوڵم و ددان و سەر و ریش ، شەونمیش تاقم تەراشەکەی بۆ هێناو ریشی تاشی ئەوسا دەم و چاوی بۆ شت و بەو جۆرەش هەر هات و ئاوێنەکەی هەڵگرت و لەخۆی روانیەوە بەرزی دەکردەوە و نزمی دەکردەوە وێنەی ساڵانێکی رابردوی دەهاتەوە بەر چاو ، پێستەکەی دەگۆڕا بۆ منداڵی ئەو رۆژانەی بەشەرە قۆچەقانی شاریان تەی دەکرد و بە شەکەتیەوە دەگەڕایەوە ماڵەوە .

* دایکە چیمان هەیە ؟

* دەرد .

قاچی بە زەویەکەدا دەکێشا و خۆی تورە دەکرد :

* چیە ئەم دەردە دەردە ؟

* ئەی تۆ چیتە لە شەرە قۆچەقانی بۆ دوای خوێندن ناچیت یاریدەی باوکت بدەی .. بـــە تەنیایە لە کچ و کوڕ تۆ شـــک دەبـــا .. تـــــۆش ئەوەیت کە هەیت ..دەزانی ئێمە بە سێ منداڵ جگەرمان سوتاوە؟.. شەرم بکە .

جارێك بەو جۆرە چوە بەردەمی دارێکی پیا کێشا :

* سەری ئەو کوڕەتان بۆ شکاندوە ..؟

* من نەبوم بەخوا ..

* ئەی کێ بو دایکی هاتۆتە سەرم و بەسە ..!

* دایکە ماچێك و پێنج فلسم بدەرێ .

ماوەیەکی زۆر بەو جۆرە بو لە پڕ گۆڕا وازی لە شەڕ و کۆڵان هێنا ، دوای قەتابخانە دەچوە لای باوکی لە دوکان دادەنیشت و دەیویست چی زوە ئەو بڕوات ، ئەمیش چاوەڕوانی ژوانەکەی بکات ، کاتێکیش ئەو دەرۆیشت ئەویش دەهات :

* چۆنی بازرگان .

* گیانت کێشام چەندە چاوەڕوانم کردیت .

* ئەمشەو شیعرەکانم خوێندەوە .

لەو ساتەشدا ئاوێنەکەی بەرزکردەوە :

* هەردوکمان گەنجین گەنجم کەی شاییەکەمان بکەین .

* شایی هەر بۆ من و تۆ باشە .

* لە بیرتە دایکم مرد .

* دو مانگ دوای دایکم کە هیوامان بو ... بیرمە منداڵـــێـــك هات لە حەوشەکەوە قیژاندی خەرمان خان مردوە .

لە ئاوێنەکەی روانیەوە دایکی تیا دیەوە ..ئەوسا دڵـــۆپەیەك فرمێسکی هەڵـــڕشت ..هەناسەیەکی هەڵـــکێشا و لەو شاڵاوەدا مات بو ،

دوای ئەوە کەمێك هاتەوە سەر خۆی و بە بێدەنگی ژیانی کۆکردەوە و دەست و قاچ وەشاندنی نەما وەکو شێتێکی بێوەی دەگەڕا ، هەمیشە بە گەرداوی وێنەکانی باو رەنگی کارەساتەکانەوە لێوی دەجولاند و بەردەوام لەو وێنانەی دەڕوانی ..لە ئاسمانی شارەکەوە بۆ قولایی جیهان چاوی هەتەر دەدا و لەوێوە ئاسمانی زەویەکەی دەدیەوە ، ئەو فەزایەی لێی ببو بە تاقە گۆڕێك کە توانای شاردنەوەی جیهانی هەبو بەو بیرەشەوە جەستە لەبەر چاوی هەڵـــدەفڕی و بەو وێنەیەوە روی دەکردە

بۆشایی ئەو پرۆڤەیەی لە گۆرەپانی شارەوە دەیکرد ، رۆژێك بەو وێنەیەوە روی کردە شاخەکە وەك ئــەو ســـاتـــەی لەسەر کۆمەڵە تەرمەکە وەستاو بەو جۆرە کارەساتەکانی خستەوە بەرچاو و ویستی بفڕێ :

* شۆڕش ... شو ...

دەیان وێنەی فۆتۆیی بۆرسکاو وای دەزانی لە فەزادا بە باڵ دەفرێت ، دەیویست بفرێت و بچێت قسەی لەگەڵـدا بکات وێنەی تەمەنی دەدیەوە ، لە مناڵـیەوە هەتا دوا چرکەی مەرگی هەموی دیەوە دوا سات وەکو مەلێك پەلاماری دەدا .. ئەوسا بو بە کۆترێکی سرك و لە شەقەی باڵـی دایەوە ..!

یاری لەگەڵـدا دەکرد وێنەکەی هێمنی بۆ هەڵ دەدا ، وەك ئەو ساتەی لەسەر لیژنە تەرمەکە چەکدارێك دایە دەستی :

* ئەوە وێنەی هێمنە مانگێك بەر لەم جەنگە بۆی نارد .

ئەو وێنەیە بو بە کارەسات بۆ شۆڕش ، کاتێك وەری گرت خستیە گیرفانیەوە چوە ژێر درەختێکی بەرز سەیری کرد .. خستیە دڵـیەوە ماچی کرد .. لەو ساتەی پشتەکەی خوێندەوە :

* با لەدوای مەرگمان برایەتیمان هەبێ وەکو لە ژیاندا نەمان بو .. چونکە لەم شاخە وشەیەك نیە ناوی برا بێت .. ئیتر سۆماش خۆی کوشت تەنیا من و تۆ ماوینەتەوە پێویستە بیریك بکەینەوە .

لەو ساتەدا فەرماندەکە هاتەژور سەری تورەیی گرتی :

* بۆ هێمن دەگریت ...

* برامە و ئەو وێنەیەی بۆ ناردوم هەواڵـی مەرگی خوشکەکەمی بۆ نوسیبوم .

* کراس سپی نابێتە برای تۆ ئەگەر بڕوات ئەوەندە بێ هێزە ببە بە کراس سپی چونکە خوشکەکەشت کراس سورە ، شەرمە ئەوەندە ورەت نزم بوە ،

ئەوەی گوت بە قوڵـی سەیری کرد و چوە دواوە ئەویش لە دڵەوە دەگریا ئەو رۆژەی بیر هاتەوە کە بەسەر تە پۆڵـەکاندا هەنگاوی دەنا :

* بیان کوژن ... مەگەڕێنەوە ...

سەعید لێی روانی :

* شۆڕش هێمنیش .

* هێمن کێیە .. ؟ خوشك و برا لە لای من نیە .

لەسەر لیژنە تەرمەکەش ئەوەی دوپات کردەوە ، لە کاتی گوللە باران کردنی دیلەکاندا گریا .. بەو چاو و مێشکانەی لەسەر خۆڵەکە یارییان دەکرد .. لەو ساتەشدا ئەو وێنەیە گرتیەوە لە دڵەوە نەفرەتی کرد و تفەنگەکەی کردە شانی و بە شاخەکەدا سەرکەوت.. ماوەیەك بەو داخەوە تلایەوە هەتا جەنگ دەستی پێکرد ..ئەوە توشی گەرداوێکی کرد هۆشی بە خۆی نەما ..وشەی هێمن سات بە سات دەهاتە گوێیەوە تانەو تەشەریان لێدەدا.. رۆژێك لەگەڵ فەرماندەکە گرەوی کرد :

* بەڵـــێ شەرتە خۆم بیکوژم .

* بڕیار .

ئەو بڕیارە توشی کێشەی دەرونی کرد.. رۆژێك بیری کردەوە بڕوات سەعیدی بانگ کرد :

* سەعید دەرۆم چەکەکەم فڕێ دەدەم .

سەعید قاقا پێکەنی دەستی بۆ دانەواند :

* وریابە شوشەیەك نەشکێنی ..تۆ نە کورە بۆرژوا و فەرماندەی هەتا بچیت بۆ هەندەران نەدەش توانی لە شوێنێکـــــا دابنیشی .. ئـــــەمــــانە کارێکیان پێ کردوین بەس بڕۆین کوژراوین دەزانیت چەندەمان دوژمن هەیە .

بەو وێنەیەوە مایەوە ڕۆژانە تفەنگەکەی بەسەر سەریدا دەکێشا.. توشی بارێکی ناهەموار هات ..دوای گوللە باران کردنی هێمنیش تێك چو خوێن گرتی.. ئیتر نەی توانی تاقە فیشەکێك بتەقێنێ بۆیە چەکەکەی فڕێ دایە سەر زەوی و وێنەکەی هێمنی لە گیرفان دەرهێناو بە دیل گیرا .

* لەو ساتەشدا ئەو وێنەیەی پیشان دەدا وەك ئەو ساتەی لەسەر تەرمەکە دایانە دەستی دو دیمەن تێکەڵاو دەبون .

ئەو تەوژمە لە درز و قلـــیشی دیواری ژورەکەیەوە دیاریان دەداو لە فەزای ئەو ژورەوە فەزای شارەکەی دەبینی و بەدەم کۆچی جیهانەوە ڕۆح و جەستە یاریان دەکرد بڵاودەبونەوە و یەکیان دەگرتەوە لە قوڵایی ئاسمانەوە بە گڕێکی نەبینەوە وێنەکانی ناو با لەبەر چاویدا چاپ دەبونەوە لەبەر دوکەڵ و گڕێکی ناوەختەدا لێی دەڕوانینەوە وێنەکانی ناو بای تیادا دەدیەوە

****

7 (ئەم با یە نهێنی بونی هەڵــگرتوە وێنەی مەرگ لە ناویدا بە زیندویی دەمێنێتەوە بۆیە مرۆڤ لە مەرگدا دەحەوێتەوە) .

پاروەکەی خستە دەمیەوە و خۆی لە ئاگرەکە نزیك کردەوە :

* شەونم ئەم ئاگر و چایەی تۆ نەبوایە ڕەق دەبوینەوە ، چ سەرمایەکە ئۆف ئیتر بەرەو گۆڕەپانی جەنگیش دەچین .

* تازە هەست بەسەرما دەکەیت ماوەیەك لەمەوبەر شەو لە کوڵانان دەمایەوە وەکو تەختە وا بویت .

بایەکی بەهێز لە هەمو لایەکەوە دەهات کزەیەکی تەزیوی دەبەخشی دەنگی تراکتۆر و سرمەی کەر و وڵاخ لە بەردەڵانیەکاندا ئاوێتە دەبون لە بنارەوە بۆ لوتکە و شیو و دۆڵ تێکەڵاو دەبون لە ناو تاریکیدا وێنەیان دەشاردرایەوە بە گڵـۆپەکانی شارەوە یاریان دەکرد ، ئاگرەکەش بە دوکەڵــێکی چڕەوە بەرز دەبووەوە..جار جارە کۆمەڵــێك چیلکە و چەویڵـــیان سەردەخست گڕەکەی بەهێز تر دەبو .

دەنگی ڕادیۆیەك لە تاریکیەکە بەرز بووەوە لەبەر گڕەکەدا سیمای پیاوێك دەردەکەوت وردە وردە دەهاتە پێشەوە دەنگەکەش بەهێزتر دەبو کاتێك گەیشتە لای ئاگرەکە لەجێی خۆیدا دانیشت ڕادیۆکەی لە تەنیشتەوە دانا و دەستی گەرم کردەوە :

* من شەکرەمە ناتوانم ئیتر هەنگاوێکی تر بنێم مردوم و گیانم تیا نەما .

بەو قسەیەوە خۆی لە ئاگرەکە نزیك کردەوە ڕادیۆکەی جولاند :

* حەمەڕەش لێبوردنی دەرکردوە پاش ئەوەی هەزارانیان گرت .. چی ماوە تازە شارێکی کاول کرد .

زڕەی پیاڵە تێکەڵی باکە دەبو ، کاتێك شەونم چایەکەی بۆ تێکرد لەبەر دەمیدا داینا ئەویش کتوپڕ تێکی داو قومێکی لێ خواردەوە .

گرمەی زرێ پۆش بە چوار دەوری شارەوە دەهات ، خشە و جوڵە و هاوار و گریەی ڕەوکەرانیش بەشیو و دۆڵ و لاڕێ و سەر ڕێگا و بنار و پێدەشتی دەگرتەوە ، گریەی شیرەخۆرە و هەناسەی ماندو بون مۆسیقای ڕەویان پێك دەهێناو لە هەمو لایەکەوە هاوار و قیژە هەڵــدەستا پیاوەکەش ڕادیۆکەی کوژاندەوە لەوساتەدا شیروان چیلکە و چەویڵــی خستە سەر گڕەکەی کاتێك گڕەکەی بەرزبووەوە پێکەنی :

* شاخ و شار هەردو بونەتە دۆزەخ .

پیاوەکە دوا قومی چاکەی هەڵــقوڕاند و جگەرەیەکی داگیرساند :

* لەو جێگەیەی هاوار کوژرا دەیان کەسی تر بەبێ تاون کەوتن ، شار ڕەنگی خوێنینی گرتبو دەزانیت چەندە خەڵك گیراوە ئەمشەو گوللە باران دەکرێن .

* بەڵێ ئیتر نە شار جێگەی ژیانە و ئەوەش شۆڕش ، ئیتر میللەت چی بکات .

* من سبەینێ دەگەڕێمەوە توانام نیە یەك هەنگاو بنێم .

* تۆ بگەڕێرەوە ئێمە دەڕۆین تازە ناتوانین لە شاردا بژین .

* بۆ ناتوانن هەردوکتان تەمەنتان هەیە کێ حەقی هەیە بە سەرتانەوە ..

شیروان ئاخێکی هەڵــکێشاو بێدەنگ بو ئەویش گوێی دەرپەڕاند بو ئەویش بە بێدەنگی لە شەپۆلی تاریکیکەی ڕوانی شەونم پیاڵەکەی لەبەردەم لابرد لەو ساتەی چایەکی تری خستە بەردەم ئەو گرییەی بۆ کردەوە :

* لە شار بوینایە هەر ئەمشەو ئێمەش زیندە بە چاڵ دەکراین ئێمە کەسمان نەماوە منداڵەکانمان هەموی کوژران .

ئەوی گوت فرمێسکێکی هەڵـــڕشت لە دڵەوە گریاو خێرا بەسەر پۆشەکەی سڕی و سەر خۆی نەهێنا ئەو ساتەی بیر هاتەوە کە هاوار هاتە حەوشەکە دەستی کردە ملیەوە :

* یا من دەبم یا بەڕێوەبەر تۆڵەی سۆما دەکەمەوە نامەم بۆ ناردوە کە هیچ چارەیەکی نیە دەبێت لە تۆڵەی ئەو و دەیانی وەکو ئەودا بیکوژمەوە .

بەو وێنەیەوە بێدەنگ بو.. دو تراکتۆر لە سەرەوە هاتن لەویا وەستان و چەکدار بە پرتاو خۆیان فڕێ دایە خوارەوە ، دو دو بە دوای یەکدا بەرەو قولآیی شار ڕیز بون ، ئەوانیش خۆیان پێچایەوە و کۆڵەکانیان لە کۆڵـیان بەستەوە و هەستان ، پیاوەکەش بە دیار ئاگرەکەوە ڕاکشا ، ئەوانیش بە دوای کاروانێکەوە خۆیان بە قولآیی جیهاندا دەکرد و نوقم دەبون و دەردەکەوتنەوە ، تراکتۆرەکان گەڕانەوە لە تاسەیەکدا وەستان بە هێواشی دەڕۆیشتن ئەوانیش یەکسەر خۆیان بەوی یەکەمدا هەڵـــواسی و سواربون ئەویش بە شیو و دۆڵەکاندا سەرکەوت پێی خستبوە سەر گاز و بە بەردەڵانی و بەرزایی و نزماییدا ڕێگەی دەبڕی کاتێك تۆپەکان دەتەقین دەوەستا ئەوسا دەکەوتەوە ڕۆیشتن هەتا گەیشتە ناوچەی ئازاد دو تۆپ لە خوارویەوە تەقینەوە نەوەستا و قاچی لەسەر گازەکە توند کرد هەتا دورکەوتەوە ، ئەوسا کەوتە نزمایی و بە شیو و دۆڵەکانەوە نوقم بو ، لەو کاتەدا سێ چەکدار لە پاڵ شەخسێکدا دەستیان لێ ڕاگرت کتوپڕ سوار بون و ئەویش کەوتەوە ڕۆیشتن گلـــۆپەکانی هەڵـــکرد .. دەنگی تەقە و تۆپیش لە ناوچەی ئازاد و ناو شارەوە دەهات لوتکە و بەرزاییەکان دەنگی تەقینەوەیان لێ بەرز دەبوەوە گڕی ئاگر بۆ ئاسمان دەکشا چەکدارەکان دەستیان بە تفەنگەکانیانەوە بو یەکێکیان بە گوێی ئەوی تریاندا چرپاندی :

* دەترسم کراس سور هاتبنە خوار و بێنە سەر ڕێگامان .

* فیشەکی گڕدار لەم بەرەوە دیارە ئەوە نیشانەی مانەوەی هێزی خۆمانە .

ئەوی گوت ڕاکشا ئەویش ئاهێکی هەڵـکێشاو سەیرێکی شاخەکەی کردەوە :

* شەماڵ شەڕەکە زۆر قورسە .

بەو قسەیەوە ڕوی کردە شیروان :

خاڵە دەنگ و باسی ئەو دیو چییە لە شارەوە هاتون .

شیروان تا ئەو ساتە بێدەنگ بو لەو ساتەی لە شارەوە دەرچو بو زمانی بەسترا بو ، لەو ساتانەشدا ماندو بو بەو قسەیەی ئەو داچڵەکی و گرێی شاری بۆ کردەوە :

* شار چۆڵ دەبێت ئەمشەو لە ترسی زیندە بەچاڵ نیوەی هاتە قەراغ شار .

* ئەمشەو ڕەو هەمو لایەکی گرتەوە کارەساتێك دەبێت .

* هیچ نابێت دەچینەوە باری خۆمان مادام جەنگ لەناو شۆڕشدا هەیە برا کوژی بەردەوامە هیچ کارەساتێك نابیت جگە لەوەی میللەت کۆتایی پێ دێت .

* تازە جەنگی ناوخۆ کۆتایی نایەت هەرگیز هەر بەردەوامە .

* بەڵـێ کوڕم کوڕمی کوشت ئەوە دوا ناسنامەی شۆڕشە .

* بەو قسەیەوە گریا ئەویش ناسییەوە ، لە کاتێکدا ورد لێی ڕوانی ئەو ساتەی بیر هاتەوە کە لەسەر تەرمەکەی هێمن وەستا بون .. بەو وێنەیەوە فرمێسکێکی ڕشت :

* تۆ باوکی هێمنیت ؟

* بەڵـــێ هێمن و شۆڕش .

ئەوی گوت گریا ، ئەویش دڵـی پڕ بو .

* هێمن فەرماندەی ئێمە بو داخەکەم لە کەس نەڕۆیشت لە من نەبێت .

چەکدارەکەی تر را پەری :

* شەماڵ ئەوە باوکی هێمنە .

ئەوەی گوت ئەوی تریشیان چاوی هەڵـــگـــلـــۆفت :

* سەعید بەڕاست خۆیەتی .

بەو قسەیەوە هەر سێکیان شڵــەژان بە دڵــێــکی برینداروەوە لەوانیان دەڕوانی و فرمێسکیان دەرشت ئەوانیش مات بون . هەوایەکی سارد بەتیژی دەهات لەسەر و چاویانی دەدا ، ناچار ڕویان بۆ دواوە وەرگێڕاو بە جامانەکانیان سەر و چاویان بەست ، ئەوسا خۆیان گرمۆڵــە کرد .. فرمێسکیش بەسەر ڕومەتیانەوە دەهاتە خوار بە وێنەی هێمنەوە مۆمیا ببون و لا پەڕەی مێژویەکی خوێناویان دەدیەوە ، کەسەر لە نوێ دەگەڕایەوە ئایندە ..مێژویەك کە لەگەڵ ئێستادا جوت دەبو .

ئەو مێژوە بە وێنەکانی هێمنەوە دەردەکەوت وەکو فلیمێکی تۆمار کراو هەمیشە لە مێشکیاندا لێدەدرایەوە ، وەکو ئەو ساتانەی وەك هەڵــۆ بەسەر سەنگەرەکاندا هەنگاوی دەنا و بە خەندەکەی سەر لێویەوە جەنگەکەی شی دەکردەوە ، خەندەیەك کە ببوە ئاکاری هەمیشەیی و هیچ کاتێك جەستەی بەبێ پێکەنین تەواو نەبو ، هێمن بەوە ناوبانگی دەرکرد بو.. ئەوە ببوە مایەی سەر سوڕمان تەنانەت لە مەرگیشدا ئەو ئاکارەی لە بیر نەکرد ، لەو ساتەی گوللە باران کرا پێکەنی بەو خەندەیەوە لەسەر زەویەکە تلیسایەوە ڕەمزێکی لە دوای خۆیەوە نیشان دا .. ڕەمزێك کە تۆڕێکی لە زەمەنی ڕوداوەکان دروست دەکرد.. دەگەڕایەوە بۆ مێژو تونێلەکانی هەڵــدەکۆڵــی و لەو دەستانەی دەڕوانی کە تفەنگێکی ڕوبەڕوی گرتبو ، لەوەوە وێنەی شارەکەی دەدیەوە فلیمەکان لەبەر چاویدا ڕادەبوردن ..ئەو ساتانەی بیر دەهاتەوە کە ئەو دەستانە سەر و جەستەیان بۆ دەشێلا بەسەر و چاویدا دەهاتن لە پە نجەکانی گیر دەبون و هەمیشە ببونە دەستی سۆز ، ئەو دەستانە دەیان جار لە مەرگ ڕزگاریان کرد بو ، لەو ساتەشدا وەکو دەستی مەرگ ڕوبەڕوی وەستا بو ، بەوەوە وێنەی ئەو شەوەی بیر دەهاتەوە کە بەو دەستانەی سەری بۆ شێلا و ماچی کرد :

* هێمن لەبەر تۆ نەبوایە خۆم دەکوشت من لە دوای شنە نامەوێت بژیم هەرگیز شنە لەسەر من مرد داخێك تــوشی سیلی کرد بەڵام هەست بە داڵـــدەیی تۆ دەکەم دەمەوێت پێ بگەیت دەزانم دوای من سەرگەردان دەبیت .

ئەوە جەستەی هێمنی گردا :

* خۆکوشتن مانای چییە شنە مرد تۆ نەتکوشتوە .

* بەڵـــێ من کوشتم . من عاشقی نەبومایە نەدەمرد .. ئەو ئیتر زانی ناتوانێت عەشق بکات مرد .

ئاهێکی هەڵــکێـــشاو چە پۆکێکی بە ڕانیدا کێشا :

* پورە گوڵـــچین قسەیەك بو لە دەمی دەرچو ، نەیزانی ئێمە عاشقی یەکین .. ئەگەر بیزانیایە ئەوەی نەدەگوت .. نە شیریشی داوە بە من و نە هیچ ..لە خۆوە من و شنەی کردە خوشك و برا و کارەساتێکی گەورەی خوڵــقــاند .

بەو قسەیەوە دەستی کردە ملی :

* لـــەبــــەر تۆ دەزانم ئەو ئازەی هەتە هی منە .. بەڵام هەر دەمرم سەرم لێ شێواوە و هۆشم بە خۆم نیە .. شەرت نییە مەرگ هەر خۆکوشتن بێت .

لەو ساتانەدا ئەم گەرم و گوڕیەی دەستی تێکەڵــی لوولەی تفەنگەکە دەبو ، بۆیەش پێکەنی بە دەم گوللەکانیشەوە خامۆش نەبو ، هەر پێکەنی

ئەو پێکەنینە هەر لە منداڵــیەوە ناسنامەی هێمن بو ، هەمیشە ڕوخۆش بو ، لە هەمو کارەساتێکدا زەردە لەسەر لێوی ئاوا نەدەبو ، لەو ساتانەش کە هەواڵـــی مەرگی سۆما و نیشتمانی بیست زەردە سەر لێوی گرت وەزیری گواستەوە :

* سۆمای تاقه خوشك و نیشتمانی عەشق ئیتر مەحاڵە شەترەنج بکەم .

شوانه مەلیکی لابرد :

* با یاریەکە بوەستێنین ئیتر ..

هێمن قسەکەی پێ بڕی .

* بەوەش ناگەڕێنەوە بەردەوام بە ئەمە دوا مەلیکە بیگرم ئیتر ناتوانم هیچ شتێك بکەم من جەستەیەکم تەنیا بە عەشق خوێنم تێدایە .

لەرزی و کشی کردەوە .. ئەوسا شەترەنجەکەی پێچایەوە و دای بە شوانه.

لەو ساتەشدا ئەو وێنانەی دەدیەوە هەمو فرمێسکیان دەڕشت تراکتۆرەکەش بە تیژی تێدەپەڕی لە پڕ بە هەورازێکدا سەرکەوت کەوتە ناو کۆمەڵە دەوەنێکەوە خرمەی میل لە هەمو لایەکەوە بەرز بووەوە ، لوللەی تفەنگ لە هەر چوار لاوە درێژ دەبو ، ئەوانیش دەستیان بەرز کردەوە ، ئەوسا بۆ ژێر درەختێك ڕیزکران ، ئەوانیش لە تراکتۆرەکەوە بەرز بونەوە و هاواریان کرد بە قۆناغە تفەنگ هێنایاننە خوارەوە :

* دایك و باوکی شەهید .

دوان دەمی شیروانیان گرت ، شەونم بە سەریاندا قیژاندی :

* دو شەهیدی کرا سور و یەکێکی سپیمان هەیە .. من دایکی هیوای ئاربیجیم .

* دەبڕۆن ملتان ورد بکەن .

بە پاڵ فڕێیان دانەوە ناو عەرەبانەکە ، ئەوانیش هەر هاواریان بۆ سێ دیلەکە دەکرد ، ئەوانیش کەوتنە بەر دەستڕێژ و تراکتۆرەکەش دەڕۆیشت هەر هاواریان دەکردەوە و بەو قیژەیەوە چاویان بڕییوە قولایی جیهان و لەسەر مەرگی پە پولەکان ڕوانینیان دەبینەیەوە لەبەر هێزی تاریکی و ڕونیدا لە یەکیان دەڕوانی وێنەی با یان دەخوێندەوە .. شەونم بە شەکەتیەوە پاڵ کەوت ، ئەویش لەو تەم و مژەوە لە شەپۆلی ئاسمانی دەڕوانی و مێشکی دەگوشی لە ڕاڕفینی گوڵەکانەوە ئەو ساتەی بیرهاتەوە کە گەلای لەسەر تەرمەکەی هیوا لاداو بۆ دوڵەکە کشا ، فەرماندەکە بەرەو ڕوی هات دەستی کردە ملیەوە :

* هیوا فەرماندەیەکی بەجەرگ بو دەبێت ئێوەش سەنگەرەکەی بگرن .

ئەو قســـەیــــە شەپۆلێکی ناکاتی خستە بەرچاو لە کاتێکدا دەیان تاڵە دەزو لە ڕوانیندا بو مێشکی خۆی گوشی .

* من کراسەکەم سپی بو ئیتر بڕیارە نە سپی نە سور دەبێت تاقە منداڵــێکم ئەو ڕەنگانە لەبەر نەکات .

فەرماندە کە گرژ بو :

* ئێوە تۆڕی ڕێکخستنی ناو شارن چۆن دەبێت پشت لە شۆڕش بکەن .

* بڕیارە ... چونکە ئەمە شۆڕش نییە بەڵــکو کوشتنی ڕۆڵەی خەڵــکە .. کراس سپی کێیە و سور کێیە ئێوە خۆتان ڕێکبخەن شۆڕش گۆران و یەکخستنە .

* ئێمە شۆڕش دژی کراس سپی دەکەین چونکە خیانەتیان هەیە بۆیە دو شۆڕش دەکەین دژی ڕژێم و گیا کەڵـــــــــــە .

* ئەوانیش هەمان قسەیان هەیە ئیتر کێتان ڕاست دەکەن شێر و خەتی بۆ بکەن .

فەرمـــــاندەکە وێنــــەیــــــەك گــــرتی سەیرێکی ئاسمانی کرد و ئەو ساتەی بیرهاتەوە کە حەمە سپی سەرۆك وتاری دەدا :

* سنور بەزاندن پێویستی ئێستای شۆڕشە کارێکی گرنگ هەیە پێویستە جێبەجێ بکەن ئەوەش سەرکەوتنی گەلە .

چەپڵە لە گەردەلولی باکەدا بەرز بووەوە بە ناو دارو دەوەن و بنجگ و گیادا دەڕۆیشت.. ئەویش دەستی چەپی درێژ کرد و کلاوەکەی بەرزکردەوە دوبارە چەپڵە لێدرایەوە ، بەو هێزەوە چەکدارەکان بەدوای یەکدا بۆ قولایی کشان ئەویش لە ناوەڕاستەوە ڕێی دەکرد ڕادیۆکەی لە ملدا بو گوێی لە فارسیەکەی ئەڵمانیا دەگرت هاوڕێکەی لە دواوە دای چڵــەکاند :

* سەرکۆ خۆت بپێچەرەوە بۆ تۆفان دەچین .

* مان یان نەمان .

بەو قسەیەوە بە هەوراز و شاخ و کێودا هەنگاوی دەنا ، هەتا گەلای گرانی گرتنیەوە ، چاویان دەبڕیە ئاسمان هەتا لەتێك نانی تیادا لە دایك ببێ ، ماڵەکان خڕ دەرگاکانیان دادەخست :

* نان بە فیشەکەکانتانە .

بەو بیرەوە تەزویەك بە جەستەیدا هات و بەو وێنەیەوە ڕوی تیکرد :

ئەو لەشکرەمان هەموی کوژرا و گیرا .

* هەردولا کوشتاریان کردوە هەردولا بکوژن .

بەو قسەیەوە دوا دڵــۆپی لەسەر گۆڕەکەی هیوا ڕشت لە بێشکەوە بۆ گۆڕ سەمای ژیانی لە خوێناوەکەیەوە دەدیەوە .

موچڕکەیەك جەستەی گرت و فەزای لێشێوا وای دەزانی هەوا گڕ دەگرێت و جەستەی دەسوتێنێت وەکو ئەو گڕەی لە دوا ساتی بینینی هیوادا گرتی و بە ترسێکی زۆرەوە بانگی کردەوە :

* وەرە هیوا بزانم تۆ قوتابی زانکۆیت یان سیاسی ئەم دەمانچەیە چییە پێت ؟!

هیوا سەرێکی باداو بە ترسی ژوانەکەیەوە چوە دەر ، بە کۆلانەکاندا دایکێشا لەپڕ خۆی بە ماڵــێکدا کرد هاوڕێکەی چاوەڕوانی دەکرد :

* نیو چرکە لای دابو ترسام .

* ئەتۆم پێم گوتیت لەمن مەترسە من ئاگرم .

دەمانچەکەی خستە ئەو زەرفە تەماتەیەوە کە بۆیان ئامادەکرا بو ، ئەوسا هەردو ڕاست و چەپ بۆ گۆڕەپانەکەی شار چون ، پۆلیس سەر سوچ و شەقامەکانیان گرتبو ، ئەوانیش چونە گۆڕەپانەکە ، هاوڕێکانی تریان دیەوە بە چاو ئاماژەیان بۆ یەکتر کرد ، کاتێك ئەفسەرەکە بۆ چێشتخانەکە هات هیوا دوای کــەوت یــەکـــســەر دایە بەر گوللە ، پۆلیسێك تفەنگەکەی لە شانی داگرت ئەتۆم لە دواوە مێشکی پژاند ، دوانی تر دەسترێژیان کرد ، فیشەکێك دەستی ئەتۆمی گرت و لاوێکیش لە پاڵــیدا کەوت ، هیوا کوت و پڕ کوشتیەوە و چوە سەر هاوڕێکەی :

* فەرهاد هەستە .

فەرهاد گیانی دا , ئەوسا ئەتۆم بەو دیوا هەڵــگەڕاو ئەمیش بە کۆلانەکەدا سەرکەوت ، کوتوپڕ بۆینباخ و کراسەکەی خستە تەنەکەیەکی خۆڵەوە بە فانیلەیەکی یاریەوە سەرکەوت هەتا گەیشتە بەردەمی ماڵــێك دەمانچەکەی خستە تەنەکەی خۆڵەکەوە و ڕۆیشت ، هەتا خۆی کرد بە ماڵــێکدا پیرەژنێك دەرگاکەی لێکردەوە و بۆ ژێر زەمینەکەی برد..کاتێك چوە ژورەوە بینی ئەتۆم لەسەر گازی پشت ڕاکشا بو بە بینینی ئەم ڕاست بووەوە :

* فەرهاد کوژراو منیش بە برینداری دەرباز بوم ئێوە سەرتان لە ئێمە شێواند .

* هیوا پشویەکی دا :

* هەرگیز شتی وام لێ بەسەر نەهاتوە .

نیوە شەو مەفرەزەیەك کراس سور هاتن بە دوایاندا لە کۆلان چونە ناویانەوە لەو ساتەدا لاوێك ڕوی تێکردن دەستی کردە ملیانەوە :

* دەچنە شاخ جێگەش بۆ من بگرن .
هیوا چەپۆکێکی پیا کێشا :
* هاوار تۆ کورە بۆرژوایت نایەیتە شاخ .
بەو قسەیەوە بە گوێیدا چرپاند :
* لیستەکە لای سۆمایە .
فیکە لێدرا هەمو بە کۆڵانەکاندا سەرکەوتن دەنگی تەقەش ئاسمانی شاری گرت .
ئەو گڕە ئەو ڕۆژەش گرتی ، ئیتر لەوە بەدوا هیوای نەدیەوە . لەو ساتەشدا بەو جۆرە جەستەی دەسوتا وای دەزانی گەردون گڕ دەگرێت بەو وێنەیەوە شاخی بەجێهێشت و هاتەوە ناو شار کاتێك گەیشتەوە ماڵەوە چاکەتەکەی فڕێدا :
* بڕیارە ئیتر سیاسەت ناکەم هەرکەسێکتان بڵــێ سپی یا سور بچێتە دەرەوە .
سۆما فرمێسکەکانی سڕی :
* دوای هیوا واز بهێنین بڕیارە تا دوا هەناسە خەبات بکەین ::
*دوای ئەو ئێمەش ببینە قوربانی سیاسەتی چەوت .
شۆڕش خۆی گورج کردەوە :
* هەمومان کراسەکانمان سورە .
هێمن پێکەنی :
* بۆ هەمومان؟.. کراسی من و دایك و باوکم سپییە .
* سپی لەم ماڵەدا نیە هەموی سورە ئەی هیوا .
* من سپییم پێویست بە تورەیی ناکات .
شۆڕش کەف لە دەمی دەرپەڕی :
* لێرە نا بچۆرە شاخ لەوێ یەك دەبینین ، شەرتە بە دەستی خۆم بتکوژم .
لەو پەیمانەوە ڕقێکی گەورە دروست بو هێمن دەرونی دەجۆشاو لە تاو تورەیی زەردەی خستە سەر لێوی ، ئەویش تورەیی هەمو جەستەی گرتەوە ، بە جۆرێك یەکەم جار بو بەو جۆرە پەیمانی مەرگ بە هێمن بدات . کەسێك کە ببوە ڕۆح و دڵی هەرچەندە دو ساڵ لەو گەورەتر بو کەچی وەکو دو هاوڕێ ناسرابون کە لە یەکتری جیا نەدەبونەوە ، کەچی لەو ساتەدا ڕقێکی ئەستور گرتنیەوە ، بەو ڤینەوە لەگەڵ ڕۆژهەڵاتدا هەریەکە بە لایەکدا ڕۆیشتن ، ئەو بۆ دەستە ڕاست و ئەمیش بۆ چەپ .
لەو ساتەشدا ئەو وێنانەی لە گەڵای دارەکان و شەپۆلی باکەوە دەدیەوە ، تراکتۆرەکەش تیژ تێدەپەڕی و لەگەڵ زرمە و تەقە تەقدا مێشکی جەنجاڵ کرد بو ، بەو وێنە ئاڵــۆزاوانەشەوە مۆمیا ببو ، سات بە سات زیاتر ڕوانینی دەتەندرا لەگەڵ دوا وێنەدا بیروەریەکانی کلیل دا :

* (با ڕەمزی نهێنیەکانی بونە هەمو وێنەیەك لە ناویدا زیندوە)

*****

****

2007/07/11

8 گرێك بەهێزی بایەكی وێنەدارەوە بە فەزای ئاسماندا

دەكشا و لە ڕوانینی كفن پۆشدا ملیۆنان وێنەی جەستەیی تیا دەبینیەوە و لە شێوەی بوركانێكی ڕۆحیدا بیرەوەریەكانیان دەتاقەندەوە .

خۆر لەسەر كەلەوە گزنگی دەداو دێیەكەی لە نهێنی جیهاندا دەشتەوە و لەبەر چاویدا تەنیا وێنەی گۆڕێكی تەنیاییان نەخش دەكرد بەو بیرەوە تەزو جەستەی دەگرتەوە نیگا و هۆش و نەستی تێكەڵاو ببون و لە فەزای جیهانەوە شاڵاوی ڕۆحی مێژوی دەدی بۆ گوندەكەو جیهان بڵاو دەبونەوە و گۆڕستانەكانیان هەڵـدەدایەوە ، گۆڕەكان شەق دەبون و ڕۆح و جەستە یەكیان دەگرتەوە و ئەوسا بۆ ئـــاسمـــان بەرز دەبونەوە دواتر دەهاتنەوە سەر زەوی و هەمو جیهانیان داگیر كرد و شوێنەوارێكیان بۆ مەرگ نە دەهێشتەوە .

پۆلێك لەو مردوانە لە ئاسمانی گوندەكەوە دابارین و نەخشەكەیان شاردەوە ، یەك یەك بەلایدا تێدەپەڕین و زۆر بەیانی ناسیەوە دوا ستونیان ژن و كوڕ و كچی خۆی بو هەمویان بەلایدا تێپەڕێن .

بەو شاڵاوەوە قیژاندی و زنجیرەی وێنەكان لەبەر چاوی ون بون ، ساتێك لەخۆی و دەوروبەری ڕوانی هیچی نەدییەوە ، ئەوسا بە خەم و ژانێكی قوڵەوە ساتێك بە بێدەنگی لە فەزای گوندەكەی ڕوانی وێنەكان دەفڕین و دەبون بە وێنەیەكی تر ، ئەوەش بە یەكجاری توشی جەنجاڵی كرد و بە هەمو تین و هێز و ڕوانینی لە ئاسمان ورد بوەوە ، كۆلارە خەیاڵـیەكانی هەڵـدا بە هەمو لایەكەوە بڵاوی كردنەوە و وێنەكان لە فەزادا دەتوانەوە و جیهان لەبەر چاوی ڕادەخرایەوە ، دوا وێنە تەنیا كەللە سەرێك دەمایەوە بەو خوێناوەوە قفڵی بون دەشارایەوە .

بەو وێنەیەوە پێستێكی نەرم بە جەستەیدا دەهات بۆ جیهانێكی نوێ مۆمیای دەكرد و لە جیهانی ڕاستەقینە دەیگواستەوە بەو بیرەوە ناوچاوانی سڕی :

* ئیرە وڵاتی مەرگە خاكی كەوتنە خوارەوەی جەستەیە .

بەو قسەیەوە هەستا ئەو نوشتەیەی خستە گیرفانیەوە كە شەو نوسیبوی ، ئیتر لە ژورەكەی هاتەدەر ، بە خێرایی بۆ ماڵی پوركە هەنگاوی دەنا كاتێك بەسەر دارە دو پەلكەكەدا سەركەوت پوركە دەرگاكەی لێكردەوە كاتێك لە یەكتری ورد بونەوە بە وێنەی جۆراو جۆرەوە لە ئازاری خۆیان و جیهاندا نوقم دەبون ، كفن پۆش لەسەر لبادەكە دانیشت پوركەش لە بەرامبەریەوە چیچكەی كرد و پیاڵەكانی شت ئەوسا قۆریەكەی لەسەر مقەڵـــیەكە داگرت و چایەكی تێكرد كاتێك لەبەر دەمیدا داینا دڵی پڕ بو :

* من ئیتر حەزم بە مەرگە سۆفی و حەمەتاڵ و تارا مردن ئیتر دوای ئەوان ناتوانم بژیم .

كفن پۆش بیری لە ژیانی دەكردەوە فرمێسك بە چاویدا ڕیزیان بەست بەر لە وشەكانی دابارین :

* پوركە چاوەڕوانی ئەوەین كە خوا لێرەوە عەرشی جیهان هەڵبگیرێتەوە .. هەمو یەك دەرمادمان هەیە كەسێكیش نیە خاوەنمان بێت .

بەو قسەیەوە کلۆیەك شەکری خستە دەمیەوە و چاکەی خواردەوە پورکەش هەستا پریاسکەیەکی هێنا لە بەردەمیدا کردیەوە .

* ئەمە کرمەکێکی خۆمە و ملوانکەیەکی یاقیقە ئەگەر مردم بۆم بکە بە خێر .

لەو ساتەدا گریا ملوانکەکەی ئەمدیو ئەودیو کرد ئەو ساتەی بیرهاتەوە کە نەخشە کردیە ملی :

* پورکە مادام منت لەو نەخۆشیە ڕزگار کرد ئەم ملوانکەیە بۆ تۆ ، ئەوە یادگاری باوکمە لە حەج بۆی هێنام وریابە زۆر گران بەهایە .

بەو بیرەوە وێنەی نەخشەی هێنایەوە بەرچاو ، بە قژە خاوەکەیەوە ئەو ساتەی بیرهاتەوە کە بەبوکی بۆ گوندەکە هات .

چەند ساڵـێك بو بەهۆی شەڕ و نەبونیەوە شایی لە گوندەگەدا نەکرا بو ، ئەو شاییانەش دەکران شتێکیان لە پرسە کەمتر نەبو هەتا دەهۆڵ و زوڕناو گۆرانی دێیەکە بگرێت و هەڵـپەڕکێ دڵی پیر و منداڵ بکاتەوە ، بەمەش خۆشیەك خەڵـکی گرتبوەوە هەموی کەوتبونە سەر خرۆش ، منداڵان بۆنی هەڵـمی مە نجەڵە گەورەکانیان دەکرد و پیاوانیش بۆنیان بە ژنەکانەوە دەکرد و ڕیزەی هەڵـپەڕکێ بە قاچی ژن و پیاوەوە زەوییان دەکوتایەوە و بەرگ و کاڵای ڕەنگا و ڕەنگ پۆشرابو زەرد و سور و سەوز و شین و قاوەیی تێکەڵاو ببون ، دڵـداری گوندەکان هەمو لەو ژوانەدا یەکیان دەگرتەوە و مەلی عەشقیان هەڵـدەفڕی هەر هەمو لە ڕوانینی جوانی بوکەوە زەماوەندێکی نوێیان دەخستە دڵ .

بوکێ تاقە کچی بە ناوبانگی ناوچەکە بو ، هەر کەسێك خاوەن پایە و سەرمایەیەکی باش نەبوایە باوکی وەڵامی نەدەدایەوە ... ساڵانێك بو ناوبانگی جوانی دەرکرد بو ..چەندە چونە داوای بە نائومێدی هاتنەوە ، حەمەلاو دەمێك بو دەیویست داوای بکات باوکی ڕێگر بو ، دەیویست کچێك بهێنێت پەڵــپی نەبێت ، ئەویش تەنیا حەزی لەو بو ، بەو حەزەوە شەو و ڕۆژی سەریەك نا هەتا باوکی مرد ، ئەو پارە و سامانەی لەدوای بەجێما بو بەهۆی ئاسان کردنی کارەکەی یەکڕاست ناردیە داوای چیان داواکرد کردی و زەماوەندێکیشی بۆ کرد ، هەمو گوند و قۆخەکانی دەوروبەری بانگ کرد .

دوای ئەوە ئیتر نەخشە ژاکا ، توشی نەخۆشی هات سك ئێشە و ڕشانەوە و هەمیشە لەژێر جێگەدا کەوتبو ، هەتا پورکە فریای کەوت و دەرمانی بۆ گرتەوە و لەو نەخۆشییە ڕزگاری کرد ، ئەویش ئەو ملوانکەیەی بە یادگاری پێ بەخشی ، لەو ساتەشدا پورکە ئەوەی بیرهاتەوە ، کزە بایەك لە ناوچەوانی داو بەو هێزەوە ملوانکە و کرمەکەکەی خستە پریاسکەکەی دایە دەستی کفن پۆش ، ئەویش نوشتەکەی لـــــە گـــیـــرفـــــانی دەرهێناو بۆی دانا ئەوسا بە زنجیرەی وێنەکانی با وە هەستا بەردەوام لەبەر چاوی شە پۆلیان دەدا :

* خوا تۆڵەی بێ باڵ لە باڵـدار دەکاتەوە .

دێیەکە لەبەر تیشکی خۆردا وێنەی کاژێکی مەرگاوی دەنواند و ڕەنگی کۆتایی بونی دەدایەوە میمکە بە گۆچـــانـــەکـــەی خـــەتی بە زەویەکەدا دەهێنا بە تۆڕی تابوتێکی نەبینەوە خەڵــکەکەی خستبوە گومانی مەرگەوە :

- چۆنم دیوە بە خەو بەو جۆرە حەمکۆڵ مردوە .. هەر زو زانیم دەڕوات و لەو ئەشکەوتەدا دەمرێت حەمکۆڵـی هەژار تۆ تواناى ئەشکەوتت ماوە ؟ ..
- منداڵان هەڵدەبەزینەوە :
- ئەگەر ئەو چەکدارە نەهاتایە لاشەکەیشی گورگ دەیخوارد ،

چەکدارەکە لەبن بانێژەکە چیچکەی کردبو ، جامانەکەی خستبوە ملیەوە و دەمانچەکەیشی لەبەر پشتێنەکەی قایم کردبو ، حەسەن و هۆمەر نان و دۆیان بۆ کۆکردبوەوە و لە ئێسترەکەیان دەبەست ، لەو ساتەدا هەستاو لەگەڵ حەسەن بە دۆڵەکەدا سەرکەوتن ، میمکەش چە پکە ڕێحانەکەی دەستی هەڵـدەمژی و لیی دەڕوانین ، ئەوسا خۆیشی بەرەو ژور کشا ، خەڵــکیش بە دوایەوە هەنگاویان هەڵـهێنایەوە .

گوندەکە لە بێدەنگی و چۆڵــیدا وێنەیەکی ترسناکی گرتبو ، ورد و درشت لەماڵ هاتبونە دەر ، تەنانەت نەرمینیش جاجمەکەی فرێداو دوایان کەوت لەگەڵ تالیم لە دوای میمکەوە ڕێیان دەکرد پورفات و خورشەش بە قسەکردنەوە جوت ببون ، ئەوانیش بە جۆرێك هەنگاویان دەنا لە یەکتریان دەڕوانی وەکو جارێکی تر چاویان بە یەکتری نەکەوێتەوە ..

بەو ڕوانینەشەوە نەرمین لە تالیمی ڕوانی ئەویش فرسەتی لێ هێناو دەستی گوشی بە جۆرێك خوێنەکەی جۆشاند :

* ئازیزەکەم دەترسم بە نەخۆشییەکەت کارەساتێك ببێ و ببێتە جەللادی ڕۆحم و منیش بمرم .

نەرمین ڕەنگی ژاکا بو لەو ساتەی میمکە لاواندبویەوە هێڵی مردن گرتبویەوە ، بۆیەش ئەو ڕۆژە ڕێی شاخی گرت هەتا جارێکی تر تالیم ببینێ و لە گۆڕەکەیدا جارێکی تر وێنەکانی ماچ بکاتەوە .

لە پڕ میمکە هەڵــدێراو کەوتە دەوەنێکەوە ، کتوپڕ هەڵــیان ساندەوە ، خورشە جلەکانی بۆ تەکاند و پورفاتیش دەستی گرت ، لەو ساتەدا تالیم نەرمینی لە باوەشی گرتبو ، لە پاڵ دەوەنێکدا ماچی کرد ، پڕ بە سییەکانی لێوی مژی ئەوسا بەری داو ئەو خۆشیەی دەربڕی :

* ئەوە ناسنامەمە ڕەمزی مەرگ و لە دایك بونەوەم لەو ماچەدا بەرجەستەیە .

بەڕایی خەڵك گەیشتە ئەشکەوتەکە ، چەکدارەکان هاتن بەرەو ڕویان تەرمەکەیان نیشان دان ، ئەوانیش لەسەر پشتی ئێسترەکە دایــــانبەست و بر ناو دێ گەڕانەوە ، هەمو فرمێسك بە چاویانەوە قەتیس مابو ، کەس تواناى گریانی نەبو .

کاتێکیش مردوەکەیان ناشت زەوییەکە لەبەر چاویان بە مەرگەوە ڕەنگاڵە دەبو ، بەو ڕوانینەشەوە هەر کەسە چوە ماڵ و لەناو جێگەدا لێی کەوتن ، تاقە کەسێك کە کاتژمێری دێیەکەی دەخولاندەوە کفن پۆش بو ، لە ئاوێنەی کەفێکی سپییەوە لە مەرگی جیهانی دەڕوانی و لە گۆڕەکەیەوە نهێنی گەردون و بونی خستبوە ناو تۆڕی گومان و ڕاڕاییەکانیەوە یاری لەگەڵ مەرگ و ژیاندا دەکرد .

دەمەو عەسر خورشە و پورفات بە گریان گۆڕستانەکەیان هەژاند ، لەسەر قسنەکە ڕاکشان ، کفن پۆشیش لە گۆڕەکەی داچلــەکی و خۆی بەرزکردەوە کاتێك چوە لایان خورشە بە کوڵ گریا :

* میمکە کچەکەمی خستۆتە سەر لەرزی مەرگ مەگەر مشایەخان فریای کەون .

کفن پۆش لەرزی و دادی جیهانی دەربڕی :

* میمکە کچەکەت و جیهانی خستۆتە گۆڕەوە .

خورشە لەناو هیلاکی و ژان هێزی قسەکردنی نەبو سەری بەسەر کۆشیدا شۆڕکردەوە ئەو شەوەی بیر هاتەوە کەلەسەر جێگە مەچەکی مێردەکەی گرت و باسی نەرمین و تالیمی بۆ کرد ، ئەویش زانی تازە کار لە کار ترازاوە و ترسی مەرگ کچەکەی گرتوە سەری لەفاند ، ئەویش ئەوەی لەگەڵ پورفات باس کردوە و پێك هاتن .

لەو ساتەشدا بەو بیرەوە گریا فرمێسکەکانی خۆڵەکەیان لول دەکرد .

دەنگی کاروانێك ئۆتۆمبێلی سەربازی لەسەر جادەی قیرەوە دەهات ، دەیەها ئۆتۆمبێل و زرێ پۆش تێکەڵاو ببون.. زرمەی تەقینەوەی تۆپ لە گوندەکانی ئەو بەرەوە دەهات .

ساتێك بە دیقەت لێیان ڕوانین و ترسێکی گەورە کەوتە دڵــیانەوە بەو ترسەوە ئەوان بۆ ناو دێ گەڕانەوە و کفنپۆشیش چوەوە ناو گۆڕەکەی بەترسی مەرگی ناکاتی جیهانەوە لێوی کردەوە :

* جیهان کلافەیەکی شێواوە هیچ کەسێك ناتوانێت بیکاتەوە بە تۆوی ئەو گومانە ئەزەلییانەی بون نەبونەوە مێشکمان دەبێتە خۆڵ و تاقە نهێنییەك نازانین .. ئای ... ئای ..

بەو قسەیەوە دەستی ڕاست و چەپ کرد و ڕوی کردە کاروانە سەربــــازییەکـــە کۆلارە خەیاڵــیەکانی هەڵــدا .. یەك یەك و دو دو هەموی دەبردنە ئاسمان و فڕێی دەدانەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە ئەو كاروانەی هەڵـدەگێڕایەوە كەچی دەنگ و گرمەیان زیاتر بەرز دەبووەوە .. ڤروسكەی سەگێكیش ئەو بیرەی پچڕاند و بە ڤیژەوە لە گۆڕەكەی هاتەدەر و بۆ ناو ماڵەكان گەڕایەوە .

ئاوایی شڵـەژابو خەڵـكی لەسەر حەوزی مزگەوت كۆببونەوە و باسی ڕوداوەكانی ولاّتیان دەكرد حەمەسور ڕادیۆكەی خستبوە سەر پایتەخت بلاّو كراوەی سەربازی دەخوێندەوە :

* لەم ڕۆژانەدا نیشتمان بە یەكجاری لە نۆكەری بێگانە پاك دەكرێتەوە .

كفن پۆش بە شڵــەژاویەوە گەیشتە لایان حەمەسوریش نهێنی ڕوداوەكانی جەنگی دەردەخست :

* جەستە وەكو گەلاّی دار كەوتوە جەنگێك لەم خاكەدا بوە لە هیچ ولاّتێكی تردا نەبوە ... ئیتر ئێمەش دەگرێتەوە نابێت جگە لەشار هیچ ئاوەدانی‌یەك ببیٚ هەموی تەخت دەكرێت .

حەسەن مژێكی لە جگەرەكەیدا :

* هــەمو شوێنێك بۆ ئێمــە مــــەرگــە لــە شـــار سەرەو نگوم دەكرێین و لێرە كوشتن ..ناچارین تا مردن لێرەبین .

* هیچ ناچار نین دەڕۆین و تەواو ئەو خەڵـكەش هەموی چوە بۆ شار .. ئیتر كراس سور و سپی ئەودیوی سنور بون كیٚ هەیە فیشەكێك بتەڤێنیٚ :

حەمەسور ڕادیۆكەی كوژاندەوە و بوخچەكەی دا بەكۆڵــیدا :

* ئیتر ڕاستیەكەم پێگوتن من لە شار قسەم زۆر بیست فڕۆكە دار و دیوارمان دەسوتێنێت .

حەمە سور بەو قسەیەوە ڕۆیشت منداڵاّن لە دواوە بۆنی بوخچەكەیان دەكرد بۆنی سێو و پرتەڤاڵ و سەمونیان هەڵـدەمژی و بەو بۆنەوە گێژبون .

لە ساتێكدا ئەو بۆنە دێیەكەی گرتەوە ئەوەش خستییە خەو وەكو زەوی بە ماچی ئاسمانەوە بێزو بكات بەو جۆرە هەتا خۆرهەلاّت بێدەنگییەكەی تۆڤێنەر گوندەكەی گرتەوە ، ئەو كاتەش كفن پۆش ڕچەی بێدەنگی شكاند پاش ئەوەی بەرچایی كرد سابونێكی خستە گیرفانیەوە و بە دۆڵەكەدا هەڵـگەڕا بە بینینی كوللە ڕەنگی تێك دەچو خرۆشی دەكەوتە مێشكی‌یەوە و ئەو ئاماژانەی دەدی كە بە گریان دەرنەدەبڕان بەو شێوەیەش چوە سەر كانیەك جزداشە و دەرپیٚ سپییەكەی شت و لەسەر تاشە بەردێك هەڵــی خستن ئەوسا خۆیشی شت و لەسەر بەردێك دانیشت هەتا جلەكانی لەبەر كردەوە ئەوسا كەوتە سوڕانەوە بەسەر پوش و پەلاّشدا هەنگاوی دەناو بەو وێنە ترسناكانەوە سەر سنگی دەڕنیەوە لە پڕ بەو خرۆشەوە وەستاو وەكو هەیكەلی نەمری جیهان هەردو دەستی ڕاست و چەپ كردەوە .

دوای چێشت هەنگاوێكی درەنگ گەیشتەوە ناو دیٚ ..هەر كە پێی خستەوە ناو ماڵەكان ژنێك كولێرەیەكی بۆ ڕاگرت ئەوسا جامێك دۆشی بۆ هێنا لەسەر بەردێك چیچكەی كرد بەدەم خواردنیانەوە لە دار و دیواری دەڕوانی نوقمی بیركردنەوەیەكی ترسناك ببو .

منداڵاّن بوكە بە بارانەیان دەكرد ... ئەویش ڕوی كردە ئاسمان و پاڕایەوە ئەوسا نیگایەكی تێگرتن .. ئەوانیش چونە بەردەمی ماڵی پوركە هاواریان كرد.. ئەویش وەلاّمی نەدانەوە .. ناچار بەسەر پەیژە دو پەلكەكەیدا سەركەوتن و چونە ژورەوە .

مەرگی پوركە بەسەر دێیەكەوە زەنگۆڵـەی دەدایەوە .. ئەوەش لە كفنی گوماندا دەیخەواندان ..كاتێكیش لە گۆڕستان هاتنەوە خۆیان بە میوانی مەرگ دەزانی و سەرجەم لە ناو جێگەدا لێی كەوتن.. بەو پێیەش دەلەرزین .. باڵــندە و گاو كۆتەڵ و پەلەوەر و ئاژەڵ هەمو ڕەنگی ترسی خەڵـكەكەیان گرتبو.. وەكو هەموی وێنەی ئیزرائیلیان بە ئاسمانی گوندەكەوە دیییٚ .

*****   *****   *****

لورەی گورگ و چەقەڵ لە شاخەکەوە دەهات سەگەلی ئاواییش کەوتنە وەڕین ، کفن پۆش لە کەرویشکە خەوەکەی ڕا پەڕی و چاوی هەڵـگـلـۆفت ساتێك بە بێدەنگی لە پەنجەرەکەوە لە ئاسمانی ڕوانی مانگی چواردە شەوقی دەدایەوە هەوایەکی فێنکیش دەهات بۆنی هەوریکی دەدا ، بەو کزە ساردەوە تەزو بە جەستەیدا دەهات و لەگەڵ پچر پچڕی وێنەکانی بەرچاویدا خەو و ڕاستی شی دەکردەوە :

* فەزا ڕەنگی چەکەرە بڕانی ڕۆحی هەڵـگرتوە.. ئەمڕۆ جەستە دەڕوا و ڕۆح تێکەڵـی با دەبێت .. ڕۆح دەتوێتەوە و جەستە دەژێتەوە .

جەستە بە شالاوی با یەکی گڕاویەوە بەرچاوی دەگرت .. لەگەڵ گڕی فۆتۆناتدا دەتوانەوە و دوکەڵـێـکی ڕەشیان لە دواوە دەردەکرد.. وەکو نەخشەی جەستەکانیان لە شوێنەواری ڕۆحدا بکێشنەوە بەو وێنەیەوە گۆڕەکانی بەسەر کردەوە :

* ڕۆژێك دێت هەمومان ئاهەنگ دەکەین ئێوە و من و ئەوان و سەرۆك كۆمار .. دڵـنـیابن لەوەی کە سەرەتا و کۆتایی ژیان مەرگە مەرگ هەمو ئاسنامەیەکە .

ئەوە ئەو ڕۆژەی بیر هێنایەوە کە لە حەمامێکی شاردا بە ئەفەنیەکی گوت ،کاتێك خۆی دەشت بەردەوام سەیری دەکرد وەکو گاڵـتـەی پێ بکات .. ئەویش جەستەی تەواو چڵـك گرتبوی دوای ئەوەی گەشتێکی لە شارەوە بۆ شاخ کرد و هاتەوە دو هەفتەش دوای ئەوە خۆی نەشتبو .. لەو ساتەشدا لەناو گەرماوەکەدا خۆی دەتلاندەوە کاتژمێرێك لەبەر هەڵـمەکەیدا خۆی خوساند.. ئەوسا چوە بەر دوشەکە ..پاشان لفکە و سابونی لە خۆی دا.. کاتێك خۆی پۆشتە دەکردەوە ئەفەنیەکە بە پێکەنینەوە ڕوی تێکرد :

* خاڵە خەڵـکی کوێی ؟

* گۆڕستان .

* یانی مردویت و هاتویت خۆت بشۆیت .

* بەڵـێ چەند ساتێکی تر دەچمەوە ناو گۆڕەکەم دەمەوێت بەرلەوە چەند ڕاسپاردەیەکی گۆڕستانت بدەمێ کەجێبەجێی بکەیت .

ئەفەنیەکە جەستەی کەوتە لەرزین.. بە پەلە پێلاوەکانی سەرپێ کێشاو لە گەرماوەکە چوە دەر .

لەو ساتەشدا لە ڕوانینی گۆڕەکانەوە ئەو وێنەیەی دەدی وایدەزانی یەکێکە لەو مردوانە بەو بیرە پەرشەوە گەردونی شیدەکردەوە ..

مەرگ شەپۆلێك بو لە منداڵـیەوە گرتبوی هەمیشە بە بینینی گۆڕ سامناکی دەیگرت دەیویست نهێنی ناو گۆڕ بزانێت ، زۆر جار لەسەر گۆڕێك دەوەستا وێنەی مردوەکەی دەخستە بەرچاو و قسەی لەگەڵـدا دەکرد ، دەیویست ژان و ئامانجەکانی ژیانی بزانێت و کفنەکەی پێ دابدرێت .. هەر بەو هیوایەشەوە ئینجیل و تەورات و قورئانی دەخوێندەوە و بەدوای فوەکەی مەسیح و موساوە دەگەڕا کە مردویان زیندو کردۆتەوە ..

ئەو بیرە هەمیشە لە مێشکیدا بو هەتا کاتێکیش بو بە کفن پۆش هەموی لە ڕوانینیدا یەکیانگرتەوە مەرگ بو بەخوێن و جەستەی گرتەوە هەمو شتێکی لە مردندا دەدی و لەکەفی سەرلێوی وەلیەکەوە ژیان و مەرگی ئاوێتە دەکرد .

لەو ساتەشدا ڕەشماڵـی بیرەوەری خەڵوە گرتیەوە .. بیرەوەری ئەو شەوانەی دەدی کە لە ئەشکەوتەکاندا بو بەو بیرەوە شێتی دەیگرت بەسەر جیهاندا دەتەقیەوە .

شەوێك بەو جۆرەی لێ هات لە ئاسمان و زەوی و گەردونی ڕوانی ئەنجامێکی نەدی ناچار سەری خستە سەر ئەژنۆکانی و کەوتە بیرکردنەوە.. چرپە و دەنگی نادیار دەهاتە بەرگوێی وایدەزانی لە تونێلەکانەوە بانگی دەکەن بەوەش تۆڕی گومان جەستەی دە پۆشی .

ئەو شالاوە زۆرجار دەیگرت و توشی ڕاڕایی و شێتی دەهات و دوایی دەهاتەوە سەرخۆی.. بەڵام لەو ساتەدا ترسێك گرتی .. دڵە لەرزەی پێخست خەلیفە بە شەوارەیەکی نەبینەوە ڕا پەڕی و بەو شەوە زەنگەدا کشا و لەبەرچاوی ونبو ، وایزانی بۆ قولایی ئاسمان کێشی دەکەن بەو بیرە ئالۆزەوە مێشکی خرۆشا خەریك بو زراوی بتۆقێت بەو ترسەوە کەوتە نوێژ کردن هەتا سەر لەبەیانی خەلیفەی دیەوە هەر نوێژی دەکرد .

کزە با یەك لە پە نجەرەکەوە بە تیژی کشا و ناوچەوانی تەزاند لەو بیرە پەرشانە دایچڵەکاند ئەوسا چاوی هەڵگلۆفت و ڕوی کردە گۆڕستانەکە ، پاشان لە ئاسمانی ڕوانی .. ساتێك لە بەرز بونەوەی مانگ ورد بوەوە ئەوسا بەرماڵەکەی ڕاخست .

میمکە ساتێك بو بە دەم کڕوزانەوەوە لە دەرگاکەی دەدا.. ئەویش داچڵەکی و بە لەرزەوە دەرگاکەی کردەوە .. ئەویش بەگریە و ورتەوە هاتە ژور یەکڕاست لەسەر لبادەکە دانیشت :

* خەوێکم دیوە.. فریشتە دەهاتنە خوار تۆیان بە زنجیر بەرز کردەوە بۆ ئاسمان .. ئەوسا لافاوێك جیهانی شت و ڕەشەبایەکیش بەهێز زەوی لەرزاند .

قسەکەی تەواو نەکرد گریا ، ئەویش کەوتە دەریایەکی قوڵەوە .

خەوی میمکە ترسی دەخستە دڵیەوە ..چونکە وەکو با یەقوش ناسرابو.. کاتێك خەوی بە عەولەی مێردیەوە دی هەر کە گێڕایەوە دوای ڕۆژێك لە شاخێکەوە کەوتە خوارە وە و مرد ، کوڕەکەیشی بەخەو ناشت ، بەر لەوە مەڕێکی بۆ کرد بە قوربانی ئیتر خولە بە کتوپڕی نەخۆشییەکی گرت و گیانیدا ، دوای ئەوەش بە دیار هۆمەری کوڕەزایەوە دانیشت هەر زو ژنی بۆ هێنا و جیای کردەوە هەتا بەتەنیا لە جیهانی خەودا بژی و کەس سەری لێ تێك نەدات .

لەو ساتەشدا کفن پۆش بەو ترسەوە لیێ دەڕوانی.. ساتێك پاڕایەوە ئەویش هەستا بە جوتە لەژورەکە چونەدەر ، ئەو بۆ ژورەکەی خۆی و ئەمیش بۆ گۆڕستان ، یەکسەر خۆی خستەوە گۆڕەکەی لە دەریای خەوێکی قوڵدا مۆمیا بو .

پەڵەی هەور بەری ئاسمانیان گرتبو ، لەگەڵ سپێدەدا بەشەڕ دەهاتن ئەویش بەجۆرێك خۆی بە خۆڵەکەوە نوساند بو هۆشی بە کۆچی گەلا و پوش و پەلاش نەمابو کەسات بە سات جەستەیان دە پۆشی .

دوای چێشت هەنگاو باران نم نم باری .. با یەکی بەهێزیش هەڵیکرد بۆنێکی تفت و تاڵ لەناو خۆڵە مردوەکەوە دروست دەبو ، زەوی ئاوی هەڵمژی گۆڕەکەش ئاوەچۆڕی دەکرد ، ئەویش هەروەکو خۆی مابووەوە .. لە کاتێکدا جەستەی تەڕبو هەر لە جیهانەکەی خۆیدا بو چاوەڕوانی لافاوێکی سەرتاسەری بو جیهان بشواتەوە ...

هەورە تریشقە و بروسکە بەسەر ناوچەکەدا دەنگ و تیشکیان دەدایەوە لەو ساتەشدا لە ئاواییەوە بەکۆڵ هۆمەریان هێنا ئەو ساتە لە گۆڕەکەی ڕا پەڕی و بە شێواویەوە هاتەدەر .

باران بەهێزتر دایدەکرد سات بە سات پەرەی دەسەند هەمو جەستەیان تەڕببو .. ماوەیەك بو بۆ هۆمەر دە پاڕانەوە ئەویش هەروەکو خۆی بو.. ناچار بۆ ناو دێ گەڕانەوە ...

گوندەکە تەواو شێوا بو هەمو لە هۆمەر کۆ ببونەوە ، ئەویش چاوی بڕیبوە بنمیچەکە .. میمکە پاسی جندۆکەی لەسەر دەکرد ، ئەویش سات بە سات خرا پتر دەبو ، کفن پۆش نوشتەی جندۆکەی بۆ نوسی و ئاوەکەی دەرخوار دا .. ئەوسا بەجێی هێشت و چوە ژورەکەی لە پە نجەرەکەیەوە سەیری جیهانی دەکرد ..گەردونی لە دڵۆپە فرمێسکێکی نەزانراوەوە دەدیەوە و وێنەی جیهان و بون لەلای شێوا.. فەزا ببوە شەپۆلی وێنە .. بەو بیرەوە عارەقەکانی ناوچەوانی سڕی لەگەڵ تەڕی پە نجەکانیدا سەنگی جیهانی مۆرکرد :

* چەند ساڵـــــە خـــــوا جیهانی کردۆتە تاقە گۆڕێکی تەنیایی و تووڕەیە لە بـــــون .

9 (کفن پۆش لەسەر بەرماڵەکەیەوە لەبەر هێزی

سپێدەدا فەزایەکی ناشێوەیی دەردەخست وەك لەگەڵ تەقینەوەی گزنگدا بەرەو جیهانێکی تر بچێت ، ڕوپۆی گوندەکەش وێنەی قەوزەیەکی ناو ئاوی دەنواند ، هەر لەگەڵ گزنگیشدا میمکە تۆوی ترسێکی چاند.. کاتێك بۆ ماڵی هۆمەر سەردەکەوت لەگەڵ ڕاکێشانی فەقیانەکانیدا نیشانەی نەفخی سوری دەکێشا) .

هۆمەر ئەم بەیانیە چاوی هەڵــهێنا بو ، کاتێك میمکەی دی بەرچایی دەکرد.. بە فوەکانی دەمی ئەو شێوا و کەوتە لەرزین و لە پڕ وەکو خۆی لێ هاتەوە ، ئەوەش نیشانەی مەرگی بۆ دەگرتەوە .

ئەو نیشانەیە گوندەکەی گرتەوە ، کفن پۆشیش بە ترسەوە سلاوی نوێژەکەی دایەوە و بەرماڵەکەی پێچایەوە ، لە کاتێکدا پریاسکەکەی پورکەی دایە دەستی حەمەسور بە پرتە پرتەوە تێی گەیاند و دوا وشەی قوت دایەوە و بەرەو گۆڕستانەکە کەوتە ڕێ .. یەکڕاست بەو تەوژم و وێنە جۆرا و جۆرانەوە خۆی خستە ناو گۆڕەکەی ، بە گومانی بای نەفخی سورەوە چاوی لێك نا .

بەخەو مانگ و ئەستێرە و نهێنییەکانی گەردونی دەدی ، وەکو سۆبرمانی مەرگ و ژیان تونێلەکانی ژێر زەوی دەگەڕا و هەوا و ئەستێرەی تاقی دەکردەوە .

دوا سات بومە لەرزەیەك لەو خەوە بێداری کردەوە ، بە دەم قریشکەوە ڕاست بووەوە ، ساتێك لەخۆی ڕوانی نامۆیی گرتی و ڕەگی شێتی لەجەستەیدا سەوز دەبو ، سات بە سات خراپتری لیدەهات ، بەو شاڵاوەوە لە گۆڕەکەی هاتەدەر بەسەر دار و بەرد و بەرزاییدا دەڕۆیشت ، وەکو یەکەم جار بێت چاوی بە سروشت کەوتبێت بەو جۆرە بەرەو شاخەکە بە تیژی هەنگاوی هەڵـدەهێنایەوە .

کلافەیەکی خەیاڵــی بیر و ڕوانینی گرتبو ، دەپچڕاو گرێ دەدرایەوە ، بە فەزاوە تێکەڵاو دەبون و جیا دەبونەوە ، بەو هێزەشەوە لە ناو ئەشکەوتەکەدا خرۆش گرتی هۆشی بەخۆی نەما و لەبەر دەمیدا لەسەر تاشە بەردێك وەستا دەستی ڕاست و چەپ کرد ، ئەوسا ڕوە و خۆرهەڵات و خۆرئاوا وەستا وێنەی گەردونی دەهێنایە بەرچاو هەر لەخولانەوەی ئەستێرەکانەوە هەتا مانگ و ڕۆژ ، ئەوسا دەزولەکانی کردەوە و کۆلارە خەیاڵــیەکانی هەڵـدا ، تیشکی خۆری گرت ، چەندە هێزی دایە بەرخۆی نەیتوانی ڕاییکێشێت ، پاشان کۆلارەیەکی تری بۆ مانگ هەڵـدا ڕایکێشا ، ئەوسا خۆر یەك پلە هاتە خوار و زەوی هەموی لەبەر چاوی سوتا .. کۆلارەکەی جولاند دو پلە بەرزی کردەوە ئەوسا بو بە بەستەڵــۆك ، دەزولەکانی لەدەستی پچڕان و مانگ و خۆریش بە فەزاوە کەوتنە یاری ، لە پڕ لەبەر چاوی تەقینەوە ، بەوەوە قریشکەیەکی بەهێزی کرد لە شاخ و دۆڵ و شیودا دەنگی دایەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە شێتیەك گرتی هۆشی بەخۆی نەما ، لە تیشکی خۆریش بە گومان بو ، وایدەزانی بەردەوام گڕ دەگرێت و دەتەقێتەوە .

هەواش لە بەر چاوی گڕی دەگرت و زەوی دەسوتا ، شەپۆلی بۆسۆ و گڕ لە فەزاوە دەردەکەوت ، هەمو وێنەیەکیان لەبەر چاویدا دەسوتاند ، دەنگیش لە هەمو لایەکەوە دەهاتە بەرگوێ ، وەکو هێزێکی ئۆتۆماتیکی گوێچکەیان خستە ژان بەهەر چوارلادا دەسوڕایەوە .

جارێکی کەش بەو جۆرەی لێ بەسەر هات ، چوار کاتژمێر لە ئەشکەوتەکەدا مایەوە قریشکە و هاواری کرد ، دوایی هاتە سەر ئاوەکە دەست نوێژی گرت و نوێژی دابەست ، ئەوسا هاتەوە سەرخۆی و وێنەکان لە نیگایدا نەمان .

لەو ساتەشدا چوە سەر کانیەکە بەو بیرەوە دەست نوێژی گرت و ڕوی کردە قیبلە ، ماوەیەکی زۆر نوێژی کرد لەگەڵ ورتەکانی لێویدا لەفەزای دەڕوانی ، هەموی لەبەر چاوی دەبون بە ئاماژەی با ی نەفخ ، بەو وێنەیەشەوە سلاوی دایەوە و لە ئەشکەوتەکە هاتەدەر لە ئاسمان و هەور و هەوا و شێ با و باران ورد دەبوەوە ، شاخ و بەرزایی و لوتکەی دەبینییەوە ، بای نەفخ بە بەرچاویدا ڕەنگی دەدایەوە ، وایدەزانی چەند ساتێکی تر جیهان گر دەگرێت و دەپێچرێتەوە ، هەورێکی ماتەم ئاسمانی گرتبو نێر و مێ تەمی تازەیان بە چاوەوە قەتیس مابو ، ماوەیەك بو لە ناشتنی هۆمەر گەڕابونەوە هەمو بە شیوەنی مەرگەوە وەستابون لەو دو مەرەیان دەڕوانی کە بە پەلکە دارەکەوە خوێنیان لێ دەتکا .

کفن پۆش بە بینینی ئەو دیمەنە حەپەسا ، ساتێك لە گوندەکەی ڕوانی مەرگی هۆمەر لەدڵــی گەڕا .. بەو گومانەشەوە چوە ناویانەوە لە کاتێکدا بۆنی عارەق و پەڵە خوێن بەلەشیەوە لوتی دەگرت پێکهاتەی کارەساتێکی گەورەش گرتیەوە ، لەو کاتەش حەمەسور بەشە گۆشتەکەی دایە و ئەو گرێیەی بۆ کردەوە :

* ئەم قوربانییە پارەی میراتیەکەی پورکەیە ، ئەوی تریش لای خۆمە بۆ هاوگوندی خەرج دەکەم ، ئەمڕۆ کۆچ دەکەین دەمانەوێت ......

وشەی کۆچ زار بە زار دەگەڕا.. ورد و درشت دەیانگوتەوە ، منداڵان هەڵــدەبەزینەوە و ژنان بار و بنەیان دەپێچایەوە و پیاوان کەر و وڵاخیان گورج دەکردەوە .. پاش ئەوەی گۆشتەکەش بەشکرا لە هەیوانی ماڵەکانەوە ئاگر کرایەوە بۆنی گۆشتی برژاو دێیەکەی جۆشاند .

داڵەکەر خۆرەیەك بە ئاسمانی گوندەکەدا هات و باڵەکانی ڕاوەشاند ، ئەوسا تیژ تێپەڕی و جارێکی تر گەڕایەوە لەبەر خۆر هەڵاتەوە ون بو ، کفن پۆش بە لەرزەوە لێی دەڕوانی لەوەوە وێنەکانی ناو با ی دەدیەوە ، تیژ تێدەپەڕین و گۆڕە هەتاییەکانیان نیشان دەدایەوە .

بەو وێنەیەوە قاچی ڕاست و چەپ کرد نیشانەی کاول بونی جیهانی دەدی بەو بیرەوە وەکو خاچی مەسیح جەستەی خۆی ڕاگرت .

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە ئەوسا بە دوا وێنەی جیهانەوە تورەیی باران دەستی چەپی داگرت و هی ڕاستی جولاند :

* ئەم گوندە بۆتە هێڵــی سفری مێژو هەمو زیندەوەر و دڕندەیەکی هەستکەر بە کۆتایی دێن و جوگرافیاکەی دەبیننەوە ، ئاماژەکان هەموی ئێرە بەڕەمزی کاول بونی جیهان دەردەخەن .

بەو قسەیەوە بەچوار دەوری خۆیدا خولایەوە ، ئەوسا بە تیژی هەنگاوی هەڵــهێنایەوە و بەناو گوندەکەدا کەوتە سوڕانەوە ، لە دار و دیوار و بەرد و کوچك و کەڵەك ڕادەما ، سەیری کۆچ و باری دەکرد تاقە جارێکیش بیری لە کۆچ نەکردەوە ، بەدەم بینینی خەڵــکەوە یاریەکی شێتانەی دەکرد لەگەڵ ورتە ورتی لێویدا سەر و ژوری دەکرد و دەگەڕایەوە چەقی ماڵەکان .

با یەکی بەهێز لەلای خوارەوە شالاوی هێنا دار و درەختی لەراندەوە و وێنەی چۆڵــی ناو گوندەکەی دەکێشا کە جگە لە تەونەکەی میمکە هیچ شوێنەوارێکی ژیانی تیادا نەمابو ، هەموی پێچرابوەوە ، میمکەش جار جارە لەناو تەژمی خەڵــکەکەوە هەڵــدەگەڕایەوە و لێی دەڕوانی ، دواجار هەناسەیەکی هەڵــکێشاو بە دوای شالاوی خەڵـــکەکەدا ڕۆیشت .

ڕەو لـــە گۆڕستانەکەوە کەوتە سەر ڕێ ، شالاوی ژن و منداڵ و پیاو بە ڕێزەی کەر و وڵاخەوە تێکەلاو بون ، هەمو چاویان بۆ ئاسمان دەکردەوە هەتا لە گۆڕێکی بە کۆمەڵــدا بە جل و بەرگەوە بنێژرێن .

کاروانێك لە ملەی گردەکەی خوارەوە دەرکەوت.. دو وڵاخ و چەند کەسێکی پیادە بون ، ئەوە شلــەژاندنی و لەجێی خۆیانەوە وەستان .

کاتێکیش نزیك بونەوە ناسیاننەوە ماڵی حەمەلاو بون ، کاتێکیش تێکەلاو بون هەمویان کەوتنە گریان ، دەنگیان لە دۆڵ و گرد و شاخەکەدا دەنگی دەدایەوە .

ماوەیەك هەمو گریان کەسێك توانای قسەی نەبو ، هەتا حەمەلاو ناو چاوی سڕی و کۆچی لەمەرگدا بەرجەستە کرد :

* ژیان نە لە شارە و نە لەلادێ ، ئێمە پێویستمان بە مەرگە ، شاریش پڕبوە لە کوشتار ، ئەگەر ئێمە ڕامان نەکردایە بۆ باشور دەبراین و وەکو هەزاران هاو گوندی تر لەوێش زیندە بەچاڵ و شتی ترە .

خەڵـکەکە گریان کفن پۆش ڕوی کردە ئـاسمان و قـاچی ڕاست و چەپ کرد :

* ئێرە پردی خوێن چڕانە هیچ ناسنامەیەك بۆ ئێمە و شار و جیهان نییە جگە لە مردن ، مەرگ ناز ناوی جیهانە ، ئیتر تەنیا فوی نەفخ هاوکێشەکان ڕاست دەکاتەوە ، یەکسانی لە مەرگدایە ، ئەو سۆشیالیزمییەی مارکس دایڕشت لە مەرگدایە .. چونکە یەکسانی تەنیا لە مردندایە .

هالاَوی دەمی ولاَخەکان تێکەڵ بە هەناسەی خەڵـکەکە دەبو دەیخستنە شەپۆلی زەریایەکەوە ، لەگەڵ هێزی بـا کەشدا دەلەرزین وەکو بۆ مەرگ بپاڕێنەوە .

تۆپێك لە دۆڵەکەدا تەقییەوە .. ئەوسا ڕیزە شاخ و لاپاڵ و پێدەشتی گرتەوە پاشان هەموی لە ماڵەکاندا زرمەیان دەهات ، خەڵـکەکە هەموی خۆیان حەشاردا ، دو فڕۆکەی جەنگیش لەلای دەستە ڕاستی گوندەکەوە بە ئـاسماندا دەکشان ، دوای ئەوەی ون بون ئەوانیش هەمو بۆ ئەشکەوتەکە بەڕێکەوتن و بار و بنەیان تیا کردەوە ، تۆپیش یەك بە دوای یەك گوندەکەی دەسوتاند ، تاقە ماڵـێـکی نەما هەموی سوتا ، وەکو ڕەمزی هەرەس هێنانی هەڵــگرتبێت ، پەڵە هەوریش بە ئـاسمانەوە نەخشەی گڕ و بۆسۆی ماڵەکانیان تاریك دەکرد ، بەو شێیە جۆرا و جۆرانەوە بە تێکەڵـی هەناسەوە ورد و درشتی گێژ کردبو ، هەمو بەبێدەنگی لە ئـاسمانیان دەڕوانی و وشەیان لەبیر دەچووەوە .. تەنیا تەقینی پەنجەکانی شەرمن و نەرمین ڕچەی بێدەنگیان دەشکاند و بەتـاسەوە لە یەکتریان دەڕوانی و وێنەی یەکتریان دەخستە دڵەوە و لەگەڵ کزە شێدارەکەدا دەتوانەوە و دروست دەبونەوە هەتـا ببنە جەستە و ڕۆحێك و جارێکی تر لێك جیا نەبنەوە .

ماوەیەك بو ئەو دو دڵە لەیەك دور کەوتبونەوە ، ئەو لەشار و ئەم لەلادێ ڕۆژانە لە بانێژە و هەیوانەوە لە یەکتریان دەڕوانی و بە خەیاڵ بە فەزادا دەفڕین و وەکو جاران باوەشیان بەیەکدا دەکردەوە و گرێیەکانی عەشقیان دەکردەوە و بە شەپۆلی بـا و هەور و شەماڵەوە یەکیان دەدواند ...

هەمو ڕۆژێك دوای چێشت هەنگاو و عەسر وەکو جاری جاران شەرمن دەهاتە لای نەرمین لە بانێژەکەوە ماچی دەکرد وەکو بۆ تاقە ساتێکیش لە یەکتری دور نەکەوتبنەوە زۆر جار بەو جۆرە لە بانێژەکەوە وەکو فریشتە باوەشی بۆ دەگرتەوە :

* شەرمن گیان وەرە کەمێك دەردی دڵی خۆتم بۆ بکەرەوە .. دەزانم دڵـت برینداره چارەنوست سوتا .. بەلاَم عەشق نیشتمانە گەردونە هەر ڕۆژێك دێت بەختەوەر بیت .

ڕۆژێك بەر لەکۆچیان بەو شێوەیە دەمە و عەسر هات بۆ لای لەو ساتەی ماچی کرد گریا ، هەتـا دانیشت هەر گریا ئەوسا فرمێسکەکانی سڕی :

* تەنیا مەرگ بۆ من ماوەتەوە ، ئەوە حەمەتـاڵ بو کوژرا ، لەتۆش جیا دەبمەوە ئیتر سبەینێ بۆ شار کۆچ دەکەین ، ئیتر دەبێت چاوێکم لە گۆڕی عـاشقەکەم و ئەوی ترم لە تۆ بێت ، دەبێت هەمو ڕۆژێك بە بـاڵ بفڕم بۆ ئێرە .

ئەو قسەیە جەرگی نەرمینی خستە ژان ..کتوپڕ چاوی پڕ بو لە ئـاو بەو دەرونەوە دەستی خستە ناو دەستییەوە :

* من هەمیشە بیر لە تۆ دەکەمەوە زامەکانی تۆ دەردی خۆمی لە بیر بردومەتەوە ، بڕوا بکە وام لێ هاتوە ناتوانم تـالیم ماچ بکەم ، حەز دەکەم ژوانی لەگەڵ نەگرم ، چونکە تۆ تەنیایت ، تۆ دڵـدارەکەت مەرگی کرد ئێستاش دەڕۆیت ئیتر من دەمرم ... دەمرم .

شەرمن گریا ، بە کوڵ گریا و وشەکانی بە فرمێسکەوە دابارین :

* دیاره من و تۆ چارەنوسمان بە مەرگ نوسراوە.. ئەوە نهێنییەکە ئیتر هی ئەم گوندەیە وەکو باس دەکرێت یان بەختی خۆمانە .
نەرمین فرمێسکەکانی سڕی دەستی گوشییەوە :
* ئازیز تازە کار لە کار ترازاوە تۆ دەڕۆیت لە شار دڵـــدارێك بگرە بەڵـــکو ئەو زامەت سارێژ بکات .
* زامی حەمە تاڵ هەرگیز ئەوە وەکو خوێن لە لەشمدایە ، هیچ کوڕێك ئەو جێگەیەم بۆ ناگرێتەوە .
لەو ساتانەشدا ئەو وێنانەیان دەدیەوە ، هەردوکیان بەخەیاڵ دەگەیشتنە لای یەك و فەزای ژوانەکانی پێشویان زیندو دەکردەوە .
لەو ساتەشدا بە جۆرێك پەنجەی یەکتریان دەگوشی هەتا بۆ هەتا هەتایە لە یەکتری دانەبڕێن و بەو جۆرەش وەکو ئاسمان و زەوی ماچی یەکیان دەکرد بەو هێزەشەوە نەرمین پەنجەکانی توند دەگوشی :
* لەشار دڵـداریت کردوە چاوەکانت دیارن کوڕە شاریەکی قۆزت کردوە بەدڵـدار دڵـیشت هەر لای شارە .
شەرمن هەناسەیەکی هەڵـــکێشا :
* من هەر بەختم بە مەرگە دڵـداری من دەبێت گوللە باران بکرێن .
* بۆ نا شێ دڵـدارێکی ترت کوژرابێ ؟.
* کوڕێکی زۆر جوان ناوی چیا بو ، ڕۆژانە وەکو خۆر دەیگرتم ، شەویش دەبوە مانگە شەو.
ئیتر وشەکەی تەواو نەکرد گریا ، ئەویش دەستی گوشی :
* کێ کوشتی ناشێ کراس سپی بو بێت .!!
* بەڵـێ لە دوای حەمەتاڵ هەرگیز شو بە کراس سور ناکەم ، ئەوان دڵـداری منیان کوشت ، ئەویش کراسەکەی سپی بو هەر لە حەمەتاڵ دەچو لە ناوەڕاستی شاردا تیرۆریان کرد... کوژرا .
بەو قسەیەوە سەری هەڵـبڕی لە ڕۆشنایی ئەشکەوتەکەوە شەپۆلی شارەکەی دیەوە وێنەی ئەو ساتەی هاتەوە بەرچاو کە هاتە سەربان لە سوچی هەورەبانەکەدا باوەشی پیا کرد :
* ڕۆشنایی ژیانم ئەم شوشە عەترە بگرە تۆ چیت دڵ و مێشکی منت ڕفاندوە ؟.
بەو قسەیەوە ماچی کرد ، شەرمن ترسا ، لەرز جەستەی پێچایەوە ، ئەویش زیاتر لێی نزیك کەوتەوە ماچێکی تری کرد ، ئەویش خۆی لێ ڕا پسکاند :
* چیا با خۆشەویستی لە دەست نەدەین من بەم شتانە ڕازی نیم لکە دارم مەکە .
چیا وەکو شێتی لێهاتبو.. دەیویست بفڕێت ، بۆیەش شێتانە ڕوی تێکرد و دوا نهێنی عەشقی بۆ کردەوە :
* من و تۆ عاشقین و دەبینە هاوسەر ئیتر یا مەرگ دەمانگرێت یان بۆ یەکتری دەبین .. ئیترچی پێویستە شەرم بکەین .
* ئەوە بڕیاری منیشە بەڵام ئەوەش کاتی خۆی .. من لەبەر ئەوە خۆشم دەوێت چونکە شۆڕشگێڕیت و کوڕی هەژاریت.. ئیتر پێویستە بیر بکەیتەوە .
ئەو قسەیە چیای لەرزاند سەری بۆ دانەواند و وشەیەکی تری نەگوت .
ئەو وێنەیە لەوساتەشدا شەرمنی لەرزاند ، لەجێی خۆیەوە لەرزی وگریا ، نەرمین دەستی گوشی و فرمێسکەکانی بۆسڕی ، ئەوسا لە یەکیان ڕوانی هەردوکیان بەزامە سەختەکانیانەوە بێدەنگ بون توانای قسەیان نەما و لە ڕۆشنایی یەکدا دەتوانەوە و زمانێکی خامۆشیان لە نهێنی جیهاندا هەڵـدەکۆڵـی ، سروشتیش بەو زمانەوە بەرجەستە ببو ، زمانێك لە بێدەنگی دا وێنەی کارەساتەکانی مێژوی عەشقیان دەکێشا !!

***** ***** *****

کفن پۆش بە شالآوێکی تۆقێنەرەوە بە خێرایی لە ئەشکەوتەکەوە بۆ گۆڕستان دەکشا لەگەڵ کۆچی خۆرەکەدا سات بە سات زیاتر تۆڕی وێنەکانی جیهان دەیگرت و هێواش دەبووەوە .. کاتێك بەلای ماڵەکاندا ڕابورد لەکەلاوە ڕوخاوەکانی روانی و ئەوەندەی تر ژیان لەبەر چاوی ون بو ، بەو بیرەشەوە یەکراست چوە ناو گۆڕەکەیەوە بەجۆرێك خۆی لەگەڵ خۆڵەکەدا پەیوەستە کرد وەکو نیازی نەبێت جارێکی تر بێتە دەرەوە و چاوەکانی بە یەکجاری لێك بنێت .

هەر لەو ساتەی ئەو گومانە پێچایەوە هۆشی لە بون سڕیەوە مێشك و بیر و ڕوانینی بەو هەستەوە سڕ ببو.. ژیان لەلای دەبوە گەلآیەکی ڕزیو .

چوار کاتژمێر بەو جۆرە لەو خۆڵەدا ڕاکشا .. وەکو بیەوێت گومانەکانی لەو گۆڕەدا ڕەگ دابکوتێت و سەر لە نوێ سەوز ببنەوە .. بەو جۆرەش خەوی لێکەوت.. پاشان بێداری بووەوە بەردەام لە ئاسمانی دەڕوانی و ئەستێرەی دەژمارد .. شینایی ئاسمان لەو تاریکیەدا وێنەی گۆڕێکیان دەدایەوە.. دوایی دەبونەوە بە گەردون ، دەزوللە خەیاڵیەکانی بلاو دەکردەوە بۆ ڕاست و چەپ و باکور و باشور ، شارە خەیاڵییەکەی ختسبوە گۆشەیەکی نەبینەوە .. لە پڕ بە شەپۆلی ئەو خەیاڵەوە خەوت ،

لەو خەوەشدا جیهانی لێ پێچرایەوە .. شەپۆلی ئاو لە خەوەکەیدا هەمو جیهانی گرتبووەوە و بەدەم فرمێسکەوە ڕاپەڕی کتوپڕ هەستایە سەرپێ .. ساتێك لە خۆی و دەور و بەری ڕوانی پاشان سەیری فەزای شاری کرد.. گڵۆپەکانی لە مێشکیدا دەتەقینەوە و لەو تیشکەوە ماڵ بە ماڵ و کۆشك و مزگەوت و بالآخانە و گەڕەك و سەربازخانە و بازاڕ و شەقام و شۆستە و قوتابخانە و بەندینخانەکانی شاری دەدیەوە و لە خوێن هەڵدەکێشرانەوە و شارەکە هەموی نوقمی شەپۆلی خوێناو دەبو ،

بەو وێنەیەوە کۆلارە خەیاڵیەکانی بلاوکردەوە کۆشکە بەرزەکانی ڕاکێشا.. یەك یەك بە بناغەوە لە جوگرافیای شار دەیگوێزانەوە ، ئەوسا سەربازخانەکانی ڕاکێشا بە هەمو ئۆتۆمبێل و زرێ پۆش و خانو و خێمە و تۆپ و کەل و پەلە سەربازییەکانەوە بە حەواوە دەیتەکاندن ، سەربازەکان بەلا یەکدا و چەکەکان بۆ لایەکی تر.. ئەوسا بالآخانەکانی ڕاکێشا و پاشان مزگەوت و کارخانە و ماڵەکان ئەوسا ئەو کۆشکانەی دۆشکا و کاتیۆشایان بە سەرەوە بو.. ئەوانەی هەمو بە ئاسمانەوە فڕێ دایە خوار .. ئەوسا گەڕەکێکی دەگواستەوە بۆ فەزای شارە خەیاڵیەکەی ...

تاریکی باڵی بەسەر گۆڕستانەکەدا کێشا بو.. بێدەنگیش لە ڕوانینی ئەوەوە زمانێکی تایبەتیان بە هەرەسهێنان بەرجەستە کرد بو ، لەگەڵ تاڵە دەزوەکانیدا دەکشان بەو بیرەشەوە پتر تاڵە دەزوی هەڵدا و جەنگێکی خەیاڵی جیهانی هەمو مێشکی گرتەوە.. بە ڕقێکەوە بەندیخانەکەی گرت .. چەند کۆلارەی بۆ هەڵدان .. سەرەتا بە ندییەکانی ڕاکێشا و گواستنیەوە ئەوسا بەندیخانەکەی بەرز کردەوە و لەجێی خۆیدا بە زەویدا کێشایەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە بەندیخانە و سەربازخانەکانی شاری کاول کرد ، ئەوسا شارەکەی گواستەوە ، هەمو کۆشك و ماڵەکان ، تاقە شوێنەوارێکی تیا نەهێشت و گڵۆپەکان کوژانەوە.. ئەوسا گۆڕستانەکانی ڕاکێشا ، گۆڕ بە گۆڕ بە کۆلارەکانیەوە دەهاتن و مردوەکانی بە ئاسمانەوە لەگۆڕی شوشەییدا ڕەنگیان دەدایەوە ، پاش ئەوەی هەمویانی گواستەوە و لە گۆڕستانی شارە وەهمیەکەیدا جێگەی خۆیان دەگرتەوە و مردو و زیندو یەکیان دەگرتەوە .

بەو بیرەوە لە شارەکەی ڕوانی گڵۆپەکانی دەگران و شارێك بو بەبێ سەربازگا بە فەزای ئاسمانەوە سوڕی دەخوارد .. ئەوسا لە شاری ڕوانیەوە هیچ جێگەیەکی ئاوەدانی تیا نەدەدیەوە .

ئیتر ئەوە دوا نیگای بو ڕۆشنایی لەسەر ئاسمانی شار دەکوژایەوە.. ئەو شارە لە ڕوانینیدا تواپەوە ، چەند جار ئەوەی کرد بە هەر چوار دەوردا سوڕایەوە ڕۆشنایی هەتەر دەدا .. تەنیا لە ئاستی فەزای شارەکە کوێر دەبو بەو وێنەیەوە وشك وەستا ،

دەنگێك لە ئاستی شارەكەوە دەهاتە گوێ ئەوە بە یەكجاری جەستەی خستە لەرز و لەوەدا بو خوێناو دایپۆشێت .. سات بە ساتیش پتر بەرەو بۆشایی جیهان پەرەی دەسەند و دەزوە خەیاڵیەكانیشی بەدەم هێزی باوە لە فەزادا ڕادەفرین .

بەو بیرەوە لە جوگرافیای شاری ڕوانییەوە .. وێنەكانی ناو با كوژابونەوە ولەگەڵ زەمەن و مێژویدا كۆچیان كرد بو.. هیچ شوێنەوارێك لە دوای گۆڕینی نەخشەكەیەوە نەما بووەوە ، جگە لە شالاوێكی خوێناوی كە سات بە سات جەستەی شاخ و كێو و گردی دەگرتەوە و هەڵدەكشا ...

ماوەیەك بەو جۆرە قوڵایی چاوی تێبڕی هیچ شتێكی نەدەدیەوە نە كارەبا و كۆشك و كارخانە و نە ماڵ و درەخت و گەرەك ، وایدەزانی كوێر بوە.. ڕوی وەرگێڕا دەشت و شاخی دەدی تەنیا لەئاستی شارەكە ڕۆشنایی دەپۆشرا.. نوقمی شەپۆلی خوێناو دەبون ، بەو دیمەنەشەوە دەزولە خەیاڵیەكانی هەڵداو كۆلارەكانی بۆ جوگرافیای شارە نوێیەكە هەڵدا ، ئەویش بەدەم گێژەنگی باوە دەسوڕایەوە بۆ نیشتمانێك دەگەڕا تیایدا نیشتەجێ ببێت ، بەو ڕوانینەوە كۆلارەكانی گرتە مەریخ و مانگ و زوحەل تاقە جێگەیەكی نەدییەوە بۆ نەخشەی شارەكەی ، ئەو گەردەلولە مێشكی گرت هەمو وێنەیەكی بەسەر یەكدا گێژداو بەیەكجاری ڕوانینیان گۆڕی ، بەو ژانەوە پڕ بە گۆڕستانەكە قیژەی كرد ، دەزوەكان بە نیگا و بیر و هەستییەوە تێكەلاو دەبون ئەوسا هەموی هەڵدا بۆ جیهان و وڵات و شارەكانی دەگرت و هەڵی دەگێڕانەوە .

ماوەیەك بە خەیاڵ ئەوەی كرد ئەمەریكا و ڕوسیا و چین و فەرەنسا و وڵاتانی تری هەڵگێرایەوە ، شارە وەهمیەكەیشی لەگەڵ جیهاندا بە فەزاوە دەخولایەوە ، لەپڕ دەنگێك هاتە بەرگوێ بەتیژی وەكو بای نەفخ.. هەستی كرد زەوی دەلەرێتەوە و ئاسمان لول دەبێت ، بەو ترسەوە لە گۆڕەكەی هاتەدەر .. گزنگ بەسەر كەلاوەكاندا دەتەقییەوە كفن پۆشیش بە قریشكەوە لە گۆڕستانەكەوە تیژ تێپەڕی و دەنگی خستە دیوارە ڕوخاوەكانەوە و بۆ ئەشكەوتەكە هەڵگەڕایەوە .. جار جارەش ئاوڕی دەدایەوە و لە شاری دەڕوانی جگە لەو شالاوە خوێناوییە هیچی تری تیا نەدەدیەوە ، دوا جار بە قین و حەژمەتێكی گەورەوە هەنگاوی ناو جارێكی تر نەوەستایەوە هەتا دیمەنی ئەو شارە ببینێ .ئاگرێك لە بەردەمی ئەشكەوتەكەدا كرا بووەوە.. خەڵكەكە بە دیاریەوە كزۆڵەیان كرد بو ، ئەویش چوە ناویانەوە و لەسەر بەردێك دانیشت و دۆلكەیەك چاو ناوساجییەكیان لەبەر دەمیدا دانا و بەردەوامیش لێیان دەڕوانی ، ئەویش لەگەڵ جوینی پاروەكانیدا تۆڕی وێنەكانی دەدیەوە و جوگرافیای دو شار ڕوانینیان كۆنترۆڵ كردبو .. بەبێ هۆشی لێوی دەجولاند و گوێ بۆ با یەكی بەهێز دەزرنگایەوە ، لەگەڵ دوا قومی چاكەشدا شارە نوێیەكەی دەدی ..خاكێكی بێ ناو نیشانی دۆزیبووەوە شەپۆلی با ش بە تیژی دەكشا و گرێكی لێ دەبووەوە وەكو تەقینەوەی فۆتۆنات لە مێشكیدا ڕەنگیان دەدایەوە .

بەو وێنەیەوە سەری خستە سەر بەردێك ڕاكشا ، بەدەم گڕی ئەو شالاوەوە هەستی كرد جەستەی لەگەڵ پارچەكانی تری گەردوندا دەتەقێتەوە بەو هێزەوە جەستەی خاو بووەوە و خەوت .

بێدەنگی ئەشكەوتەكەی گرتبووەوە وەكو سروشت بۆ چركەیەك پشو بدات چەند دەنگێك لە بنار و لوتكەوە وەكو پیانۆی سەربازی دەهات.. خەڵكەكەش بەو ترسەوە هەناسەیان هەڵدەمژی و خۆیان لەبەر هەتاوەكەدا هەڵخست بو.. زۆریان كراسەكانیان داكەندبو ئەسپێیان دەدۆزی ... زۆریش لەسەر بەرد ڕاكشا بون و لەزمانی بێدەنگیدا خۆیان دەناشت ، تاقە دەنگێك لە قوڵایی ئەشكەوتەكەوە دەهات وەكو هەناسەی پەپولە ، تالیم بەسەر سنگی نەرمیندا پەخشی دەكردەوە و پەنجەی دەگوشی لە پڕ خۆی وەرچەرخاند و ماچێكی كرد ، ئەوسا مەمكی گوشی ئەویش بێزار بو گریا ، بەجۆرێك وەوكو لە كفن پێچرا بێت و نەیەوێت جەستەی بژاكێ تیشكی چاوی بڕیبوە حەوا ڕوانینی بۆ گۆڕستانە هەتاییەكان هەتەر دەدا .

دو ڕۆژ بو ئەو بیرە گرتبوی لەرز جەستەی دەگرت و دڵی دەگوشرا عەشق وەكو دەزوللە لە قوڕگی دەئالان و پرخە پرخیان پێدەخست و خوێنەكەی دەگوشرا و هیچ هۆشێكی بەخۆی نەما بو.. لەخەویشدا ڕادەچڵەكێ و دەلەرزی .. لە ڕوانینەكانی میمكەشەوە دەستی نابینا ببوە ئەفسانە و وایدەزانی قوڕگیان گرتوە و ها ئێستا ها ساتێكی تر گیانی دەكێشن.. هەر

بۆیەش هیچ چێژێکی نەما بو .. ئەو جەستەیەی جاران نەبو بە پەنجەیەك بخرۆشێت و مەمکەکانی گڕ بگرێت و بۆ ئاسمان بشنێتەوە ... زۆر جار تالیمی دەگرتە باوەش تەپ و تلی پێدەدا .. سنگی دەگوشی.. دەمی دەخستە ناو دەمی دەیمژی بە هەناسەکانی ئەوسا ماچی دەکرد.. دەم و چاوی دەلستەوە .. گەندە موەکانی دەخستە دەمیەوە و پێستەکەی بە زمانی دەشت ، لەو ساتانەی کە مەمکی دەکەوتە بەر دەستی یەکڕاست دەرپێیەکەی تەڕ دەبو ، تامێك بێخی ددانی دەگرت ئەوسا دەچوە سەر سنگی توند خۆی پێوە دەگوشی .

مانگێك لەوە بەر بەو جۆرە لەیەك ئالاّن.. دوای قوقەی کەڵەشێر لە ژێرخانەکدا یەکیان گرت ، دەمیان خستەناو دەمی یەك ، بە قولاّیی سینەی یەکیان دەمژی ، نەرمین هاری گرتبوی بەجۆرێك بەخۆیەوە دەگوشی پەراسوی دەکەوتە ژان ، ئەویش جۆشی سەند بو دەرپێیەکەی داکەند ، ئەوسا بەنە خوێنەکەی خۆیشی کردەوە، نەرمین بەردەوام ماچی دەکرد ، ئەویش ئەژنۆی پیۆ هەڵبڕی چوە ناو لنگی ، ئەویش سڕ ببو بە هەردو دەستی سنگ و پشتی دەگرت سەری لە دەمی نزیك دەکردەوە ، ئەویش خۆی بە ناو ڕانیدا توند کرد ، لەو ساتەدا نەرمین قیژاندی کتو پڕ چوە دواوە و دەرپێکەی لە پیۆ کردەوە :

* چی بو کەمێکی ما بو ئابڕوم ببەیت ؟..تالیم چۆن دەبێت وابکەیت ؟.

چەند جاری تر بەو جۆرە تێك ئالاّن جەستەیان سڕ دەبو بەشەکەتی لێك جیادەبونەوە ..دوایی جوت دەبونەوە ، کەچی لەو ساتەدا نەرمین هەمو چێژێکی تێکەڵی مەرگ ببو ، بەو گریانەش دڵی تالیمی داخورپاند ، ئەویش کتوپڕ خۆی وەرگێڕاو لە کاتێکدا فرمێسکی دەڕشت قژی بۆ هەڵدایەوە بە دڵۆپێك کوڵمی تەڕ کردو سەری بەرز کردەوە ، جارێکی تر لێی ڕوانی وایدەزانی لەو تنۆکەیەوە جارێکی تر عەشق لەسەر سنگی سەوز دەبێتەوە و مەرگ لەو جەستەیە دور دەکەوێتەوە .

ئەو وێنەیە لە نیگایدا شەوقی دەدایەوە ، بەو ڕوانینە شەوە نیگایان لە یەکتری دەبڕی و سات بە ساتیش لەبەر چاویان پەرەی دەسەند و دەبوە شەپۆلێکی گەورە و خۆیان تیادا دەشتەوە و تاڵ دەزوەکانی عەشقیان جارێکی تر لە درەختێکی نەمریدا سەوز دەکردەوە ، بەو شێوەیەش پەنجەی یەکیان گوشی و ڕوانینیان پەرەی سەند.. لەگەڵ شەپۆلەکانی فەزادا تێکەلاّو دەبون گوند و جیهان بەو دڵۆپەیەوە دەشۆرایەوە و سەر لەنویۆ دروست دەبوەوە ... !!

****

10

(ئەم چرکەیە مەرگ شالاّوی ئاو یّکە خویّن بەهاو ڕەنگی شیّواندوە و نیشتمانی بونی پیّك هیّناوە)

کفن پۆش بەو قسەیەوە تیژ تیّپەڕی بە شەپۆلە نادیارەکانی ڕوانینەوە فەزای دەبڕی و دەیویست بەناو نهیّنییەکانی بوندا بفڕیّت.. تالّ دەزوە خەیالّـیەکانی بە ئاسماندا پەرش ببونەوە .. تالّەکان لە دەستی دەپچڕان و یەکیان دەگرتەوە.. ون دەبون و دەردەکەوتنەوە .

دەشت و کیّو شیو و دۆلّ و لوتکە و شاخ و دار و بەرد و درەخت بنجگ و سەوزایی و دەوەن و با و هەناسەی بە گرژی دەبینیەوە ، لە خۆر هەلاّت و خۆر ئاوا و باشور و باکور و ڕاست و چەپ و سەر و خوار ویّنەی شەپۆلیّکی خویّناوی دەهاتە بەرچاو ، تەزوی (با) یەکەش وەکو شمشیّریّکی تیژ دیاری دەدا کە سات بە سات ڕوانینەکانی بگریّت و دەزوللە خەیالّـیەکانی بپچڕیّنیّت ..

هەر لەگەلّ هەلّـهاتنی خۆرەوە ئەو تەوژمە گرتی ، لە ژیّر شالاّوی کەشە هەورەکانەوە دەردەکەوت و دەدرەوشایەوە و ڕوانینەکانی تەلّخ دەکرد ماوەیەك جەنگی خەیالّی کرد بە دەزوللەی کۆلارەکان فەزای پشکنی و ویّنەکانی ڕاکیّشا کەچی سات بە سات پتر دەئالّـۆزکان و لەگەلّ یاری خۆر و هەور و با دا تیّکەلاّو دەبون ،

بەو دیمەنە دەستی ڕاست و چەپ کرد ویّنەی شارە خەیالّـیەکەی دەدیەوە گلّـۆپەکانی هەلّـدەکران و دەکوژانەوە و بەرەو فەزایەکی نا شیّوەیی لە شەپۆلەکانی با یا دەسوڕایەوە و هەتا خالّـیّك بدۆزیّتەوە .

بەو ویّنەیەوە خۆی وەرچەرخاند لە شارەکەی ڕوانیەوە تەنیا تەوژمیّکی خویّناوی دەردەخست لە ئاسمان و سەر و ژور و ڕاست و چەپیەوە سور ببو.. بە جۆریّك با کەشی بە سوری دەدی وەکو کەفی تیّزاب بە خویّنەوە هەلّـدەکفاو شاخ و کیّو و گرد و بەرزایی دادەپۆشی .. ئەوەش تیّکەلاّو بونی هەر چوار ڕەنگە فیزیاییەکە بون لەلای و لە بنەمای زانستی تەقینەوەی فۆتۆناتدا بای نەفخی بەسەر فەزاوە دەبینیەوە ، بەو ڕوانینەوە بە تیژی هەنگاوی هەلّـهیّنایەوە بە بیریّك کە چەند ساتیّکی تر جیهان بتەقیّنیّتەوە .

هەر لەگەلّ گزنگەوە ئەو شالاّوە گرتی و تواناى نەما بۆ تاقە ساتیّکیش دابنیشیّت و بە تەنیا بەسەر میلی کاتژمیّری ساتە وەختەوە دەسوڕایەوە وەکو سروشت لە ڕوانینیدا سفر بو بیّت .

بەردیّك لە شاخەکەوە تل بوەوە هات و داریّکی ڕماند ، لەو ساتەی بو بە دو پارچە یەکیان هەلّبەزیەوە و هەتا ناو کەلاوەکان تلی دا.. ئەوساش وەکو هەیکەل لە دیّیەکەدا گیرسایەوە .

کفن پۆش ساتیّك سەیری کرد گویّی بە دەنگیّکی نادیار دەزرنگایەوە.. وای دەزانی ڕاپۆرتی جیهانی پیّشکەش دەکەن ، ساتیّك لە قولاّیی فەزای ڕوانی دەنگەکە وەکو مۆسیقا خرۆشاندی چەندە گویێ هەلّـخست لە بنار و لوتکەی ڕوانی شوان و ڕیّبواریّکی نەدی بەو داخەوە بە پیێ لەقە دار و بەرد و خاك و خۆلّی دەکوتیەوە ، ئەشکەوت و ئەستیّلّ و کانیاو و دەشت و دەر و کەلاوەکانی گوندەکە گەڕا ، تەنیا دەزگای تەونەکەی میمکە بە سوتاوی وەکو لە خاچ دانەوەی مەسیح باوەشیان بۆ ئەو و جیهان دەگرتەوە.

بەو دیمەنەوە ئەوەندەی تر ڕوانینی شیّوا وای دەزانی تەونەکە دەبیّتە گڕیّك یا پارچە کفنیّکی گشتی بۆ عالەم ، لەو نیگایەشەوە ئیّستا و سەرەتای بەیەکەوە گریێ دایەوە و بە تالّە دەزوەکانیەوە زەمەنیّکی لە پشت زەمەنی ڕوداوەکانەوە دەدییەوە ... ئەو ڕەنگالّەیەی لە شاخ و کیّو و گرد و لوتکە و بنارەوە دەدییەوە وای دەزانی گڕیّك هەوا دەسوتیّنیّت بەو بیرەوە

کۆلارەکان لە نیگایدا تێکەلاّو دەبون و جوگرافیای جیهانیان دەگۆڕی فەزایەکی ناشێوەییان بۆ دەرەخساند ، لەگەڵ چرپەی هەناسەکانیدا شە پۆلی فڕین جەستەی دەگرتەوە .

ماوەیەك بەو جۆرە دەست و قاچی ڕاوەشاند ئەوسا چوە سەر بەردێك هەردو دەستی کردەوە و سنگی دەرپەڕاند هەناسەیشی بە دەزوی ڕوانینەوە تێکەڵی شە پۆلی با دەبو .

فڕین بەشێك بو لە ئەندێشەکانی ژیانی و کرۆکی گومان و ڕاڕاییەکەیان دەردەخست .. بەو تۆڕانەوە دەیویست بفڕێت و قولاّیی ئاسمان بگەڕێت هەتا کلیلی تونێلە ونەکانی فەزا و زەوی و زەریا بدۆزێتەوە.

زۆر جار بەو جۆرە خۆی تاقیکردەوە بە خەیاڵ بە شە پۆلەکاندا دەفڕی .. کەچی هەر لە پڕ دەزوەکانی تێك دەئالاّن و فەزای لەلا قفڵ دەبو .

جارێك چوە سەر لوتکەی شاخەکە دەزوە خەیاڵــیەکانی گرتە مانگ .. ویستی بەوەوە هەڵــبکشێت.. چەندە قاچی بەرز کردەوە و دەستی جولاّند لە پڕ دەزوەکە پچڕاو لەجێگەی خۆیدا کەوت و خوێناوی بو.. بەوە ئەو خەیاڵەی پچڕا .

لەو ساتەشدا دەیویست بە باڵــێکی ئەفسانییەوە بۆ هەسارەیەکی تر بفڕێت و جوگرافیای شارە خەیاڵـــییەکەی تیا نیشتەجێ بکات .

ماوەیەك بەو جۆرە مایەوە هیچ ڕێگەیەکی لە بوندا نەدییەوە بەوەوە شالاّوێکی تۆقێنەر گرتی چاوی نوقاند و بەدوا هەناسەی بونەوە لێوی جولاّند :

* شیرازەی گەردون پچڕاوە ساتە وەختی ئەوەیە جیهان بپێچرێتەوە .. چونکە ئێستا تەنیا جێگەی کۆترێکی تیایە ڕایەڵەکانی بون نادیارن ئەستێرە ناسێك نیە کلاّفەی گەردون شی بکاتەوە .

ساتێك لەجێی خۆیەوە لە فەزای ڕوانی فۆتۆنات لەبەر چاوی گریان دەگرت بەو ترسەوە قاچی هەڵــهێنایەوە وای دەزانی دەکەوێتە ناو گۆمی تێزابەوە .. هەستی بە شالاّو ی گڕ و خوێن دەکرد زەوی داپۆشێت.. تەنیا گۆڕستانەکە لە ڕوانینیدا مایەوە ، بە پەلە کەوتە ڕۆیشتن هەتا ناو گۆڕکەی نەوەستایەوە .. ئەو کاتەش خۆی بە خۆڵەکەیەوە پەیوەستە کرد.. بە تۆڕی ئەندێشەکانیەوە خەوی لێکەوت .

گۆڕستان بزەیەکی ساردی دەبەخشی و گەلاّی دارەکان ڕادەفڕین و بە خەوش و خۆڵەوە بۆ ناو گۆڕەکەی دەخزین و لــــەسەر جەستەی دەنیشتنەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا دانەچڵەکی و لە خەوێکی قوڵــدا سەرگەرم ببو ، خەوی بە کەوتنە خوارەوەی ئەستێرە و مانگ و ڕۆژەوە دەبینی زەویش تەنیا زەریایەك بو لە خوێناو ، بەو شالاّوەوە جەستەشی دەتوایەوە و وەکو ساروخێك فەزا و جیهانی دەبڕی .. دوایی خۆی لێ بو بە باڵــندەیەکی تیژ ڕەو دەنوکی لە زەریای خوێن وەردەدا ، تاقە ڕەشاییەکی لەسەر زەوی نەدەدیەوە ناچار بە فەزاوە نیشتمانێکی پێك هێنا ، لە پڕ گەردون لەبەر چاوی بو بە بەستەڵەك ، هەوا بەستی ، تواناى هیچ جوڵەیەکی نەما ، بەو شالاّوەوە بە قریشکەوە ڕا پەڕی ساتێ بەدەم لەرزەوە لە خۆی و دەور و بەری ڕوانی هـــــەردو باڵــی کردەوە وەکو بیەوێت بفڕێت لە وێنە و دیمەنی خەوەکەی ورد دەبوەوە ، لە پڕ بەرە و ڕۆژئاوا ڕوی وەرگێڕا بە پە نجەی وێنەی سەرە و ژێر بونی زەوی دەکێشا .

ماوەیەك بە خەیاڵ ئەوەی کرد ، ئەوسا کۆلارەکانی بە فەزا دا بلاّو کردەوە وێنەکانی ڕادەکێشا و تێکەلاّو دەبونەوە ، لە پڕ هەموی تێك ئالاّ ، بەوەوە قریشکاندی و لە گۆڕەکەی هاتە دەر ، لەگەڵ چەند هەنگاوێکدا لەجێی خۆیدا کەوت .

لە ئەشکەوتەکەوە بەکۆڵ نەرمین یان هێنا لەسەر قسنەکە ڕایانکێشا ، کفن پۆشیش چاوی هەڵــهێنا بە حە پەساوییەوە سەیری کردن ، دەزوە خەیاڵـــیەکانیشی وەکو خۆیان بە فەزادا دەخولانەوە .

کەشە هەور لە ئاسمانەوە یەکیان دەگرتەوە ، با یەکی بەهێزیش بە کزەیەکی ساردەوە گۆڕستانەکەی گێژ دەدا ، ئەوانیش چاویان بڕیبوە قولآیی جیهان و بۆ نەرمین دەپاڕانەوە ، ئەویش لە پالْ قسنەکەدا کروشکەی کرد بو.. بە ئاشکرا ڕەنگی مرد ن لە چاوەکانیەوە دەبینرایەوە .

ئەوە لەلای هەمویان ئاشکرا بو هەر لەو ساتەی میمکە تۆڕی کفنی بۆ چنی و ئاوی زمزمی کرد بەدەمیەوە ئەوەی دەرخست :

* ئەو ئاوە بخۆرەوە ئیتر چاو لە نابینا بتۆرێنە با مەملەکەتێك بە مەرگت کوێر نەبێتەوە .

بەو تۆڕەوە لاواندییەوە ئەوەش لەو ساتەدا لەبەر چاویان دوبارە دەبوەوە .. بەو هێزەوە لێیان دەڕوانی چونکە میمکە ڕەملی مەرگی بۆ گرتبوەوە.. لەو ساتەشدا بەو بیرەوە دەلەرزین .. ئەویش لەسەر قسنەکە سات بە سات خرا پتر دەبو.. ناچار بە کۆلْ بۆ ئەشکەوتەکە سەریان خستەوە .

کفن پۆش لە سێبەری ڕۆیشتنەکەیانەوە گەلاّی گومان دەیگرتەوە ، لە تاوا بەرە و ژور بەلای چەپدا ڕۆیشت ، گێژەلْـوکەیەك لە مێشکیدا هەلْـیدەکرد چیا و دەشت و شاخی بەسەریەکدا دەڕوخاند بەو وێنەیەوە وەستاو فەزای خوێندەوە :

* هەمو ڕەمزەکانی جیهان واتای با یەکیان تێدایە کە جارێکی تر جیهان لە بۆگەناو پاکژ بکاتەوە .

حەسەن و تالیم گوێدرێژێکیان پێش خۆیان دا بو ... بەبێ دەنگی ڕێگەیان دەبڕی ئەویش ماچی کردن و دلْـــی پڕبو :

* هەمو دەروازەیەك لە ئێمە داخراوە تەنیا ئەو فوە نەبێت کە خوا دەیکات بە گەردوندا هەمومان بە یەکسانی لە سۆشیالیزمی مەرگدا سەر دەنێینەوە ... من و تۆ و سەرەك کۆمار .

دو هەلیکۆپتەر لە ڕۆژهەلاّتەوە بۆمبایان دەتەقاندەوە دەنگی تۆپیش لەدور و نزیکەوە دەهات ، ساتێك بە وردی لێیان ڕوانین هەتا بەرە و باشور گەڕانەوە ئەوانیش لە یەکتر جیا بونەوە .

کفن پۆش کاتێك لێیان جیا بوەوە دەلەرزی ، ئەوانیش گریانێك گرتبونی لەبەر چاوی کفن پۆشدا دەبون بە بورکان ، لە چارەنوسی نەرمینەوە دەیزانی تالیمیش دەمرێت ، ئەوەشی لە ناوچەوانی حەسەنەوە دەخوێندەوە ، دەیزانی ئەو مەترسییەی هەیە ، هەرچەندە دو سالْ لەو گەورەتر بو.. کەچی تا ئەو ساتە دلْـداریێکی نەبو ، تەنیا ئاواتی ئەوە بو تالیم شاییەکەی بکات توشی کارەسات نەیەت .

کفن پۆش بەو بیرەوە قاچی لە بەردێك گیراو کەوت ، پاش ئەوەی ڕاست بوەوە جارێکی تر لێی ڕوانینەوە ئەوسا لەسەر بەردێك دانیشت و ڕوی کردە شار .

ساتێك بە قولّی لە ئاسمانی شاری ڕوانی جگە لەو شێیە خوێناوییە هیچ شوێنەوارێکی تری تیا نەدەدیەوە ، ماوەیەك مێشکی گوشی هیچ بیرەوەریەکی لەو شارەدا بیر نەهاتەوە ، بەندیخانە و قوتابخانە و بازاڕ هەموی لەبەر چاوی ببونە جوگرافیای خوێن ، بەوەوە تەنیا گڕێك لە دەزوی کۆلارەکانیەوە لەسەر شێی خوێناو بەرز دەبوەوە ئەوەشی بەو ئاگرە دەزانی کە لە دوەم نەفخدا گەردون دەتەقێنێتەوە ، ئەو شێیە چەند سالْـێك بو گرتبوی هەر لەو ساتەی لە بەندیخانە هاتەدەر لە ڕوانینی سروشتەوە بەدوای تەرمی کوڕەکانیەوە لەسەر ئاسمانی شار دەبونە هێلکەیەکی ئاوێتەیی ، ئەو هێلّە لە تیشکی گلْـۆپی پزیشکەکەوە گرتی هەتا دواسات ئەو پۆپەشمینە خوێناوییە لە گوندەکەدا پێچایەوە ڕۆژ بە ڕۆژ پەرەی دەسەند .

ماوەیەك وەکو بالْـدار بە دوای ئەو تۆڕەدا دەگەڕا نەیتوانی بیدۆزێتەوە ، ناچار هاتەوە لە فەزای گۆڕەکەیەوە بۆ جەنگێکی جیهانی لەو گوندەوە خۆی ئامادە کرد ، هەتا تەونی گومانەکانی بە گەرداوەکانی قفلْ بونی جیهانەوە شارەکەی لێکرد بەو شە پۆلە و هیچی تر..

لەو ساتەشدا بەوەوە خرۆشا و ویستی بفڕێت .بەو هێزەوە بۆ ئەشکەوتەکە هەنگاوی دەنا.. کاتێك چوە ناو خەلْـکەکە هەمویان حەپەسا بون ، ئەویش لەسەر بەردێك کروشکەی کرد سەری خستە سەر ئەژنۆکانی لە پڕێکدا ڕاپەڕی و لەرز

جەستەی گرتەوە بەو وزەیەوە لەوانی ڕوانی و گڤەی بای نەفخ بە گوێچکەیدا دەهات .. بەو بیرەوە لە بەردەمی ئەشکەوتەکەدا وەستا .. دەستی ڕاست و چەپ کرد و گوێی هەڵخست.. ئەوانیش سەیریان دەکرد و دەلەرزین و زمانیان لەگۆ کەوتبو شاخ و کێو و گوند و ئەشکەوتیش لەو بێدەنگیەدا لەبەر پشویەکی مەرگاوی نەبیندا دەلەرزین و ڕەنگی کۆتایی ژیانیان دەدایەوە زمان لە بێزمانی دروست دەبووەوە !!

*****   *****   *****

دیمەنێکی تۆقێنەر بەسەر گوندەکەدا پەخش دەبووەوە وێنەی گۆڕێکی وێڵی دەکێشا ، بەدەم کزەیەکی ساردەوە وەکو مۆسیقای مەرگ بە مێشکیدا دەهات .

هەر لەگەڵ گزنگەوە ئەو وێنەیە لە کەلاوە سوتاوەکانەوە دەردەکەوت ، لەگەڵ هەور و کزەی با وە وێنەیەکی ئەفسانەییان بەسەر ناوچەکەدا بڵاو دەکردەوە .

کفن پۆش لەو ساتەی چاوی هەڵـهێنا بو نیگای بەو تاڵە دەزوانەوە دەئاڵـۆسکا ، هەر لە تاڵە دەزوی جاجمەکەیەوە ئەو وێنـــانەی دەدی تەنانەت لە ڕوانینی فەزا و سروشتەوە ..لە پڕێکیشدا هەموی لەلای تواپەوە ، دەزوەکانیش بە ئاسمانەوە پچڕان ئیتر بەقریشکە کەوتە خولانەوە .

ئەو ڤیژەیە لە گۆڕەکەشدا گرتیەوە ، ئەوسا چاوی بڕییە شارەکە هیچ وێنەیەکی تیا نەدیەوە ، شەپۆلی خوێناویش دەکشایە ناوی .. بۆیە لەناو گۆڕەکەی بە قریشکەوە هاتەدەر و گۆڕەکەی لەبەرچاو کەوت ، بەو بیرەوە خولایەوە ڕەگی شێتی گرتی و کەوتەوە سەر قریشکە بەو هێزەوە بۆ ئەشکەوتەکە سەرکەوتەوە .

لەو ساتەشدا ئەو قریشکانە گرتیانەوە دەزوەکانی پچڕان و نەخشەی کەوتنە خوارەوەی جیهانی لێ تێک چو ، لە تاوا دەستی ڕاست و چەپ کرد و پەنجەکانی جوڵاند ویستی بفڕێت .

حەپەی سەگەڵ لەناو کەلاوەکانەوە تێکەڵاوی دەنگی دڕەندەی شاخەکە دەبو ، لەگەڵ ژاوە ژاو و دەنگی ئەشکەوتەکەشدا ئاوێتە دەبون و لە دۆڵەکەدا دەبونەوە بە دەنگی مەرگ و لەگەڵ جوڵەکانی کفن پۆشدا جوت دەبون ..

ئەویش لەبەر هێزی سەرماکەدا وەکو خۆی مابووەوە ، هەر وەکو مۆمیای خەیاڵـێکی گەردونی بو بێت ، لەو ساتەدا منداڵـێك گریا لە ئەشکەوتەکەدا دەنگی دایەوە ، ئەو گریانە کفن پۆشی داچڵەکاند ، خورپەی خستە دڵیەوە و کتوپڕ ڕوی وەرگێڕا ساتێك بە قوڵی لە خەڵـکەکەی ڕوانی فرمێسکەکانی بە ناوچەوانییەوە قەتیس مابون ، مێشکیشی کەوتە سەر شاڵاوێکی تۆقێنەر ، بەو گومانەوە دەستی ڕاستی داگرت .. ویستی زمان بکاتەوە وشەکانی لەسەر زمانی دەتوایەوە ، چەندە هەوڵی دا نەیتوانی تاقە حەرفێك چی یە بیلێ ، تەنیا وەکو شێرە خۆرەیەك گڕوگاڵی دەکرد و گوێی بۆ ئەو دەنگانە ڕاگرتبو کە بەتیژی دەهاتن و جەستەیان شێدەکردەوە .

بایەکی بەهێز کشا تەزوی سارد لە هەمو لایەکەوە جەستەی دەتەزاند ، لەگەڵ ئەوەشدا وەکو سۆپرمانی مەرگ وەستا بو بەبێ جوڵە لە شەپۆلەکانی بونی دەڕوانی و بەو وێنەیەوە نەخشەی ڕا پۆرتی جیهانی نەخشاند :

* گ .. ڤ .. ا .. م ..

چەند هەوڵی دا نەیتوانی قسە بکات ، دەنگی ڕادیۆکەش لەولایەوە بەرز بووەوە ، سەرۆك حەمەڕەش لێبوردنی بۆ چەتە و ڕێگر دەردەکرد و گوندەکانی بە شارستانی دەکرد هەتا بچنەوە ناو شار ، ئەوە ئەوەندەی تر ڕوانینی شێوان ، بەرد و گڵ و خۆڵ و مرۆڤـ و ئاژەڵ لە نیگایدا دەتوانەوە دەکشان ، بەو ژانەوە مێشکی خۆی گوشی ، ئەستێرەکان لەبەر چاوی دەتەفینەوە

و تاریکی فەزای دەگرت ، بەو ڕەنگەوە کۆلارەیەکی هەڵـدا بۆ پایتەخت ، تەختەکەی حەمەڕەشی ڕاکێشا ، لەبەر ئەشکەوتەکەدا بەرزی کردەوە و بە تاشە بەردەکاندا تلی کردەوە ،

حەمەسور مەوجی ڕادیۆکەی گۆڕی وتاری هاوبەشی حەمەسور و حەمەسپی دەخوێندەوە .. ئەویش مێشکی تێك ئالاَند و خولایەوە :

* جیهانم کاول کرد ئێستا خێڵی حەمە هەرماوە .

بەو شەپۆلەوە بێ هێزی گرتی .. هەستی دەکرد توانای بیستن و بینین و قسەکردنی نیە ، چەندە هەڵی دا نەیتوانی وشەیەك بڵێ ..

فرکە لەناو ئەشکەوتەکەدا دروست بو .. قیژەی مەرگی نەرمین بەرز بووەوە ئەو تەزوە بە مێشکی کفن پۆشیشدا هات.. وایدەزانی زەویەکە دادەچێت ، جیهان لەبەر چاوی دەخولایەوە .

میمکە بە باوەشێك کفنەوە لە کونەکەی خۆی هاتەدەر ، جاجمێکی سوری لە خۆی ئالاَند بو ، کفن پۆش بە بینینی لەرزی ، لەرزێك نیشانەی نەفخی سوری لە قژەکانی میمکەوە دەدیەوە و بە بێدەنگی لەبەر هێزی سەرماکەدا دەلەرزی و گڕی ئاگریش ناو ئەشکەوتەکەی گرتەوە و شەوارەیان پێدەخست ،

پروشەی بەفر وردە وردە دایکرد ، لەهەمو لایەکەوە پەرەی دەسەند ، سات بە سات زەوی سپی دەکرد .

دو فـــڕۆکــــەی هـــەلیکـۆپـتـــەر بــەســـەر شاخەکەدا دەهاتن .. دو بۆمبایا ن لە بناری گوندەکەدا فڕێ دایە خوار و بە تیژی بەرە و باشور گەڕانەوە سات بە سات نزمتر دەبونەوە ..

زەوی بەرگی سپی دەپۆشی ئاگرەکەش کلـپەی دەسەند ، ساتێك لە دەوری خڕ بونەوە .. ئەوسا سێ پەلکە داریان هێنا و بە گوریس بەستیان ، تەرمەکەیان تێکرد و بەرەو گۆڕستان هاتنە خوار .

گۆڕستان لەبەر هێزی با یەکی بەهێز دا بە پروشەی بە فرەوە تاریك دادەهات و نیشانەی کاول بونی جیهانی لێدەردەکەوت و کلـۆی بەفریش یاری بە جەستە دەکرد ، کەسێك نەیتوانی پاچێك لە زەویەکە بدات.. تەنیا گۆڕەکەی کفن پۆش ئامادە بو ، ئەویش قاچی ڕاست و چەپ کرد ، بە پەنجەکانی نیشانەی بۆ گۆڕەکەی گرتەوە ، ئەوانیش یەکراست تەرمەکەیان تیادا ناشت .. ئەویش گوێی بۆ بای نەفخ هەڵـخستبو ، بە کۆلارە خەیاڵـییەکانییەوە جیهانی کاول دەکرد ، کاتێکیش گۆڕەکە پڕ کرایەوە و کێلەکانیان چەقاند ئەو هەر وەکو خۆی بو لەو ساتەدا کێلی ڕاست کەوت .. کەسێك نەیتوانی ڕاستی بکاتەوە هەمو پرزەیان لێبڕابو ، دەست و پەنجەیان لەگۆ کەوتبو .. بەو هێزەوە گۆڕستانەکەیان چۆڵ کرد ، لە ساتێکدا جگە لە کفن پۆش کەسی لێ نەما هەر کەسە بەلایەکدا بەرەو ژور هەڵـدەکشا ، بەهێزی بەفر و با یەکەوە دەکەوتن و هەڵـدەستانەوە ، جەستەیان بە بەفر پۆشرا بو ، لەناو تاریکی و گێژاوی کرێوەدا ون دەبون و دەردەکەوتنەوە ، نوزەیەکیان لێوە دەهات و دەخنکان ، کلۆی بەفریش بە با کەوە ڕوانینی دەکوژاندەوە ، کفن پۆشیش هەر وەکو خۆی مابووەوە ، هەوا جزداشەکەی فو دەدا و وەکو کەسێکی ئۆتۆماتیکی دەردەکەوت بە فەزاوە بفڕێت ، ئەویش ڕوانین و بیر و هۆشی بەتاڵە دەزوەکانەوە نوسا بو ، لەگەڵ کاول کردنی جیهاندا بۆ جیهانە وەهمیەکەی کۆلارەی هەڵـدەدا ،شارێکی دەویست بونی لە جوگرافیادا نەبێت .. بەو تەوژمەوە مۆمیای کارە ساتەکان ببو.. دەنگ و ڕوانینیشی بەو فەزایەوە خنکا بو ، هەناسەی بە جۆرێك تێکەڵی با کە دەبو هەتا بفڕێت ، بەفریش جەستەی پۆشی بو ، گڤەی با کەش بە تیژی دەهات و تێکەڵی حەپەی سەگەلی گوندەکە دەبووەوە ، تێکەلاَو دەبون و جیـــا دەبونـــــەوە بە هێزی با یەکەوە لە ئاوازێکی نەبین دا بەچەند دەنگ و ئاماژەیەکی تروەوە دێیەکەیان دەلەرزاند !!.لە کۆلارە خەیاڵیەکانی کفن پۆشەوە بەرە و شارێك کۆچیان دەکرد لە دوای جوگرافیای بونەوە نەخشەی کێشا بو ..بون و سروشت ڕەنگی شارێکیان لە نەبون دەدایەوە .!کەوتنە خوارەوە و دابڕان ناسنامەی بونیان هەڵگرتبو!!!

***** ***** *****

2000/9/2

کتێبخانەی گشتی

ئەنتەرنێتی شارۆ 2007/7/10